

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Planul național unic pe 1979

**O TREAPTĂ
SUPERIOARĂ
ÎN DEZVOLTAREA
ECONOMICO-SOCIALĂ
A ROMÂNIEI**

„Avem rezultate bune în cei aproape trei ani care au trecut din cincinalul actual. Am obținut o producție suplimentară de peste 40 miliarde lei în industrie, iar planul pe anul viitor asigură condițiile necesare pentru dezvoltarea în ritm înalt a economiei naționale. Dispunem de tot ce trebuie pentru realizarea în întregime atât a planului cincinal, cât și a programului suplimentar adoptat de Conferința Națională a partidului privind obținerea unei producții peste plan de cel puțin 100 miliarde lei. Avem rezultate bune în îndeplinirea prevederilor programului de creștere mai accentuată a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Anul viitor vom trece la a doua etapă a majorării retribuției tuturor categoriilor de oameni ai muncii, care se va încheia, așa cum este prevăzut, în cursul anului 1980.”

NICOLAE CEAUȘESCU

LUCRĂRILE SESIUNII MARI ADUNĂRI NAȚIONALE

O TREAPTĂ SUPERIOARĂ ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI

Dinamism susținut, accentuarea laturilor calitative — trăsături fundamentale ale planului pe 1979

PRIN PREVEDERILE SALE, planul național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1979 concentrează eforturile națiunii române spre îndeplinirea obiectivelor și sarcinilor stabilite pentru anul viitor prin planul cincinal și prin Programul suplimentar adoptat de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977. Întocmit, potrivit hotărârilor plenei C.C. al P.C.R. din martie a.c., pe baza propunerilor unităților economico-sociale, în cadrul unei

economică accelerată, sporirea eficienței economice în toate ramurile și realizarea programului de ridicare a nivelului de trai al populației.

Creșterea preconizată pentru anul viitor la principalii indicatori (vezi graficele) oglindește cu pregnanță continuarea ritmurilor înalte de dezvoltare economico-socială a țării, în condițiile sporirii valorii nou create în economie, generalizării măsurilor pentru trecerea la o nouă calitate, superioară în toate sectoarele de activitate; aceste creșteri reflectă legătura directă, de la cauză la efect, între accentuarea mai pregnantă a calității dezvoltării economice și dinamismul susținut al creșterii acesteia.

constituie **pregnanța laturilor calitative ale activității economice**, cerință primordială de care depinde, așa cum arată secretarul general al partidului, viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale. Nivelurile de producție prevăzute pentru anul 1979 au fost proiectate luându-se în considerare valorificarea rezervelor existente în domeniul folosirii mașinilor și utilajelor, a suprafețelor de producție. Obținerea sporurilor de producție pe această cale impune acțiuni ferme și convergente în întreprinderi, centrale și ministere pentru utilizarea optimă a capacităților de producție și a spațiilor construite, încălcarea corespunzătoare a mașinilor-unelte, utilajelor și instalațiilor, ridicarea calității lucrărilor de întreținere, revizii și reparații a utilajelor, realizarea unei structuri de fabricație cât mai avantajoase din punct de vedere econo-

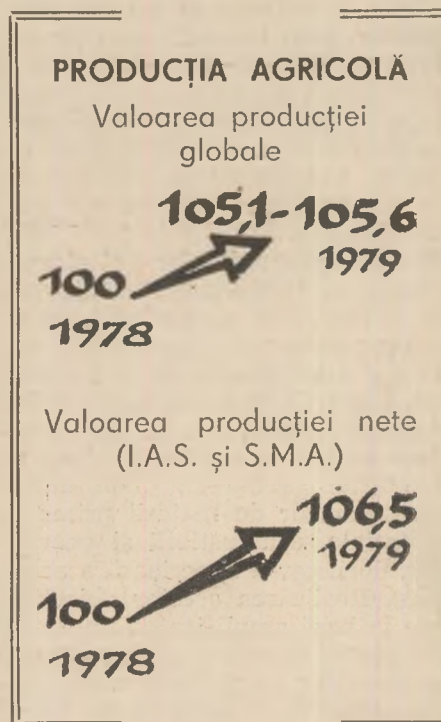
Utilizarea superioară a potențialului existent

PREVEDIRILE planului pe anul 1977 privind creșterea valorii producției nete, intensificarea procesului de modernizare a structurilor pe ramuri și subramuri evidențiază **continuarea fermă a politicii de industrializare a țării** — factor determinant al progresului economico-social accelerat și multilateral al României. În anul viitor, pe ansamblul industriei, valoarea producției nete va fi de 308,1 mld. lei, iar valoarea producției globale de 911,5 mld. lei, ceea ce va contribui la dezvoltarea potențialului industrial al țării, în condițiile dezvoltării accentuate a ramurilor și subramurilor complexe, ale realizării unor sporuri însemnate de producție la o serie de produse fizice hotărâtoare pentru aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor, pentru îndeplinirea programelor de investiții și de export și satisfacerea cerințelor de consum ale populației.

Una din trăsăturile caracteristice ale planului pe anul viitor o

conlucrări permanente între organele centrale, ministere, județe, centrale și întreprinderi, planul reflectă gândirea creatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu sub a cărui îndrumare nemijlocită s-au desfășurat lucrările de elaborare și fundamentare, secretarul general al partidului stabilind direcțiile în care trebuie acționat prioritar pentru punerea în valoare a factorilor ce asigură creșterea e-

mic, atingerea, în termene cât mai scurte, a parametrilor tehnico-economici proiectați în unitățile intrate în funcțiune, adoptarea de măsuri pentru recondiționarea reperelor și a subansamblelor.

În construcția planului s-a avut în vedere **ridicarea substanțială a gradului de valorificare a resurselor naturale în toate ramurile.** În acest scop, este necesară intensificarea măsurilor care să asigure gospodărirea rațională a resurselor materiale și adâncirea gradului de prelucrare a acestora, utilizarea complexă a tuturor substanțelor utile din materiile prime, extinderea folosirii materialelor moderne și înlocuitorilor cu caracteristici superioare, valorificarea eficientă a resurselor secundare.

În concordanță cu cerințele accentuării factorilor intensivi ai dezvoltării, planul pe anul 1979 concentrează în mai mare măsură atenția spre **ridicarea nivelului tehnic și calitativ al tuturor produselor,** prin intensificarea procesului de înnoire și modernizare a produselor, de asimilare în fabricație de noi materiale cu eficiență sporită, de mașini și utilaje de înaltă productivitate, de bunuri de consum de calitate tot mai bună. Este semnificativ în acest sens că valoarea produselor noi și modernizate, introduse în fabricație de la începutul cincinalului, va avea o pondere, în anul 1979, de 34% din valoarea producției marfă din ramurile prelucrătoare ale industriei republicane. Se are în vedere obținerea acestor produse în condițiile reducerii continue a consumurilor de materii prime și materiale, combustibili și energie și valorificarea superioară a acestora. Realizarea acestor obiective are la bază amplificarea impactului dintre cercetare și dezvoltarea economiei; potrivit prevederilor de plan, vor fi realizate în acest scop 651 obiective principale de

cercetare științifică și dezvoltare tehnologică. Toate aceste, sarcini cu un rol hotărâtor în îndeplinirea prevederilor planului pe anul viitor impun ca la nivelul fiecărei verigi de planificare, la nivelul fiecărei unități să se acționeze cu fermitate pentru ca acțiunile privind extinderea progresului tehnic să se realizeze în mod exemplar.

Continuarea procesului de modernizare a structurilor

CORESPUNZĂTOR politicii de dezvoltare în continuare a bazei proprii de materii prime, planul pe anul 1979 acordă o atenție deosebită intensificării lucrărilor de prospecțiuni și exploatare geologice în vederea descoperirii de noi rezerve industriale de substanțe minerale utile, pune un accent major pe majorarea substanțială a producției de cărbune, în special de lignit, pe exploatarea rațională a resurselor de hidrocarburi și îmbunătățirea factorului final de recuperare a acestora, pe valorificarea tuturor categoriilor de resurse secundare. Producția de energie electrică de 70 250 mil. kWh, asigură necesarul consumatorilor în condițiile accentuării în continuare a reducerii consumurilor specifice energetice în toate sectoarele de activitate.

Planul prevede o accentuare a producției subramurilor și grupelor de produse din industria prelucrătoare, care valorifică superior materiile prime și materialele, potențialul național de cercetare științifică și tehnologică. Astfel, în industria constructoare de mașini se prevede să sporească — cu ritmuri prioritare, între 20-35% — producția unor utilaje tehnologice, de mașini-unelte grele de performanță, mecanică fină etc., fapt care pune în lumină accentuarea procesului de modernizare a structurii industriei constructoare de mașini. În industria chimică, ținându-se seama de măsurile stabilite pentru utilizarea mai bună a capacităților de producție existente și atingerea parametrilor proiectați la noile obiective, precum și de cerințele sporite de produse chimice determinate de dezvoltarea economiei, de lărgirea și diversificarea exportului, planul prevede sporuri importante la mase plastice, cauciuc sintetic, fire și fibre sintetice, antidăunători, medicamente și alte produse de mic tonaj. Principala problemă a aces-

tei ramuri este asigurarea punerii în funcțiune a noilor capacități de producție la termenele stabilite prin plan, capacități pe seama cărora urmează să se obțină sporuri însemnate de producție.

Avându-se în vedere cerințele de acoperire mai bună a nevoilor populației, o atenție deosebită s-a acordat dezvoltării producției bunurilor de consum. În industria ușoară se asigură atât creșterea volumului producției de tricotaje, confecții, textile și încălțăminte, cât și lărgirea gamei sortimentale și ridicarea calității produselor potrivit cerințelor populației. În industria alimentară, corespunzător resurselor de materii prime din agricultură, sînt prevăzute creșteri însemnate de producție la carne și preparate din carne, zahăr și produse zaharoase, ulei comestibil; se are în vedere, totodată valorificarea la un nivel superior a materiilor prime, extinderea recuperării și industrializării subproduselor, modernizarea și diversificarea structurii sortimentale, îmbunătățirea calității produselor.

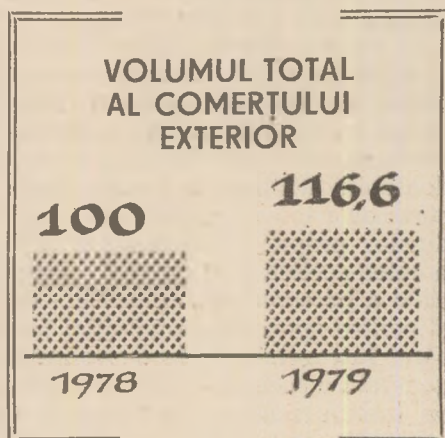

În agricultură eforturile sînt orientate în continuare în direcțiile care asigură amplificarea procesului de dezvoltare intensivă a agriculturii — ramură de bază a economiei noastre. În scopul extinderii și modernizării bazei tehnico-materiale de producție se prevede ca anul viitor agricultura să fie dotată cu 14 000 tractoare, 2 100 combine autopropulsate pentru recoltat cereale ș.a.; industria va livra agriculturii peste 2 mil. tone îngrășăminte chimice cu azot, fosfor și potasiu și peste 52 000 tone pesticide, iar suprafețele amenajate pentru culturi irigate vor spori cu 267 000 hectare. Producția globală agricolă urmează — în condițiile unui an agricol normal — să atingă un nivel de 141,6

— 154,5 miliarde lei. O creștere mai accentuată a producției se prevede pentru sectorul zootehnic.

Realizarea obiectivelor prevăzute impune luarea unor măsuri hotărâte pentru folosirea judicioasă a fondului funciar prin utilizarea în întregime a suprafețelor agricole și sporirea capacității productive a acestora, executarea în bune condițiuni a lucrărilor hidroameliorative, asigurarea semințelor și materialului săditor de calitate, efectuarea la timp a lucrărilor agricole, cu respectarea riguroasă a tehnologiilor fiecărei culturi. Pentru creșterea efectivelor de animale și sporirea producțiilor medii o atenție deosebită se va acorda înfăptuirii programului de măsuri privind selecția reproducția și ameliorarea raselor, creșterii producției de furaje și folosirii judicioase a acestora.

Programul de dezvoltare, de modernizare a economiei se sprijină pe un volum însemnat de investiții — 233,1 mld. lei, ceea ce reprezintă aproape jumătate din cât s-a investit în întreg cincinalul

anterior. Fondurile de investiții au fost repartizate pe ramuri potrivit priorităților dezvoltării economico-sociale a țării, din investițiile totale revenind 57% industriei, peste 10% agriculturii și silviculturii, cca. 9% transporturilor și telecomunicațiilor, 9,7% construcțiilor de locuințe, iar restul celorlalte sectoare de activitate. Investițiile asigură transpunerea în viață a politicii partidului de repartizare armonioasă a forțelor de producție pe teritoriu. Potrivit prevederilor planului în profil teritorial, 31 de județe vor realiza în anul 1979 o producție industrială de peste 10 mld. lei, asigurându-se atât prin numeroasele capacități ce vor intra în funcțiune cât și prin crește-

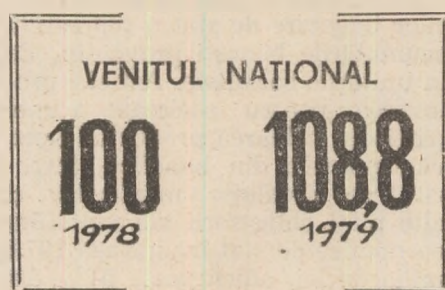
rea rapidă a producției în unitățile existente dezvoltarea economico-socială a tuturor județelor țării.

Progresul rapid al economiei naționale va determina participarea activă și cu eficiență sporită a țării noastre la schimburile comerciale și cooperarea economică internațională. Prioritar în anul viitor este obiectivul îmbunătățirii în continuare a structurii exportului prin creșterea aportului produselor prelucrate, cu deosebire a mașinilor, utilajelor și instalațiilor de tehnicitate ridicată, a produselor valoroase din industria chimică, ușoară și alimentară.

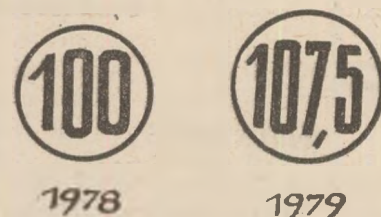
Creșterea venitului național, izvor al bunăstării populației

ÎNTREAGA CONSTRUCȚIE A PLANULUI a urmărit cu consecvență, sporirea randamentului muncii, a eficienței. Prin creșterea prevăzută a productivității muncii în industria republicană, se va asigura 85% din sporul de producție planificat. Sarcini importante se au în vedere în ceea ce privește creșterea eficienței mijloacelor tehnice din dotare, producția netă la 1 000 lei fonduri fixe, la valoarea neamortizată, urmînd să ajungă la 600 lei, față de 590 lei în 1978. De asemenea, prin accentuarea reducerii costurilor de producție, cu deosebire a cheltuielilor materiale se vor obține economii pe ansamblul economiei de 10 mld. lei, ceea ce se va reflecta în creșterea mai rapidă a venitului național.

Dezvoltarea dinamică, calitativă a economiei asigură aplicarea măsurilor stabilite pentru creșterea nivelului de trai al populației. Planul prevede sporirea retribuției reale cu 6,7%, avîndu-se în vedere extinderea pe întregul an a etapei a I-a de majorare a retribuției și începerea celei de a doua etape, în condițiile menținerii indicelui prețurilor și tarifelor în limitele prevăzute de cincinal. Vor spori, totodată, veniturile reale ale țării-

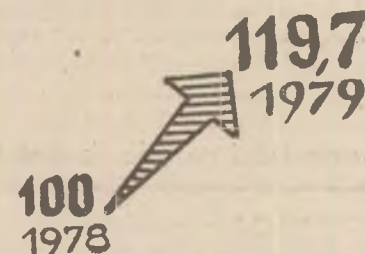
VENITURILE TOTALE REALE ALE PRODUCȚIEI

VOLUMUL DESFACERILOR DE MĂRFURI PRIN COMERȚUL SOCIALIST

PRESTĂRILE DE SERVICII PENTRU POPULAȚIE

nimii, cu 5,9%, iar în medie pe o familie, din fondurile sociale de consum vor reveni în anul viitor 9 700 lei față de 9 200 în anul 1978.

ÎNDEPLINIREA TUTUROR OBIECTIVELOR și sarcinilor cantitative și calitative înscrise în planul pe 1979 este condiționată de eforturile oamenilor muncii pentru atingerea unei noi calități, de modul de aplicare a măsurilor cu privire la perfecționarea mecanismului economico-financiar. Pe această cale se asigură premisele pentru obținerea unor rezultate economice superioare, pentru autofinanțare și sporirea rentabilității, pentru creșterea rapidă a venitului național, cu efecte nemijlocite în ridicarea bunăstării poporului, scopul final și rațiunea supremă a întregii activități a partidului și statului nostru.

Tema MEINTE
Comitetul de Stat al Planificării

Bugetul de stat, expresie a dezvoltării echilibrate a economiei românești

PREVEDERILE bugetului de stat pe anul viitor sînt strîns corelate cu indicatorii planului național unic de dezvoltare economico-socială și asigură resursele necesare finanțării sarcinilor stabilite privind producția, investițiile, comerțul exterior, acțiunile sociale și alte obiective planificate. Este de subliniat că indicatorii planului și bugetului au fost stabiliți în conformitate cu obiectivele și sarcinile trasate de Congresul al XI-lea, precum și cu programul suplimentar aprobat de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977. Bugetul a fost elaborat sub îndrumarea permanentă și conducerea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a stabilit direcțiile de îmbunătățire a laturilor de ordin calitativ ale activității economice, de sporire mai accentuată a veniturilor și de dimensionare cît mai judicioasă a cheltuielilor, de realizare a unei înalte eficiențe în toate sectoarele de activitate.

Caracteristici noi ale bugetului

ÎNTREAGA construcție a bugetului ține seama de măsurile stabilite prin Hotărîrea C.C. al P.C.R. din martie a.c. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, ceea ce îi conferă noi caracteristici față de bugetele anilor precedenți, între care: introducerea ca indicator de bază a valorii producției nete și întărirea rolului producției fizice și sortimentale; instituirea prelevării pentru societate a unei părți din valoarea producției nete; restituirea de către întreprinderi a fondurilor primite de la societate pentru investiții, precum și fondurile pentru mijloacele circulante din primul an de activitate; constituirea fondurilor proprii la dispoziția unităților economice din beneficii și amortizări; sporirea rolului beneficiului ca pîrghie economico-financiară de bază pentru stimularea activității economice și ca sursă principală pentru asigurarea dezvoltării economice și ridicării continue a nivelului de trai al poporului; îmbunătățirea sistemului de finanțare a investițiilor, precum și acela al

determinării și acoperirii mijloacelor circulante necesare desfășurării activităților economice. Se reflectă, astfel, în buget măsurile adoptate de partid pentru adîncirea autoconducerii muncitorești, a autogestunii economico-financiare, a autofinanțării dezvoltării întreprinderilor economice și a unor acțiuni sociale, a cointeresării puternice a colectivelor de oameni ai muncii în obținerea unor rezultate superioare.

În vederea stabilirii indicatorilor financiari care au fost cuprinși în bugetul de stat au avut loc, ca și în anii precedenți, ample analize și dezbateri, la care au participat un număr mare de oameni ai muncii, specialiști, organele colective de conducere din întreprinderi, instituții de stat, centrale, ministere, consilii populare și instituțiile financiar-bancare. Bugetul de stat este întocmit pe baza bugetelor de venituri și cheltuieli introduse în toate unitățile socialiste cu începere de la 1 iulie a.c., ca pîrghie importantă de analiză, control și conducere a activității economico-financiare.

Bugetul de stat pe anul viitor cuprinde atît la venituri, cît și la cheltuieli 344,2 miliarde lei, cu o creștere de 12% față de execuția preliminară pe anul în curs. În volumul total al cheltuielilor s-a cuprins și o rezervă bugetară de 2,3 miliarde lei. Păstrînd caracteristicile de plan financiar echilibrat, bugetul pe 1979 contribuie, alături de planul național unic, la asigurarea echilibrului general economic, aceasta în timp ce pe plan mondial se manifestă puternice perturbații economice și monetare.

Acumulările — sursa principală a veniturilor bugetare

PONDEREA principală a veniturilor bugetare de stat o reprezintă acumulările bănești provenite de la unitățile socialiste. Astfel, prelevarea pentru societate a unei părți din valoarea producției nete, vîrsămintele din beneficii, impozitul pe circulația mărfurilor și alte plăți obligatorii ale unităților economice de stat însumează 197,8 miliarde lei, adică peste 57% din

totalul veniturilor bugetare. În schimb, veniturile din impozite și taxe de la populație sînt prevăzute în sumă de 2,6 miliarde lei, adică 0,8% din totalul veniturilor bugetare.

În vederea realizării integrale și la timp a veniturilor se impune ca ministerele, celelalte organe centrale, organele locale, consiliile oamenilor muncii din centrale și întreprinderi, cu sprijinul Ministerului Finanțelor și al băncilor să acționeze pentru îndeplinirea indicatorilor financiari înscrși în bugetele de venituri și cheltuieli prin îndeplinirea sarcinilor de producție fizică și sortimentală și a planului valoric al producției nete, creșterea calității produselor, asimilarea de noi produse cu caracteristici superioare, sporirea valorii producției nete și a beneficiilor la 1 000 lei fonduri fixe, creșterea rentabilității în fiecare unitate și la fiecare produs.

O atenție deosebită trebuie acordată realizării exemplare a sarcinilor de beneficii care, în condițiile noului mecanism economico-financiar, au o importanță deosebită atît pentru realizarea resurselor necesare constituirii fondurilor proprii de dezvoltare economico-socială și stimulării materiale a personalului muncitor, cît și pentru sporirea contribuției fiecărei întreprinderi la dezvoltarea generală a societății. În acest scop, se impun măsuri ferme pentru prevenirea situațiilor apărute în lunile care s-au scurs din acest an cînd unele unități economice nu realizează planul de beneficii sau înregistrează pierderi în loc de beneficii.

Pentru crearea condițiilor necesare îndeplinirii beneficiilor planificate, trebuie ca pînă la finele anului, programele de reducere a costurilor de producție să fie fundamentate cu măsuri eficiente care să ducă la încadrarea tuturor unităților în sarcinile stabilite pentru anul 1979. Problema reducerii consumului de materii prime, materiale, combustibili, energie, trebuie să constituie o sarcină de căpetenie, pentru fiecare om al muncii, pentru fiecare colectiv. Totodată, este necesar să se acționeze cu mai multă fermitate pentru readucerea în circuitul econo-

mic a tuturor resurselor de materii prime prin strângerea, sortarea, depozitarea, gospodărirea și valorificarea deșeurilor și a altor resurse secundare. De asemenea, în vederea asigurării permanente a echilibrului între încasări și plăți este necesar ca fiecare unitate economică să ia măsuri energice pentru lichidarea și prevenirea imobilizărilor de fonduri în stocuri supranormative de materii prime, materiale, produse finite și mărfuri, gospodărirea cât mai judicioasă a fondurilor materiale și bănești, încadrarea în normele de stoc și normativele de mijloace circulante stabilite.

De o deosebită importanță este sarcina ce revine ministerelor, celorlalte organe centrale de stat, comitetelor executive ale consiliilor populare, centralelor, ca în colaborare cu organele de planificare, aprovizionare și prețuri și cu sprijinul Ministerului Finanțelor și ale băncilor să analizeze situația întreprinderilor din subordine care nu-și acoperă cheltuielile din venituri proprii și să acționeze pentru eliminarea subvențiilor. În același timp, ministerele și celelalte organe cu activitate de comerț exterior trebuie să întreprindă acțiuni ferme pentru urgentarea acțiunii de definitivare a încheierii contractelor de export, asigurarea fondului de marfă prevăzut în plan, realizarea integrală a acțiunilor de cooperare economică și tehnică în cadrul mijloacelor valutare, financiare și materiale prevăzute, sporirea continuă a eficienței activității de comerț exterior.

Resurse pentru dezvoltarea economiei și creșterea bunăstării populației

REFLECTÎND politica partidului de dezvoltare în ritmuri rapide a economiei naționale, cea mai mare parte a resurselor bugetare, și anume 235,8 miliarde lei, reprezentînd 68,5% din total, este destinată ca, împreună cu fondurile proprii de dezvoltare ale unităților economice, să acopere finanțarea economiei naționale. În cadrul acestor cheltuieli, fonduri importante sînt alocate pentru finanțarea investițiilor, cu prioritate a unor obiective din industrie, agricultură, transporturi și telecomunicații.

În domeniul investițiilor sînt necesare măsuri mai ferme pentru realizarea fizică și finanțarea ju-

dicioasă a acestora potrivit prevederilor planului național unic de dezvoltare economico-socială, în limita fondurilor aprobate prin bugetele de venituri și cheltuieli și pe baza documentațiilor tehnico-economice stabilite de lege. Se impune ca beneficiarii, constructorii, în colaborare cu institutele de proiectare să ia măsuri eficiente ca obiectivele de investiții să fie temeinic pregătite și realizate prin adoptarea celor mai perfecționate soluții tehnologice și constructive, cu costuri reduse, într-un timp cât mai scurt, asigurîndu-se intrarea în funcțiune la termenele planificate și în măsura posibilităților — cu devansarea lor. Totodată, ministerele și celelalte organe centrale și locale de stat, centralele și întreprinderile trebuie să acționeze pentru asigurarea resurselor necesare constituirii fondurilor proprii destinate investițiilor, rambursarea în termen a creditelor primite, reducerea și prevenirea imobilizărilor de fonduri în investiții neterminate, precum și în utilaje cu durate de staționare depășite pe șantiere.

Din indicatorii bugetului de stat se desprinde cu pregnanță caracterul profund umanist al politicii partidului și statului nostru, grija permanentă acordată omului, satisfacerii tot mai depline a cerințelor sale materiale și spirituale. Pentru finanțarea acțiunilor social-culturale, în buget s-au prevăzut resurse de 67,3 miliarde lei, sporuri mai mari înregistrîndu-se la cheltuielile pentru învățămînt, sănătate, cultură și artă și altele. În medie pe o familie, cheltuielile social-culturale cuprinse în buget vor ajunge în anul viitor la 9 700 lei față de 9 200 lei în acest an.

La elaborarea bugetului de stat pe anul 1979 s-au avut în vedere sarcinile care decurg din începerea celei de-a doua etape de îmbunătățire a retribuției. Totodată, în buget au fost prevăzute fondurile necesare pentru aplicarea celei de-a doua etape de majorare a pensiilor și alocațiilor de stat pentru copii. S-au asigurat astfel resursele necesare îndeplinirii sarcinilor stabilite de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 cu privire la creșterea mai accentuată a veniturilor reale ale populației.

Pentru gospodărirea economică a fondurilor alocate de stat, este necesar ca instituțiile social-culturale, precum și organele lor

ierarhic superioare să ia măsuri de reducere continuă a cheltuielilor de întreținere și funcționare, folosirea cu spirit gospodăresc a bazei materiale existente, prevenirea cheltuielilor nelegale și neeficiente. Trebuie să se asigure ca acordarea și utilizarea fondurilor de la buget să se facă numai în conformitate cu dispozițiile legale prin care se autorizează efectuarea din buget a cheltuielilor respective, în limita prevederilor bugetare și potrivit destinației aprobate prin bugetul de venituri și cheltuieli, cu respectarea unui regim sever de economii.

Întărirea autofinanțării unităților administrativ-teritoriale

POLITICA neabătută a partidului și statului nostru cu privire la dezvoltarea continuă, armonioasă, a tuturor județelor țării, se oglindește și în sporirea, an de an, a volumului bugetelor locale. Astfel, în anul 1979, bugetele locale vor însuma 52,0 miliarde lei, reprezentînd circa 15% din totalul bugetului de stat.

Pe lângă măsurile generale amintite în legătură cu realizarea integrală a veniturilor bugetare care revin și comitetelor executive ale consiliilor populare, acestea sînt chemate să acționeze cu mai multă fermitate pentru identificarea întregii materii impozabile, combaterea diferitelor forme de evaziune fiscală, depistarea cazurilor de venituri ilicite, încasarea integrală a impozitelor și taxelor stabilite, în spiritul eticii și echității socialiste. O altă problemă care trebuie să stea mai mult în atenția comitetelor executive ale consiliilor populare o constituie asigurarea utilizării cu maximum de eficiență a fondurilor alocate pentru întreținerea și repararea drumurilor și podurilor și a celor privind gospodăria comunală pentru realizarea lucrărilor planificate la un nivel calitativ superior și cu aplicarea unui regim sever de economii, pentru înlăturarea situațiilor de risipă, de proastă gospodărire, de aprovizionări neraționale, de utilizare incompletă a capacității utilajelor. Totodată, este necesar ca în lucrările edilitar-gospodărești să fie antrenați, în mai mare mă-

Gh. PICOȘ

adjunct al ministrului finanțelor

(Continuare în pag. 23)

PRODUCȚIA DE PREFABRICATE — ÎN CANTITĂȚILE ȘI SORTIMENTELE PLANIFICATE

LA CONSFĂȚUIREA de lucru de la C.C. al P.C.R. din luna septembrie a.c., precum și la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. s-a subliniat cu tărie necesitatea grăbirii ritmului de execuție a lucrărilor pentru punerea în funcțiune a noilor capacități de producție din planul pe acest an la termenele scadente și pentru recuperarea restanțelor,

precum și pentru darea în folosință a tuturor apartamentelor planificate.

Realizarea acestor sarcini de maximă importanță pentru dezvoltarea economiei naționale și ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii impune acum, mai mult decât oricând, o amplă concentrare a forțelor tuturor factorilor care participă în procesul de realizare a

construcțiilor. Dat fiind rolul deosebit de important care revine în acest proces asigurării bazei materiale a planului, ne-am propus să analizăm în cele ce urmează modul în care se realizează producția de prefabricate, în cantitățile și calitățile contractate. Analiza întreprinsă la unitatea de prefabricate „Progresul” — București evidențiază rezervele însemnate care există în acest domeniu.

Producția netă realizată — dar planul fizic ?

BILANȚUL pe primele 9 luni ale anului arată că în timp ce în realizarea indicatorilor producția netă, productivitatea muncii, costuri totale și cele materiale s-au obținut rezultate pozitive, concretizate în importante volume de produse și economii obținute suplimentar, la producția fizică totală și, mai ales, la unele sortimente de prefabricate, rezultatele se situează sub sarcinile planificate (tabelul).

Realizarea principalilor indicatori de plan în perioada ianuarie-septembrie 1978

Plan = 100%

Indicatorul	Realizări față de plan
Producția netă	106,37
Productivitatea muncii	103,20
Cheltuieli la 1 000 lei producție marfă (lei)	—5,03
din care :	
— cheltuieli materiale (lei)	—13,41
Producția fizică	96,60
din care :	
— diverse prefabricate pentru structuri	138,60
— alte elemente prefabricate	147,00
— panouri mari	79,40
— tuburi din beton armat precomprimat	90,60
Producția marfă	101,90

Nivelurile înalte de producție obținute la cele două categorii de sortimente la care planul s-a îndeplinit și depășit (diverse prefabricate pentru structuri și alte elemente prefabricate) sînt rezultatul adoptării unor măsuri tehnice și organizatorice complexe. De pildă, au fost organizate formații de lucru omogene, a căror ac-

tivitate a fost mai bine sincronizată și s-a constituit un dispecerat pe schimburi care are sarcina să rezolve operativ toate problemele tehnice și organizatorice ce se ivesc la un moment dat, mai ales înlăturarea operativă a eventualelor defecțiuni mecanice și electrice ivite la utilaje. A crescut răspunderea și disciplina în muncă (indicele de utilizare a fondului de timp maxim disponibil al muncitorilor pe 9 luni a fost de 97,74%), a fost extins acordul global : în prezent, 65% din totalul muncitorilor lucrează în acord global.

În plus, pentru îndeplinirea sarcinilor de mare actualitate de a se produce o gamă mai diversificată de prefabricate eficiente, în acest an s-a pus un accent deosebit pe asimilarea în ritmuri mai înalte a produselor noi și reproiectarea unora dintre cele existente. Dacă în anul 1977 ponderea produselor noi și reproiectate în totalul producției marfă a fost de 21,5%, în primele 3 trimestre din acest an, această pondere s-a ridicat de la 41,65%.

Implicații ale unor necorelări

O serie de cauze au condus la nerealizarea sarcinilor la două sortimente importante.

● **La panouri mari** nivelul producției pentru acest an a fost stabilit luîndu-se ca bază de calcul faptul că două noi capacități de producție vor intra în funcțiune la 30 decembrie 1977, deși termenele prevăzute prin planul de investiții erau de 30 aprilie 1978 pentru prima capacitate și de 30 mai pentru cea de-a doua. Prima capacitate a fost pusă într-adevăr în funcțiune la termenul stabilit, iar parametrii finali proiectați au fost atinși chiar din primele luni de funcționare. Dar cea de-a doua a fost pusă în funcțiune doar parțial la 30 mai și aceasta pentru că furnizorul de utilaje (întreprinderea „23 August”-București) nu a livrat la termenul contractual (30 aprilie) și, dealfel, nici pînă în prezent toate utilajele tehnologice contractate.

Pe baza celor două capacități ce urmau să intre în funcțiune s-a fundamentat prin plan un anumit nivel de producție. Ulterior stabilirii sarcinilor de plan, specialiștii din întreprindere apreciază că prin prevederile

proiectului pentru noile capacități (elaborat de Institutul de cercetări și proiectări pentru materiale de construcții) și ținând seama și de etapele de atingere a parametrilor proiectați pentru 1978, nivelul ce se poate obține efectiv este mai mic cu mai bine de 32 000 mc decât cel determinat inițial. De menționat că și această cantitate a fost calculată în ipoteza că ambele capacități noi vor intra în funcțiune la termenele planificate. În aceste condiții centrala tutelară — cea a materialelor de construcții — va trebui să acționeze mult mai energic ca pînă în prezent pentru urmărirea mai adecvată a modului de stabilire a planului de producție al tuturor întreprinderilor din subordine.

● **La tuburi din beton armat precomprimat**, realizarea numai în proporție de 90,6% a planului pe 9 luni la acest sortiment se datorește mai multor cauze. Prima dintre ele: la utilaje din această secție se înregistrează dese defecțiuni mecanice și electrice. Deși pentru preintimpinarea acestora au fost organizate echipe speciale de întreținere și reparații (reparațiile capitale se execută în zile de repaus pentru a nu stînjiți producția) și se pregătesc din vreme piesele sau subansamblele ce urmează a fi înlocuite, totuși, în primele 9 luni ale anului, s-au înregistrat nu mai puțin de 6 120 ore stagnare.

La toate acestea s-au adăugat, în această perioadă, și greutatea provocate de unii furnizori de materiale. Combinatul de lianți Fieni, de exemplu, a rămas restant pe 9 luni cu 220 tone de ciment. În afară de aceste restanțe, combinatul, în loc să respecte sortimentele contractate — respectiv RIM 300 și RIM 400 — livrează alte cimenturi de mărci inferioare. În sfîrșit, în cursul celor trei trimestre au lipsit importante cantități de agregate de riu, care n-au fost livrate la termen de balastiera Ionești-Găești din cadrul Întreprinderii industriale de exploatare a agregatelor pentru materiale de construcții Tîrgoviște.

Nivelurile de realizare diferite a producției fizice la unele sortimente s-au reflectat direct în modul de onorare a contractelor economice încheiate cu beneficiarii pe această perioadă. Șantierelor care construiesc metroul, de pildă, le-au fost livrate în devans — dat fiind faptul că s-a depășit producția — 1778 mc elemente de bolțari. În avans au fost livrate și altor șantiere, peste

cantitățile prevăzute în contracte, alte elemente prefabricate. În schimb, anumitor beneficiari nu le-au fost trimise cantitățile stipulate în contracte. Este vorba de nelivrarea a 2 100 mc. panouri mari și 480 mc. tuburi din beton armat precomprimat. Printre beneficiarii care au avut dificultăți din această cauză, s-au numărat: Grupurile de șantiere de locuințe nr. 2, 3, 5 și 6 ale Centralei construcții-montaj-București, Trustul de construcții industriale Craiova, Trustul de construcții pentru instalații petroliere Ploiești, Trustul de construcții forestiere și materiale de construcții Brașov etc.

Pe agenda de lucru : pregătirea producției pe 1979

ACUM, cînd a mai rămas un timp relativ scurt pînă la încheierea anului, concomitent cu eforturile ce se depun pentru a se recupera cît mai mult din rămîinerile în urmă la producția fizică, se iau măsuri pentru **pregătirea temeinică a fabricației pe 1979** — an în care producția fizică a unității va marca o creștere de 12,5% față de 1978.

În acest sens, s-au întreprins și se întreprind numeroase acțiuni. Astfel, pînă acum, producția marfă planificată pe anul viitor a fost contractată în proporție de 91%. Pentru restul producției, contractarea va continua pe măsura primirii repartițiilor de la coordonatorul de balanță. În ce privește materiile prime, contractarea s-a făcut pînă acum în proporție de 75% și sint lansate comenzile pentru restul materialelor.

O altă problemă care se află la ordinea zilei este aceea a recrutării a circa 350 de muncitori. Pentru integrarea grabnică a acestora în activități direct productive se vor organiza cursuri de calificare, mai ales în meseriile deficitare: betoniști, zidari, mecanici de utilaje, macaragii etc.

Străduindu-se să recupereze o cît mai mare parte din rămîinerile în urmă la producția fizică și pregătind încă de pe acum în mod temeinic producția anului ce vine, colectivul unității va pune la îndemîna constructorilor tot mai multe prefabricate pentru a putea realiza cu succes sarcinile ce le revin din planul de investiții.

L. ȚINTEA

COMENTARIU LA UN GRAFIC

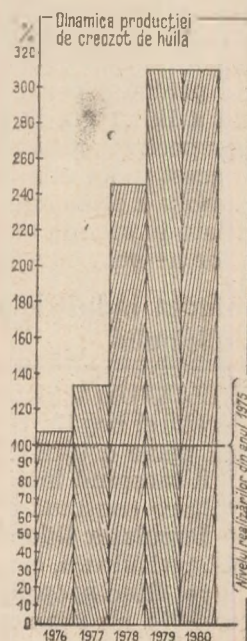
Economisirea combustibililor superiori prin extinderea înlocuitorilor

ÎN CATEGORIA ÎNLOCUI-
TORILOR care permit economisirea unor cantități importante de combustibili superiori, creozotul de huiă deține un loc important. Obținut ca produs secundar la fabricarea cocului de huiă, el reprezintă o materie primă foarte utilă la fabricarea unor produse importante. Printre acestea se numără negrul de fum necesar în industria cauciucului, a vopselelor

etc. În producția de negru de fum, creozotul de huiă înlocuiește cu succes combustibili superiori utilizați în trecut ca materie primă (gaz metan, păcură, motorină). Ca urmare a apului că producția de negru de fum este prevăzută să crească pînă în 1980 de circa 1,4 ori față de anul 1975, o mare parte a producției de creozot de huiă are desfacere asigurată. Un avantaj important al creozotului

de huiă față de alte materii prime este acela că are un preț de livrare mai mic decât al produselor înlocuite, ceea ce face ca utilizarea lui să fie eficientă sub aspect economic.

Prin intrarea în funcțiune a uzinei cocschimice de la Combinatul siderurgic din Galați, producția de creozot de huiă a înregistrat o creștere substanțială. În general, față de anul 1975, producția acestui înlocuitor cunoaște în prezent o dinamică puternic ascendentă (graficul). Esențial este ca întreprinderile producătoare să urmărească îndeplinirea integrală a producției planificate și livrarea ei ritmică la beneficiari, punind accent pe îmbunătățirea continuă a calității produsului.

O cerință de bază a dezvoltării industriei bihorene

UTILIZAREA MAXIMĂ A TUTUROR COMPONENTELOR DE RESURSE ȘI ENERGIE

Gheorghe BLAJ

prim-secretar al Comitetului
județean Bihor al P.C.R.

UNA DIN PROBLEMELE de mare importanță pentru progresul economiei românești, o problemă care, așa cum sublinia recent tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului, trebuie să se afle în atenția tuturor organelor de partid și de stat, a cadrelor și oamenilor muncii din întreaga economie, o constituie gospodărirea superioară a tuturor particulelor de materii prime și materiale, utilizarea integrală a acestora, folosirea judicioasă a energiei, procese menite să asigure diminuarea consumurilor de combustibil, energie, de materii prime și materiale, valorificarea înaltă a acestora, să fundamenteze însăși dezvoltarea dinamică a economiei. Între componentele acestei viziuni se înscriu orientări de structură a economiei, la nivelul ramurilor și subramurilor, al unor grupe de produse și al produselor precum și acțiunile din fiecare întreprindere, din fiecare unitate economică vizând asigurarea unei riguroase discipline tehnice și tehnologice, eliminarea oricăror forme de risipă, găsirea unor soluții pentru gospodărirea economică a fiecărui gram de materie primă, de combustibil și energie.

Economia județului Bihor întruște condiții importante în vederea înlăturării acestei însemnate exigențe a dezvoltării țării. Ele au fost și sînt generate de felul în care a crescut și s-a dezvoltat industria județului Bihor, pe fondul concepției generale a partidului privind dezvoltarea și industrializarea țării, a orientărilor politice novatoare manifestate cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului. Pe această bază au fost trezite la viață așezări unde altădată activitatea industrială era considerată un pisc de neatins, capacîndu-se forța de muncă și de creație a locuitorilor din întreg județul, creîndu-se condiții pentru valorificarea mai amplă a resurselor și posibilităților dintr-o localitate sau alta. Ce trăsături și particularități a îmbrăcat și îmbracă această evoluție, ce direcții de acțiune se desprind pentru a permite dezvoltarea economico-industrială a Bihorului la parametri ridicați ai prezentului, ai perspectivei, potrivit locului și rolului important pe care acest județ este chemat să-l aibă în dezvoltarea de ansamblu a economiei naționale? Acestea sînt elemente aflate în atenția factorilor economici din județ și asupra lor ne vom opri în rîndurile de față.

Identitate industrială autentică în anii socialismului

RELIEFUL VARIAT, clima temperat continentală, moderată și bogata rețea hidrografică au oferit și în această parte a țării condiții de viațuire neîntreruptă a omului începînd încă din epoca paleolitică, condiții de dezvoltare continuă a unor variate acțiuni socialmente utile. Populația Bihorului a avut ca îndeletnicire principală agricultura, creșterea vitelor și viticultura, o serie de nevoi fiind acoperite de industria casnică țărănească. Cercetările au remarcat, totodată, dovezi ale unor ac-

tivități mai avansate. În zona Băița-Vașcău, este atestat documentar încă din secolul XIII minieritul, precum și extragerea aramei și fierului. Treptat se dezvoltă meșteșugurile, acestea fiind atestate documentar încă din anul 1169 (cojocari, fierari, pielari, tăbăcari, piuari, morari, brutari, cizmari ș.a.) și constituite în bresle din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Mai departe, în cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea își fac apariția primele unități cu caracter industrial, în ramura industriei alimentare (îndeosebi mori și fabrici de spirt), a industriei ușoare (încălțăminte și țesături), a prelucrării metalelor (unelte agricole, turnătorii de fier), a materialelor de construcții etc.; în anul 1903 ia ființă prima centrală electrică cu o capacitate de producție de 1,4 milioane kWh pe an. Dar toate acestea constituiau mai mult dovezi ale capacității bihorenilor de a desfășura activități industriale decît dovezi ale unei dezvoltări propriu-zise a industriei în județul Bihor.

Deși poseda un subsol înzestrat cu o gamă destul de largă de resurse metalifere și nemetalifere — bauxite, skarn cu galenă, blendă pirită, molibderit, zăcăminte reziduale de fier și mangan, argile refractare, marmură, calcare cuarțoase, lignit, nisip bituminos, ștei, ape termominerale ș.a. — **în vechiul regim economia județului Bihor avea un caracter predominant agrar, industria fiind reprezentată de unități mărunte** care, prin organizarea și dotarea lor tehnică, aminteau mai curînd atelierele meșteșugărești. În anul 1938 documentele vremii înregistrează în Bihor 2 486 unități cu activitate industrială în care lucrau 8 110 persoane (la o populație de peste 500 mii de locuitori); 91% dintre aceste unități dispuneau de mai puțin de 20 de muncitori.

Această retrospectivă, raportată la nivelul de astăzi al dezvoltării industriale a județului relevă faptul că în pofida condițiilor naturale favorabile dintotdeauna, a unor tradiții acumulate în diverse domenii ale producției industriale, **Bihorul, asemenea altor județe ale țării, și-a asigurat adevărata vocație industrială numai în anii edificării socialismului.** În această perioadă beneficiind de politica de repartizare judicioasă a forțelor de producție pe întreg cuprinsul țării, în județ a fost creată o industrie în accepțiunea modernă a cuvîntului, cu o producție astăzi de peste 26 ori mai mare decît în anul 1950, antrenînd peste 91 000 persoane. **Dintr-un județ preponderent agrar Bihorul s-a transformat într-un județ industrial-agrar în plină înflorire.**

Pe fondul avîntului deosebit al dezvoltării sale, industria bihoreană a cunoscut și cunoaște importante mutații structurale ca urmare a construirii unor noi întreprinderi, a dezvoltării și modernizării unităților existente — în ramuri de bază și importante ale industriei, cum sînt construcția de mașini, chimia, industria materialelor de construcții; s-au asigurat totodată con-

diți pentru dezvoltarea și modernizarea întreprinderilor aparținând unor ramuri — industria ușoară, alimentară — relativ bine reprezentate în trecut (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Dinamica producției unor ramuri ale industriei din județul Bihor și modificarea ponderii acestora în totalul producției industriale a județului

Ramuri industriale	Creșterea producției în 1977 față de 1965	Ponderea în totalul producției industriale a județului	
		1965	1977
Total industrie	413,0	100	100
din care :			
constr. de mașini și prelucr. metalelor	461,5	11,9	18,4
chimie	490,1	6,6	7,6
materiale de construcții	643,2	4,5	6,9
industria alimentară	395,6	33,7	21,9
industria ușoară	412,1	24,5	25,1

Datele prezentate în tabelul nr. 1 relevă pregnant orientarea dezvoltării industriei bihorene spre **ramurile purtătoare ale progresului tehnic**. Astfel, dacă producția industrială a crescut în intervalul de timp 1966—1977 de 4,1 ori, producția industriei construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor a crescut de 4,6 ori iar cea a industriei chimice de 4,9 ori, ceea ce a determinat sporirea ponderii acestor ramuri luate împreună în totalul producției industriale bihorene de la 18,5% în anul 1965 la 26% în anul 1977. Este manifestă totodată scăderea ponderii industriei alimentare de la 33,7% la 21,9% dar în condițiile creșterii volumului producției acesteia de 3,9 ori precum și sporirea de peste 4,1 ori a producției în industria ușoară, ambele activități menite să răspundă nemijlocit cerințelor de consum ale oamenilor muncii.

Unitățile constructoare de mașini — „Înfrățirea“, Întreprinderea de accesorii pentru mijloace de transport, Întreprinderea mecanică de piese de schimb, Întreprinderea Mecanică Oradea și Întreprinderea mecanică din orașul Dr. Petru Groza — ca și cele chimice — „Sinteza“ și Rafinăria „Crișana“ — contribuie din

Tabelul nr. 2

Ponderea în totalul producției țării a unor producții de însemnătate socială realizate în județul Bihor

Produsul	Ponderea în producția țării
energie electrică pe bază de lignit	13,3
bauxită spălată	100,0
alumină calcinată	51,2
mașini-unelte pentru așchiera metalelor	10,8
lacuri și vopsele	15,5
ciment	11,4
produse din beton celular autoclavizat	19,4
plăci din azbociment	36,7
încălțăminte	12,5

ce în ce mai mult la asigurarea mașinilor-unelte pentru așchiera metalelor, a unor utilaje tehnologice pentru industria materialelor de construcții, mașini agricole, piese de schimb și accesorii pentru toate tipurile de mijloace de transport, lacuri și vopsele, antidăunători, medicamente, bitum. Alături de celelalte unități, economice din județ, ele își sporesc constant contribuția la creșterea exportului țării, conferind într-o măsură din ce în ce mai mare o identitate proprie economiei bihorene în ansamblul dezvoltării țării.

Importanța și locul industriei Bihorului, ca parte componentă a vastului angrenaj economic al României, calitatea pe care trebuie să o realizăm în munca noastră, consumul sporit de gândire economică, asigurând o valorificare cât mai bună a potențialului de resurse materiale și umane din județ, din întreaga țară, sînt desemnate prin dimensiunile producției pe care industria județului o oferă economiei naționale, consumului oamenilor muncii, prin parametrii tehnico-funcționali la care se realizează această producție și prin **proporția în care județul Bihor contribuie la asigurarea necesarului economiei naționale la unele produse de o ridicată importanță socială**. Dacă în anul 1977 industria bihoreană deține doar 2,4% din producția industrială a țării, situînd astfel Bihorul între județele cu o dezvoltare industrială medie, la unele produse deosebit de necesare economiei ponderea în producția națională a fost cu mult mai mare (vezi tabelul nr. 2).

Valențele însemnate ale industriei bihorene în procesul dezvoltării de ansamblu a economiei țării le considerăm ca pe un motiv în plus de mobilizare în munca noastră. Organizațiile de partid și consiliile oamenilor muncii, întregul personal muncitor din industria bihoreană sînt hotărîți să amplifice eforturile creatoare pentru a asigura ca sarcina trasată de către conducerea partidului, de către tovarășul secretar general **Nicolae Ceaușescu** cu privire la înnoirea și ridicarea continuă a parametrilor calitativi ai produselor, cu privire la creșterea economicității acestora, să devină una dintre constantele esențiale ale activității.

Bază materială lărgită și superior valorificată în circuitul economic

ÎN OPERA de ridicare a potențialului industrial al județului Bihor, oamenii muncii români, maghiari și de alte naționalități, înfrățiți în muncă și aspirații pe aceste meleaguri, urmînd neabătut politica partidului, au acționat și acționează pentru a-și aduce contribuția la lărgirea bazei de materii prime a țării, la **introducerea unor însemnate materii prime și materiale în circuitul economic general**. Este un proces desfășurat pe fondul repartizării cât mai armonioase a forțelor de producție pe teritoriul județului, al valorificării cât mai largi, cât mai ridicate a propriilor resurse materiale și de forță de muncă. Este semnificativ că în prezent valoarea produselor obținute prin extragerea și prelucrarea substanțelor minerale utile din subsolul județului reprezintă circa 14% din producția industriei bihorene — desigur un procent care poate și trebuie să crească.

Bauxita din munții Pădurea Craiului a fost exploatarea (printr-o extracție preferențială) încă în deceniul al doilea al secolului nostru, fiind exportată și prelucrată în Germania. În anul 1965 însă în comuna Dobrești (unde își are sediul cu o bună parte din activitate, Întreprinderea minieră Dobrești) este pusă în funcțiune, în premieră mondială, instalația de spălare a bauxitei, rod al creativității tehnice românești care permite valorificarea masei miniere bauxitice cu un conținut mare de impurități, aducînd în circuitul economic al țării o sursă care înainte era improprie folosirii la fabricarea aluminei. În același an a intrat în funcțiune, la Oradea, Întreprinderea de alumină care, prelucrînd bauxita spălată de la Dobrești, a obținut prima alumină calcinată românească, marcîndu-se începutul industriei aluminiului românesc.

Intensificarea cercetărilor și prospecțiunilor geo-

logice, precum și executarea, începînd din anul 1962, a unor importante lucrări miniere au făcut posibilă creșterea spectaculoasă a producției de lignit, construirea și punerea în funcțiune, pe baza acesteia, a Centralei electrice de termoficare din municipiul Oradea. Pe lângă energia electrică debitată în sistemul energetic național această centrală asigură agentul termic necesar (tehnologic și pentru încălzire) unităților industriale și celor agricole de tip industrial situate pe platforma de vest, precum și încălzirea unei bune părți a locuințelor și instituțiilor din Oradea; pe această bază a fost posibilă desființarea tuturor centralelor de bloc care utilizau combustibil convențional.

Anii de după Congresul al IX-lea al partidului au însemnat promovarea Bihorului în rîndul județelor producătoare de țitei și prelucrătoare a acestei importante resurse, activitate reprezentată prin schela de extracție Suplacu de Barcău și Rafinăria „Crișana” (care prelucrează țiteiul bituminos din zona Suplacu de Barcău, avînd ca obiect principal fabricarea bitumului). Sînt relevante, de asemenea, eforturile depuse de către oamenii muncii bihoreni pentru a contribui la lărgirea bazei materiale a vastului nostru program de investiții. Ele au vizat extragerea, prin metode moderne, a agregatelor de balastieră și organizarea, pe baza acestora, a unor unități industriale de prefabricate din beton armat și beton celular autoclavizat (întreprinderea de materiale de construcții și poligonul Trustului de construcții locale) contribuind astfel la promovarea largă a metodelor industriale de execuție în construcții. Totodată, valorificarea calcarelor din zona Aleșd în Combinatul de lianți și azbociment oferă economiei naționale importante cantități de ciment, var și plăci de azbociment de calitate superioară. Sînt exemple semnificative pentru eforturile oamenilor muncii din județ în ce privește valorificarea bogățiilor subsolului bihorean, transformarea acestora în bunuri solicitate de către economia noastră națională.

Dacă sub aspect cantitativ se poate aprecia aportul valorificării bogățiilor subsolului la dezvoltarea industrială a județului Bihor, reținem ca o sarcină imediată cerința de a acționa — prin promovarea largă a experienței și capacității creatoare a specialiștilor noștri, a sprijinului și colaborării unor specialiști din centrale și ministere, din institute de cercetări și proiectări și alte institute specializate — în vederea valorificării cît mai depline, superioare a tuturor substanțelor supuse prelucrării, inclusiv a reziduurilor industriale (îndeosebi șlam roșu de la fabricarea aluminei, cenușă de termocentrală etc.). Realizările de pînă în prezent — extragerea din bauxite a pentoxidului de vanadiu și fabricarea oxidului roșu de fier din șlamul roșu — le putem socoti **un început pe care urmărim să-l multiplicăm din an în an**. Printre obiectivele mai importante privind valorificarea superioară și deplină a tuturor substanțelor supuse prelucrării, un loc important îl ocupă instalația de înnobilare a argilei refractare. Aceasta va permite valorificarea importantelor rezerve de argilă refractară care nu corespunde prevederilor STAS și obținerea din acestea a unor argile de calitate superioară și a nisipului cuarțos ce va putea fi utilizat în producția sticlei cu parametrii calitativi înalți.

Afirmarea forței de muncă de pe întreg teritoriul județului

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI BIHORENE în această viziune complexă, asigurînd creșterea economiceității sociale a activităților, se sprijină pe — și are

ca efecte directe — angrenarea în activitatea industrială a numeroase localități de pe teritoriul județului. Se știe că pe cei 7 535 kmp, cît reprezintă suprafața Bihorului, s-a statornicit o rețea relativ vastă de localități, constituită dintr-un municipiu, 7 orașe și 87 comune cu 435 de sate. Cei peste 633 000 locuitori trăiesc încă preponderent în mediul rural, acestuia revenindu-i 59,9% din totalul populației bihorene. Or, în formularea opțiunilor pentru dezvoltarea industriei, a fost evident că această populație rămîne încă una dintre importantele resurse de forță de muncă pentru industrie.

Prin studiile și proiectele de sistematizare a teritoriului și localităților s-a optat pentru repartizarea forțelor de producție, alături de municipiul Oradea, și în celelalte 7 orașe, precum și în comunele cu perspectivă de dezvoltare, astfel încît locuitori majorității comunelor să aibă acces la locuri de muncă în industrie fără a fi obligați să facă naveta sau să-și părăsească gospodăria din satul natal. Apreciem că în condițiile județului Bihor, date fiind rețeaua de drumuri și a transportului de călători, deplasarea la distanțe de pînă la 15 km. nu trebuie să fie socotită drept navetă. Asigurînd locuri de muncă la aceste distanțe, actualele localități rurale pot să-și păstreze în continuare funcția de cazare pentru o bună parte a forței de muncă din industrie, aceasta putînd să-și aducă și pe mai departe contribuția la ridicarea nivelului de urbanizare și civilizație a satului, la perfecționarea activității unităților agricole (pe loturile personale, grădini și prin membrii de familie neîncadrați în ramuri industriale etc.).

În județul Bihor, au fost obținute rezultate bune în acest domeniu, unități industriale (întreprinderi sau secții) existînd în afară de municipiul Oradea, **în 7 orașe și 12 comune, amplasate relativ armonios pe întreaga suprafață a județului**. Concludentă în acest sens este situația orașului Dr. Petru Groza (situat aproape de extremitatea sudică a județului), a cărui producție industrială a crescut în anul 1977 față de 1965 de peste 5 ori, iar față de anul 1960 de aproape 22 de ori, în condițiile în care numărul personalului muncitor este practic egal cu cel al populației orașului (numărul personalului muncitor — 7 481, numărul populației — 7 833, parte din personal reprezentînd-o locuitori din împrejurimi).

ÎN PERSPECTIVA ANULUI URMĂTOR. a încheierii cincinalului, a realizării programului de dezvoltare al cărui final va marca înscrierea României în rîndul statelor cu un nivel mediu de dezvoltare economică, sarcinile care se ridică în fața industriei județului Bihor au o amploare și complexitate deosebite. Înfăptuirea lor solicită o amplificare a eforturilor menite să accentueze laturile calitative ale dezvoltării, punînd pe deplin în valoare virtuțile noului mecanism economico-financiar, o amplificare a eforturilor menite să conducă la diminuarea consumurilor materiale și de energie, la evidențierea unor soluții complexe-tehnice, tehnologice, organizatorice, capabile să valorifice întregul potențial de resurse materiale și forță de muncă ale județului. Aceste preocupări le însoțim cu cele privind realizarea integrală a sarcinilor de plan pe acest an, privind aplicarea unor măsuri și acțiuni menite să înlăture unele rămîineri în urmă înregistrate. Considerînd că înfăptuirea întocmai a sarcinilor prezentate constituie însăși fundamentul pe care se sprijină obiectivele tot mai însemnate și complexe pe care le avem de realizat.

Sursă însemnată

de economisire a materiilor prime

FOLOSIREA MATERIALELOR SECUNDARE

ÎN PROCESUL trecerii la o calitate nouă, superioară, manifestarea unei griji deosebite pentru gospodărirea chibzuită și valorificarea într-un grad mai înalt a resurselor materiale prezintă o importanță deosebită pentru realizarea unui volum tot mai mare de valori de întrebuințare cu consumuri din ce în ce mai reduse de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică. În acest cadru o însemnată apartență are **atragera în circuitul economic și valorificarea pe scară largă a materialelor secundare și a deșeurilor, selectarea acestora pentru re folosirea lor cât mai eficientă.**

De-a lungul anilor au fost obținute o serie de rezultate pozitive pe această linie. Dar posibilitățile de punere în valoare a resurselor secundare sînt încă departe de a fi epuizate. Iată de ce se impune ca, pretutindeni, paralel cu diminuarea cantităților de deșeuri pe întreg fluxul producției, mai ales prin promovarea unor tehnologii înaintate, să se acționeze ferm pentru ca toate resursele secundare care derivă inerent din desfășurarea procesului tehnologic să fie re folosite în producție.

ÎN CADRUL Centralei industriei bumbacului, prin aplicarea unor tehnologii specifice, la **producția de fire tip bumbac**, sînt utilizate în amestec, în proporție de circa 10%, ma-

provenite de la întreprinderile de tricotaje și confecții sînt utilizate în proporție de circa 80%.

Odată cu creșterea producției de bază, a sporit simțitor, an de an, și cantitatea de materiale secundare utilizate. Așa cum rezultă din grafic, cantitatea de materiale secundare utilizate a crescut, numai în primele 9 luni din acest an, cu 9,5% față de cea folosită în anul 1975.

Este interesant de relevat eficiența economică înaltă ce se obține prin utilizarea resurselor secundare.

Dacă luăm în calcul prețul mediu actual al unui kilogram de materiale secundare din bumbac, valoarea celor 7549 tone folosite pînă în prezent în primele 3 trimestre din acest an se ridică la 45 294 mii lei. Dacă în locul acestora s-ar fi utilizat materie primă de bază, valoarea acesteia — tot după prețul mediu actual — s-ar fi ridicat la 150 980 mii lei. Prin utilizarea acestei cantități, s-a realizat deci o economie de materii prime în valoare de 105 686 mii lei.

Pe lângă unele întreprinderi ale centralei există și secții care valorifică deșeurile, respectiv capetele și fișiile de țesături la realizarea unor confecții (lenjerie, îmbrăcăminte exterioară, articole pentru copii, echipamente de protecție etc.).

În primele trei trimestre ale acestui an, prin valorificarea capetelor și a fișiilor de țesături în secțiile respective, au fost realizate confecții în valoare de 31,4 milioane lei.

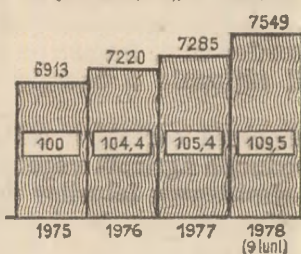
La nivelul centralei există un program care asigură valorificarea pe scară și mai largă a resurselor secundare. Astfel, în acest ultim trimestru al anului urmează să fie utilizate în producția de fire de tip bumbac, de fire de vignonie și în cea de vată o cantitate de materiale secundare de 2 751 de tone. În ce privește confecțiile din cupoane, capete și fiși se va realiza o producție de încă 10,6 milioane lei.

În anul 1979, la întreaga producție a Centralei de fire tip bumbac, fire de vignonie și vată se va utiliza, potrivit programului stabilit, o cantitate de resurse secundare de 15 020 tone, iar în 1980 15 580 tone.

Utilizarea în proporții din ce în ce mai mari a resurselor secundare la realizarea producției de bază a centralei va contribui substanțial la realizarea și depășirea producției nete, respectiv la mărirea valorii nou create. Creșterea cantităților de materiale secundare ce vor fi folosite în producția de bază în ultimii doi ani ai actualului cincinal se explică prin faptul că la sfîrșitul anului 1978 se vor pune în funcțiune două noi capacități de producție, respectiv întreprinderea integrată de vignonie Birlad și întreprinderea textilă de vată Buzău. Producția de confecții din cupoane, capete și fiși va cunoaște, de asemenea, o creștere însemnată în ultimii 2 ani ai cincinalului. În 1979 valoarea confecțiilor realizate din aceste materiale se va ridica la 56 milioane lei, iar în 1980 de 60 milioane lei.

Ionete STOIAN

VALORIFICAREA MATERIALELOR SECUNDARE
(în tone și în procente)

teriale secundare provenite din pierderile tehnologice de la carde, iamnoare, flaiere și ringuri. La vată medicinală, sînt folosite în proporție de circa 50% pierderile rezultate la mașinile de pieptănat, iar în realizarea firelor de vignonie tip bumbac, pierderile tehnologice rezultate din filaturile proprii de bumbac și vignonie ale centralei, precum și peticele de tricot tip bumbac

REALIZĂRI DE PRESTIGIU ALE CREAȚIEI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Strungul S. P.-1250

REALIZATĂ la întreprinderea SARO din Tirgoviște, această mașină-unealtă așchiitoare de mare performanță este utilizată la executarea unor rotoți de turbină, cilindri de laminor, valvuri etc. care pot atinge greutatea de 10 000 kg (dacă piesele prinse între virfuri sînt sprijinite) sau de 8 000 kg (nesprijinite).

Cinematica modernă a acestui nou tip de strung normal semigreu — denumit S.P.-1250 — cu diametrul maxim de prelucrare peste ghidaje de 1250 mm, — permite realizarea unor strunji longitudinale și transversale și găuriri cu avans manual sau mecanic, filetări, filete metrice ș.a.

Pentru acoperirea necesităților existente în marile noastre întreprinderi constructoare de mașini, pentru diminuarea efortului valutar făcut la achiziționarea unor asemenea strunguri, întreprinderea SARO și-a înscris în programul de fabricație executarea acestui strung în patru variante (cu distanța între virfuri de 3200 mm, 6000 mm, 9000 mm și 12 000 mm) cu avans rapid stînga-dreapta pe direcția longitudinală și înainte-înapoi pe direcție transversală. Afară de faptul că permite prelucrarea cu un grad înalt de precizie a unor piese cu gabarite impresionante, utilizarea strungului S.P.-1250 contribuie la creșterea considerabile ale productivității muncii, diminuarea solicitării personalului de execuție, re-

ducerea sensibilă a costurilor de producție.

Un instrument eficient de analiză în sprijinul reducerii consumurilor energetice

DETERMINAREA CHELTUIELILOR ENERGETICE ÎN AGRICULTURĂ

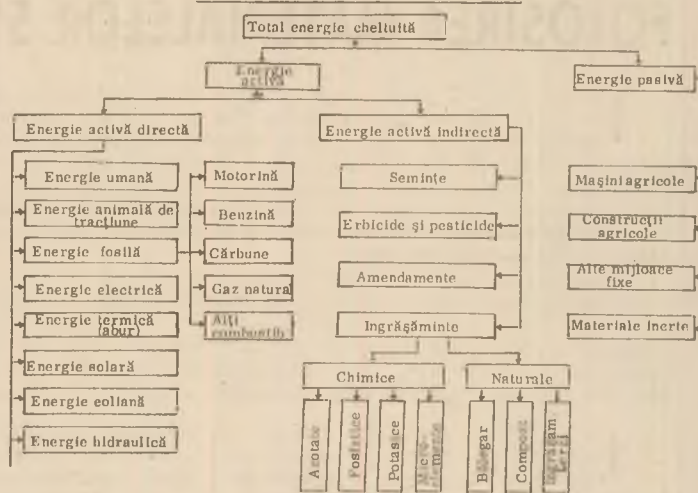
DEZVOLTAREA ECONOMICĂ complexă în societatea modernă a condus la o creștere substanțială a consumului total de energie. În aceste condiții a apărut firească preocuparea tuturor țărilor de a reconsidera „politica energetică”, reevaluând resursele existente, căutând simultan altele noi și, mai ales, instituind măsuri de economisire a energiei și de valorificare rațională a sa.

Partidul și statul nostru, apreciind importanța deosebită a acestei probleme, acordă o atenție prioritară creșterii continue a potențialului energetic, în concordanță cu nevoile dezvoltării complexe a economiei naționale. În acest cadru, un obiectiv strategic important îl constituie valorificarea rațională a oricărei forme de energie, gospodărirea judicioasă a tuturor resurselor, economisirea și raționalizarea consumurilor, astfel încât la fiecare kilowatt/oră de energie electrică sau fiecare kilogram de combustibil consumat în diferite sectoare de producție să rezulte un volum cât mai mare de bunuri materiale. În raportul prezentat la Conferința Națională a Partidului din decembrie 1977, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că: „**În mod deosebit trebuie să acordăm atenție asigurării și gospodăririi raționale a combustibililor și energiei — problemă vitală pentru însăși dezvoltarea în continuare a economiei, a întregii noastre societăți.**”

CAILE PRINCIPALE de introducere a progresului tehnico-stiințific în agricultură constau, după cum se știe, în utilizarea mai deplină și ridicarea potențialului biologic al pământului, al plantelor și animalelor domestice, în folosirea pe scară largă a mecanizării, electrificării și automatizării lucrărilor agricole, în chimizarea și irigarea culturilor. Dar, practic toate procesele moderne de producție implică consumuri însemnate de energie. Procesele de producție din complexele zootehnice de tip industrial și irigarea culturilor solicită în special energie electrică; mecanizarea lucrărilor agricole din producția vegetală nu se poate face în prezent decât consumându-se combustibili cu care sînt acționate tractoarele și mașinile agricole; îngrășămintele chimice, substanțele de erbicidare și de protecția plantelor implică, de asemenea, consumuri energetice destul de mari pentru producerea lor.

Ținînd seama de importanța pe care o are energia în obținerea producției agricole, se simțea tot mai acut

CLASIFICAREA STRUCTURII ENERGIILOR

nevoia de a se stabili un sistem adecvat de calcul al consumului și al cheltuielilor cu energia. În acest scop, Institutul de economie agrară a elaborat o **metodologie de comensurare a cheltuielilor cu energia în producția vegetală**, ce urmează a servi ca instrument de analiză în vederea stabilirii măsurilor ce se impun pe linia economisirii și valorificării raționale a energiei utilizate în producția agricolă.

Un prim pas în elaborarea corectă a calculului energiei consumate în producția agricolă vegetală îl constituie **inventarierea și clasificarea felurilor de energie consumată și a purtătorilor acestora** (vezi schema).

Pentru transformarea în kWh a diferitelor forme de energie utilizate în producția agricolă s-au utilizat coeficienții de transformare oferți de literatura de specialitate. Ca principiu, produsele care pot dezvolta energie prin ardere s-au calculat la nivelul potențialului lor energetic. La celelalte materiale s-a considerat energia cheltuită pentru fabricarea lor în cadrul ramurii res-

CHELTUIELILE CU ENERGIA au fost calculate **baza tehnologiilor fiecărei culturi**, în care sînt prevăzute toate lucrările care se execută, agre-

Tabloul nr. 1

Lucrări	Energie umană		Combustibil		Total la ha.		Total pe tonă (kW/ha)
	Ore om	kW/h	Motorină l	Energie electrică kW/ha	kW/h	%	
ENERGIE CHELTUITĂ							
Fertilizare și amendare	2,6	0,2	3,2	37,6	—	37,8	2,1
Pregătirea solului	4,4	0,3	35,8	420,9	—	421,2	23,0
Semănatul	4,1	0,3	4,2	49,4	0,7	50,4	2,8
Întreținerea culturii din care întreținerea chimică	1,4	0,1	3,1	36,4	—	36,5	2,0
	(1,4)	(0,1)	(3,1)	(36,4)	—	(36,5)	(2,0)
Irigații	31,7	2,4	—	—	608,0	610,4	33,3
Recoltare	13,1	0,9	57,2	672,4	0,6	073,9	36,8
din care :							
a) produs principal	2,9	0,2	26,7	313,9	—	314,1	17,1
b) produs secundar	10,2	0,7	30,5	358,5	0,6	359,8	19,7
Condiționare							
TOTAL							
ENERGIE CHELTUITĂ	67,3	4,2	103,5	1216,7	609,3	1330,2	100,0
din care :							
a) produs principal	47,1	3,5	73,0	858,2	009,7	1470,4	80,3
b) produs secundar	10,2	0,7	30,5	358,5	0,6	359,8	19,7
STRUCTURA ENERGIEI							
TOTALE CHELTUITE (%)	x	0,2	x	66,5	33,3	100,0	x
COSTUL ENERGIEI CHELTUITE — TOTAL	x	687,9	x	93,1	182,8	963,5	100,0
din care :							
a) produs principal	x	563,2	x	65,7	182,6	813,5	84,4
b) produs secundar	x	122,4	x	27,4	0,2	150,0	15,6
STRUCTURA COSTURILOR ENERGIEI TOTALE	x	71,4	x	9,6	19,0	100,0	x

gatele folosite și alocările de factori. Aceste calcule s-au făcut separat pentru energia activă directă, energia activă indirectă și energia pasivă; în final se întocmește un bilanț al cheltuielilor totale de energie, pe hectar și pe tona de produs, la o serie de culturi, atât pentru producția principală cit și pentru cea secundară.

Pentru exemplificarea modului de calcul al cheltuielilor cu energia ne vom referi la cultura grîului de toamnă irigat (soiul Iulia), pentru care au fost considerate următoarele date referitoare la producție, alocări de factori și mașini folosite :

ECONOMIE NATIONALA

Producția și alocări de factori : producția principală 5 500 kg/ha ; producția secundară 3 000 kg/ha ; fertilizare (s.a.) — total 230 kg din care : N 150 kg, P₂O₅ 80 kg ; erbicide 3,5 kg ; fungicide 0,25 kg ; apă 1 600 mc.

Principalele mașini folosite : fertilizare cu MA—3,5, pregătirea solului cu PP4—30, semănatul cu SUP—29, întreținerea culturilor cu MSPU—900, transportul cu remorci. balotatul paielor cu PPF, (toate acționate cu tractorul U—650) ; recoltarea cu C—12, irigația prin aspersiune cu apa sub presiune asigurată de SPP.

Cheltuielile cu energia activă directă sînt prezentate în tabelul nr. 1, iar cheltuielile cu energia activă indirectă — în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2
Cheltuielile cu energia activă indirectă

Felul produsului	U/M	Consum Cheltuieli kW		Cost produse		
		la ha	kW/ha	lei/ha	lei/t	
Energia cheltuită — total	x	x	5516	1002,9	1556	233
Sămînță	kg	250	1097	199,4	465	84
Îngrășăminte, total	kg	930	4307	783,1	925	168
— azotoase	kg	450	3856	701,1	517	94
— fosfatice	kg	480	451	82,0	408	72
Erbicide, total	l	3,5	105	19,1	154	28
— Icedin	l	3,5	105	19,1	154	28
Pesticide, total	kg	0,25	7	1,3	12	2
— FB—7	kg	0,25	7	1,3	12	2

La cheltuielile cu energia pasivă (tabelul nr. 3), calculațiile se referă la consumurile de energie pentru fabricarea mijloacelor fixe utilizate în agricultură (mașini agricole, tractoare, construcții etc.). Energia încorporată în mijloacele fixe se transmite produsului agricol, pe toată durata lor de funcționare, sub formă de uzură a materialelor (metalul) folosit la fabricarea tractoarelor sau mașinilor agricole etc. Această cheltuială de energie în timp, este similară transmiterii valorii mijloacelor fixe asupra produsului sub formă de amortisment. Totalizînd cheltuielile de energie (activă directă, activă indirectă și pasivă, precum și costurile lor), rezultă **bilanțul energetic**, raportat la hectar și pe tonă, din tabelul nr. 4.

Analiza poate continua prin raportarea energiei totale cheltuite, la energia obținută sub formă de produs agricol (fiecare produs fiind purtător de energie). În calculul energiei obținute în producția vegetală s-a luat energia brută conținută în produs, respectiv energia

potențială. În acest sens prezentăm câteva exemple :

Cultură	Produs principal kWh/kg		Produs secundar kWh/kg	
	subst. uscată	subst. brută	subst. uscată	subst. brută
Grâu	5,11	4,38	5,08	4,42
Porumb	5,28	4,56	5,08	4,27
Soia	6,42	5,78	5,03	4,48
Floarea soarelui	7,31	6,56	—	—

Raportînd cheltuielile totale de energie pentru obținerea producției de grâu la producția principală și cea secundară exprimată în kwh (7 702:37 400) rezultă că pentru producerea a 1 000 kwh se cheltuie 206 kwh, adică cu o unitate de energie cheltuită se obțin 5 unități energetice de produs.

Creșterea costurilor cu energia în structura costurilor produselor agricole pune serioase probleme în ceea ce privește rentabilitatea unor produse ; deci, se impune **reconsiderarea factorului energetic**. Consumul de energie și nivelul costurilor ei pot antrena profunde modificări ale sistemelor de producție. În domeniul mecanizării sînt necesare multiple îmbunătățiri tehnice,

Tabelul nr. 4
Bilanțul energetic la cultura grîului

Specificare	La hectar		La tonă de produs	
	Total cultură	%	Produs principal	Produs secundar
ENERGIA CHELTUITĂ				
Total kW	7702	100	7260	442
%	100	x	94,2	5,7
a — activă directă, kWh	1830	23,8	1470	360
b — activă indirectă, kWh	5516	71,6	5516	—
c — pasivă, kWh	356	4,6	274	82
COSTUL ENERGIEI CHELTUITE				
Total lei	3183	100	2784	398
%	100	x	87,5	12,5
a — activă directă, lei	964	30,3	813	150
b — activă indirectă, lei	1556	48,9	1556	—
c — pasivă, lei	663	20,8	415	248
ENERGIE PRODUSA				
TOTAL				
— produs principal				kWh
				37400
— produs secundar				%
				100
				24100
				64,6
				13300
				35,4

inclusiv o reexaminare a sistemii de mașini ce urmează a fi folosită în viitor. Cercetarea științifică trebuie să revadă unele tehnici de cultură, nivelul și modul de folosire al îngrășămintelor chimice și al pesticidelor, problema uscării cerealelor și a depozitării lor, climatizarea construcțiilor zootehnice, reconsiderarea folosirii energiei animale în special pentru transporturile interioare în ferme și în zonele de cultură cu pante mari. Se poate afirma că pentru activitatea din agricultură, promovarea fermă a tuturor măsurilor care să ducă la reducerea consumului de energie pe hectar și pe unitatea de produs reprezintă o problemă de o deosebită importanță.

Metodologia de calcul propusă permite cadrelor de conducere din unitățile agricole să analizeze amănunțit cheltuielile de energie pentru fiecare cultură, oferind în același timp posibilitatea de a se interveni, în procesul tehnologic asupra activităților (lucrărilor) care pot fi înlocuite prin altele cu cheltuieli reduse de energie, fără a influența negativ asupra nivelului și calității producției agricole.

dr. Ion TEȘU
Vasile BAGHINSCHI
Institutul de economie agrară

Tabelul nr. 3
Cheltuielile cu energia pasivă

Felul mașinii sau materialului	ore lucrate (materialul) kg	Uzură de metal, kg		Grad de completitudine Chelt. kWh la ha	Amortismente — reparații (sau materiale)		
		pe oră	pe ha		lei	lei	lei
ENERGIA CONSUMATĂ, TOTAL							
a) Produs principal, total					356,4	662,85	120,5
Tractor U—650 M	7,00	0,241	1,69	1	274,6	414,96	75,5
Grăpă G—D—4	1,34	0,205	0,27	3	33,8	108,57	
Mașini de îngrășănit					4,0	8,78	11,76
Îngrășăminte MA—3,5	0,78	0,633	0,49	2	8,3	16,41	12,20
Total mijloace fixe			0,25		171,4	394,66	71,8
Ulei	8,46 kg				103,2	20,30	
Total materiale					103,2	20,30	3,7
b) Produs secundar, total					31,8	247,89	32,6
Tractor U—650 M	5,55	0,221	1,34	1	26,8	86,08	
Presă balotat PPF	1,29	0,750	0,97	2	16,5	32,32	41,69
Colector baloți CB	2,22	0,050	0,11	3	1,6	8,56	19,05
Total mijloace fixe			3,30		59,3	169,65	55,5
Sîrmă	15 kg				6,0	75,00	
Ulei	1,35 kg				16,5	3,24	
Total materiale					22,5	78,24	36,1

Prețul — instrument de măsurare și stimulare a eficienței progresului științifico-tehnic (II)

DEȘI ESTIMAREA costului de proiect reprezintă o etapă necesară, criteriul de stabilire a prețului plafon îl constituie parametrii tehnico-funcționali independenți, ca elemente ce determină valoarea de întreținere a noilor produse. În consecință, prețul plafon va include atât beneficiul normat cât și un beneficiu suplimentar. Beneficiul suplimentar se calculează ca diferență între prețul plafon, determinat pe criteriul valorii de întreținere și prețul determinat pe baza costurilor de proiect și a unui beneficiu normat. Dacă rezultatul scăderii este nul sau negativ, asimilarea produsului nou nu se recomandă, întrucât plusul de valoare de întreținere va fi anihilat de creșterea proporțională a costurilor. În cazul în care beneficiul suplimentar este corespunzător ca mărime, efectul economic potențial al tehnicii noi poate fi considerat demonstrat în faza de proiectare, ceea ce este justificat realizarea prototipului și, ulterior, lansarea în fabricația de serie.

Stimularea introducerii în fabricație a produselor noi

ÎN UNELE SITUAȚII este posibil ca prețurile plafon, stabilite după metoda limitei superioare, să fie mult mai mari decât costurile de proiect și, evident, decât costurile de producție reale aferente producției de serie. Întrucât prețurile de producție și de livrare se fundamentează pe costuri și conțin numai o parte din efectul economic, ele se vor stabili sub nivelul prețurilor maxim admise. Nepotrivirea dintre prețul limită și prețul real nu constituie o dovadă de supraestimare a prețului plafon, ci atestă eficiența noilor produse. Desigur, ne referim la acele prețuri plafon stabilite în varianta care asigură cea mai substanțială reducere a valorii specifice a tehnicii noi. Prin urmare, dacă costul de proiect ar putea corespunde cu costul de producție prognost, prețul limită nu este sinonim cu prețul de producție de perspectivă.

Deși, în unele cazuri, prețurile plafon ar putea funcționa o perioadă inițială și ca prețuri efective, pe considerentul stimulării creatorilor de tehnică nouă, rolul lor rămâne acela de a contribui la garantarea și la măsurarea eficienței economice încă din fazele incipiente de producție a noilor produse. În prezent stabilirea prețurilor de pro-

ducție se realizează pe baza costului mediu ponderat la nivel de ramură la care se adaugă o cotă de beneficiu. În cazul prețurilor de livrare, în unele situații, se adaugă și o cotă de impozit pe circulația mărfurilor. De asemenea, se urmărește încadrarea noilor prețuri în nivelul general și asigurarea corelațiilor de prețuri pe baza parametrilor tehnico-funcționali.

În scopul stimulării introducerii în fabricație a produselor noi, de un înalt nivel tehnic și cu o eficiență sporită, legea cu privire la regimul prețurilor și tarifelor prevede posibilitatea luării în calcul a unor rentabilități mai mari decât cele ale produselor care satisfac necesități asemănătoare. De regulă, însă, în practica curentă de stabilire a prețurilor la noile produse se folosește o rată de beneficiu determinată pe baza diferenței între prețul existent al unui produs de referință și costul reactualizat al acestuia. După părerea noastră, o asemenea modalitate de corelare nu este în măsură să satisfacă pe deplin cerințele progresului tehnic, cel puțin din următoarele considerente:

- nu reflectă în mod corespunzător eficiența în producerea tehnicii noi, întrucât menținerea prețurilor la produsele tradiționale în condițiile unei evoluții descendente a costurilor anuale de fabricație nu orientează unitățile producătoare în asimilarea altor produse;

- se diminuează rolul prețului de măsurător al cheltuielilor de muncă;

- nu se asigură cerința mobilității prețurilor și în sensul reducerii absolute, nu numai în sensul creșterii relative. Este necesar ca pe măsura pătrunderii în economia națională a unor produse cu parametri tehnico-funcționali superiori, ce atrag desigur unele cheltuieli suplimentare, să se realizeze o compensare a acestora pe seama ieftinirii unor produse tradiționale ce urmează a fi înlocuite în timp, menținându-se astfel stabilitatea prețurilor în ansamblu;

- favorizează scumpirea tehnicii noi ca urmare a utilizării unei baze de calcul ridicate, menținută constantă conform metodologiei actuale, care nu prevede reactualizarea prețului produsului etalon, ci numai a costului și a ratei de beneficiu. În aceste condiții unităților beneficiare nu li se asigură o eficiență suficient de stimulatorie în cazul achiziționării de noi mijloace de muncă;

- pot apare situații în care unitățile producătoare să realizeze o produc-

ție netă mai mică la un produs nou decât pe seama celui care trebuie înlocuit.

Pentru stimularea mai deplină a introducerii în fabricație și utilizării noilor produse este necesar ca prețul să garanteze producătorilor acoperirea cheltuielilor de producție, inclusiv a celor legate de asimilare și obținerea unor beneficii suplimentare față de cele realizate pe baza produselor înlocuite, iar beneficiarilor o ieftinire relativă. Un asemenea preț se poate determina la un nivel cuprins între o **limită superioară**, calculată pe baza îmbunătățirilor aduse parametrilor funcționali și a prețului produsului de referință, și o **limită inferioară**, calculată conform metodologiei actuale de stabilire a prețului de producție. Diferența între cele două limite reprezintă efectul economic total, ce urmează să fie repartizat între producătorii și consumatorii de tehnică nouă. Oricare nivel de preț inclus în acest interval poate fi considerat corespunzător din punct de vedere al economiei naționale, întrucât efectul economic nu depinde de proporția repartizării lui între producători și beneficiari prin intermediul prețului de livrare.

Avantaje pentru producătorii și consumatorii de produse noi

STIMULAREA deplină și echitabilă a unităților impune însă adoptarea aceluși preț care să creeze avantaje atât producătorilor cât și consumatorilor de tehnică nouă. În acest scop, prețul de producție și de livrare ce urmează să fie stabilit trebuie să respecte cumulativ două condiții restrictive; să nu depășească 30—50% din efectul total; să nu includă un beneficiu suplimentar mai mare de 0,5 din rentabilitatea normată sau un beneficiu total de 1,5 din rentabilitatea normată.

Determinarea limitelor de preț și stabilirea pe această bază a prețurilor de producție și de livrare oferă elemente de analiză judicioasă a eficienței introducerii în fabricație a produselor noi și totodată reprezintă un instrument eficient de cointerensare în utilizarea tehnicii noi. De asemenea, **metoda limitelor de prețuri reprezintă o modalitate concretă de luare în considerare atât a valorii cit și a valorii de întreținere la stabilirea prețurilor noilor produse.** Din acest punct de vedere pot apare trei situații:

a) limita inferioară a prețului este mai mică decât limita superioară, situație care se înscrie pe linia încorporării cheltuielilor în produse complexe, cu valori de întrebuintare superioare, ce se caracterizează prin cheltuieli mai reduse pe unitatea de efect util;

b) prețul limită inferioară este egal cu prețul limită superioară. În acest caz raportul dintre valoarea de întrebuintare și valoare rămâne nemodificat la produsul nou față de produsul vechi, neexistând o eficiență reală;

c) prețul limită superioară este mai mic decât limita inferioară. Asemenea situație conduce la concluzia că produsele respective nu sînt eficiente. Uneori, criteriul raționalității economico-sociale poate constitui temeiul asimilării în fabricație a unor produse necesare economiei naționale.

Ridicarea continuă a nivelului eficienței economice, prin asimilarea în fabricație a produselor noi, presupune urmărirea gradului în care utilizarea lor la consumatorii productivi se concretizează în rezultate superioare. Astfel, produsul nou poate fi considerat eficient numai atunci cînd prin folosirea lui se realizează un volum de producție egal (mai mare) cu cheltuieli mai mici (egale) comparativ cu cel obținut la vechiul produs.

În relație directă : sporul de cheltuieli și îmbunătățirea parametrilor

O **CONDIȚIE** ce se impune a fi respectată cu strictețe se referă la asigurarea unei **corelații optime între sporul de cheltuieli și îmbunătățirile reale aduse parametrilor funcționali** în vederea satisfacerii consumatorilor. Din acest punct de vedere, cerințele creșterii eficienței economice impun abordarea aspectelor legate de stabilirea prețurilor la produsele noi prin prisma relațiilor între costuri și parametri. Punerea în relație directă a costurilor și, respectiv, a parametrilor produsului de referință, cu cele ale produsului nou în scopul urmăririi ieftinirii relative a produselor și fundamentării opțiunilor de asimilare în fabricație a noilor produse generează trei grupe de situații:

1) **Cînd costul produsului nou este mai mic decît al etalonului**, analiza comparativă a parametrilor va scoate în evidență faptul că noul produs se caracterizează printr-o valoare de întrebuintare mai mică, egală, sau mai mare. Variantele în care valoarea de întrebuintare a produselor noi este cel puțin la nivelul celei a produsului etalon reflectă, indiscutabil, procesul sporirii eficienței economice. Varianta în care valoarea de întrebuintare a produsului nou este diminuată față de cea a etalonului presupune o analiză care să scoată în evidență proporția reducerii costurilor și respectiv a parametrilor. În cazul acestor produse criteriul eficienței este îndeplinit numai prin satisfacerea cumulativă a două condiții: proporția reducerii costurilor să fie mai accentuată în raport cu reducerea parametrilor; asemenea produse să răspundă cerințelor concrete ale producției și consumului.

2) **Cînd costul produsului nou este egal cu cel al produsului etalon**, relația dintre parametrii celor două pro-

duse poate scoate în relief o variantă favorabilă dacă valoarea de întrebuintare a produsului nou este superioară celei a etalonului și două variante nefavorabile în care valoarea de întrebuintare este egală sau mai mică decît a produsului de comparație.

3) **Cînd costul produsului nou este mai mare decît al produsului de referință**, varianta în care valoarea de întrebuintare a produsului nou este mai mare decît a celui etalon este favorabilă dacă se satisface condiția ca raportul între cost și parametri să fie mai mic la produsul nou față de cel al etalonului.

Dacă în analiza comparativă se constată că valoarea de întrebuintare a produsului nou este mai mică sau egală cu cea a etalonului rezultă că este vorba de variante neeficiente.

Estimarea corectă a costurilor constituie una din condițiile de bază pentru fundamentarea nivelelor și corelațiilor de prețuri. De aceea, cunoașterea proceselor reale, în continuă schimbare, cuantificarea factorilor care acționează în sensuri și cu intensități diferite asupra nivelului costurilor se impun cu necesitate.

Întrucît asimilarea de produse noi și extinderea paletei de tipuri de produse tot mai perfecționate constituie o trăsătură esențială a etapei actuale, este necesar să adoptăm și soluțiile corespunzătoare largirii cadrului de desfășurare a acestui proces. În acest sens, ar trebui să se insiste mai mult asupra unor activități legate de planificarea costurilor. Este necesar ca, pornind de la schimbările intervenite în volumul, structura și nivelul tehnic al producției, să se adopte cele mai potrivite metodologii de reflectare în prețurile mijloacelor de muncă, ale obiectelor muncii, și ale produselor finale a cheltuielilor de producție mai reduse de la o perioadă la alta.

Prețurile dinamice regresive stimulează lansarea de produse noi

PORNIND de la înțelegerea conceptului de cheltuieli de muncă socialmente necesare este indicat ca prețurile să fie astfel formate încît să asigure împletirea optimă a cadrului de desfășurare normală a producției cu interesele consumatorilor.

Cele arătate vizează, desigur, introducerea în practica noastră a **prețurilor dinamice regresive**, menite să stimuleze nu numai lansarea de produse noi, ci și îmbunătățirea lor permanentă. Aplicarea unui asemenea sistem de prețuri poate fi realizată prin luarea în considerare la stabilirea prețurilor planificate a următoarelor aspecte: creșterea volumului producției; modificarea gradului de satisfacere a economiei naționale cu produsele respective; diminuarea cheltuielilor de producție, uzura morală a produselor. Efectul cumulativ al factorilor enumerați trebuie să stea la baza introducerii sistemului de prețuri în trepte. Aceste prețuri trebuie să satisfacă următoarele condiții:

— să reflecte reducerea cheltuielilor de muncă socială pe produs;

— să asigure producătorului un beneficiu sporit atît în sumă absolută cît și ca procent în perioada formată din

faza de apariție și cea de maturitate a produsului;

— să constituie o pîrghie activă în accelerarea procesului de înnoire a producției, influențînd atît producătorul în scoaterea din fabricație a produselor învechite și introducerea altora noi, cît și beneficiarul în folosirea noului produs, mai eficient, în defavoarea celui uzat moral.

Transpunerea în practică a primei condiții presupune regresia prețurilor pînă în momentul scoaterii din fabricație a produsului, ceea ce, firește, are un efect stimulator asupra beneficiarilor în achiziționarea tehnicii noi și, de asemenea, prezintă avantajul reflectării reale a eficienței. Cea de-a doua condiție, menită să stimuleze producătorul în fabricarea și perfecționarea continuă a produsului, este impusă de cerințele reproducerii lărgite, de necesitatea corelării prețurilor, ce includ sarcini de rentabilitate precise, cu indicatorii economici din planul de stat ce revin unităților.

Este evident că sarcinile sporite de la un an la altul pe linia reducerii cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă nu pot fi realizate decît în condițiile asigurării unor rentabilități sporite, stimulative la produsele noi. De aceea, **principiul care trebuie avut în vedere la formarea prețurilor dinamice regresive vizează scăderea mai puțin accentuată a acestora în raport cu reducerea costurilor.**

În legătură cu cea de-a treia condiție se impune o abordare diferențiată a ratei de rentabilitate, și anume: în ultimul an de fabricație nu este indicat să se modifice nivelul de preț existent în perioada favorabilă de viață a produsului, întrucît cererea nu este satisfăcută complet. Prin urmare, prețul trebuie să asigure și în acest an echilibrul între cererea și oferta determinate prin plan; în același timp, din cauza diminuării volumului de producție, costurile vor crește prin intermediul cheltuielilor indirecte, ceea ce va influența defavorabil rata rentabilității. Acest fapt este de natură să impulsioneze preocupările producătorului, pentru asimilarea unui nou produs. Dacă totuși producătorul intenționează să fabrice în continuare produsul devenit vechi, pe considerentul că el ar asigura o rentabilitate încă satisfăcătoare, prețul trebuie să-și manifeste și funcția sa de pîrghie restrictivă. În consecință, se impune să se stabilească un nivel de preț de producție care, nici în situația folosirii integrale a capacității de producție, să nu ofere posibilitatea rentabilizării produsului. Întrucît un asemenea nivel de preț avantajează, desigur, pe beneficiari, considerăm necesar să se mențină prețul de livrare din ultimul an de fabricație la nivelul celui din anul anterior, în scopul orientării cererii spre produse noi.

Extinderea aplicării principiului elasticității controlate a prețurilor asupra tuturor produselor din economie pe baza sistemului de prețuri dinamice regresive ar asigura în mare măsură ieftinirea tehnicii noi, pătrunderea ei mai rapidă în producție și, în consecință, creșterea eficienței întregii activități economico-sociale.

**Andrei PINCU
Marin POPESCU**

Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri

Indicator

ARTICOLUL „Veniturile nete la 1 000 lei fond de retribuire, indicator de bază în cuantificarea eficienței”, apărut în nr. 41 al revistei, conține idei de larg interes și aplicabilitate în special în industria alimentară.

Aici, calculul productivității muncii nu exprimă întodeauna cantitatea reală de producție care se obține în unitatea de timp deoarece, datorită specificului fabricației din acest sector, există și perioade când, pentru valorificarea optimă a materiei prime, se impune prelungirea timpului de lucru față de un orar normal. Ca urmare, prin raportarea valorii producției globale la lună, trimestru sau an, productivitatea cuprinde în prezent și timpul respectiv, apărând cu un quantum de realizări denaturat de numărul orelor suplimentare prestate (care poate fi mai mare sau mai mic, de la o întreprindere la alta, pentru aceleași valori). Din această cauză există posibilitatea ca în anul următor o întreprindere care și-a organizat mai bine producția, eliminând orele suplimentare, cu toate că a folosit un număr mai redus de forță de muncă, să apară cu o productivitate mai scăzută. În asemenea situații se poate ca, pornindu-se de la realizările anului de bază astfel comensurate, în unele întreprinderi să se dimensioneze prin plan o creștere a productivității muncii care cuprinde și efortul orelor suplimentare.

Raportarea valorii nou create, a producției nete, la fondul de retribuire — așa cum se propune în articolul menționat — prezintă avantajul că reflectă efortul real depus de personalul muncitor, dând posibilitatea întreprinderilor să sesizeze mai ușor influența negativă a ponderii personalului neproductiv (muncitorii indirect productivi, deservire generală și TESA), să adopte măsuri mai eficiente de corelare.

Gheorghe ALEXANDRESCU
Întreprinderea
„Industria cărnii” — Ploiești

Tribună a experienței, ghid metodologic

APRECIEM în mod deosebit inițiativa „Revistei economice” de a edita suplimentul tematic lunar „Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice”. Acesta răspunde unei necesități reale, putând constitui tribuna unui schimb de experiență între cei ce se ocupă de problemele de organizare; unele materiale publicate sunt utile prin caracterul lor de ghid metodologic.

Dintre numerele apărute pînă acum, mi s-a părut deosebit de interesant cel referitor la amplasarea rațională a utilajelor în linii tehnologice (nr. 10 31, din 4 august a.c.); întrucît și eu sînt preocupat de această problemă, intenționez ca, după o confruntare de idei cu colegii din Brașov, să inițiez aplicarea metodei taxonomiei într-o întreprindere clujeană.

Propun redacției să consacre unul din numerele viitoare ale suplimentului problemelor legate de proiectarea structurilor organizatorice. Atrăgînd la redactarea materialelor specialiști din Consiliul Organizației Economico-Sociale, s-ar putea oferi cititorilor o interpretare detaliată și concretă în acest domeniu, ca și în legătură cu regulamentele de organizare și funcționare.

Andrei BOER

Cabinetul județean Cluj de
organizare economică și socială

Recuperare

LA UNELE stații PECO, foarte puține de altfel, există aparate pentru recuperarea uleiului ars. Fiecare conducător auto poate schimba uleiul în câteva minute în cele mai bune condiții. Se realizează, în acest mod, economie de timp și de ulei. Este cunoscut faptul că uleiul ars poate fi restituit rafinării pentru îmbogățire și re folosire în alte scopuri.

Din păcate, însă, nu toate stațiile PECO sînt dotate cu aparatele respective. Chiar acolo unde există, acestea nu pot fi folosite rațional, întrucît nu este bine organizat transportul uleiului recuperat.

Constantin VEICU

maistru la Întreprinderea de
distribuție a energiei electrice
București

ECOURI

Capacități

ÎN LEGĂTURĂ cu articolul „Realizarea la termen a noilor capacități de producție”, apărut în nr. 20 al „R. E.”, subliniem că institutul nostru s-a preocupat de asigurarea documentațiilor de execuție la obiectivele importante cum sînt Turceni II, C.C.H. Brăila ș.a. în ordinea succesiunii lucrărilor, fără a fi necesare modificări pe parcurs, ceea ce a permis constructorilor să atace din plin lucrările respective și să înregistreze un ritm susținut de activitate.

În ceea ce privește rămănerile în urmă la unele obiective în asigurarea documentațiilor de execuție, menționăm că acestea sînt cauzate de unele lucrări care nu au încă clarificate elementele temă necesare demarării notelor de comandă sau proiectelor de execuție, iar în cazurile în care acestea sînt întocmite — nu au toate avizele legale; alte lucrări sînt în fază de întocmire sau de avizare a proiectului de execuție (conform Decretului nr. 420). De asemenea, echipamentele necontractate sau cu caracteristici tehnice neclarificate constituie un impediment serios în elaborarea unor documentații de execuție.

Pentru o mai bună sincronizare între proiectare și execuție au loc analize periodice comune pe șantier, finalizate prin planuri de obligații și angajamente reciproce. Împreună cu executantul (T.E.C.) s-a elaborat un plan comun de soluții con-

structive, care are ca obiectiv primordial industrializarea construcțiilor și mărirea productivității muncii, cu consecințe directe asupra scurtării duratelor de execuție.

AI. HRISTOFOROV

director adjunct tehnic
Institutul de studii și proiectări
energetice

Simplificari

PROBLEMELE privind reorganizarea derulării metalului pe economie și înființarea Centralei metalului, cuprinse în articolul „Simplificări necesare pe filiera relațiilor contractuale”, publicat în Revista economică nr. 21, au fost reținute în vederea examinării și folosirii, în măsura în care prezintă eficiență economică, la propunerile viitoare de perfecționare a sistemului aprovizionării tehnico-materiale.

N. GRĂJDAN

director
în Ministerul Aprovizionării
Tehnico-Materiale și Controlului
Gospodăririi Fondurilor Fixe

Mecanism în C.A.P.

ÎN LEGĂTURĂ cu articolul „Propuneri privind beneficiul, mijloacele circulante și fondul de acumulare în C.A.P.”, publicat în nr. 24 al „R. E.” vă informăm:

Potrivit sarcinilor trasate de conducerea superioară privind perfecționarea mecanismului economico-financiar al întreprinderilor, s-a luat măsura ca și cooperativele agricole de producție să-și desfășoare activitatea pe baza bugetului de venituri și cheltuieli. În același timp, pe linia principiului noului mecanism, cooperativele agricole de producție aplică cu bune rezultate indicatorii privind stabilirea și urmărirea producției fizice și a producției nete.

În ceea ce privește propunerile privind introducerea și calcularea în cooperativele agricole de producție a beneficiului și normativului de mijloace circulante proprii, precum și utilizarea fondului de amortizare la rambursarea creditelor pentru investiții, vă comunicăm că indicatorii respectivi, în etapa actuală, nu au fost luați în discuție și nici nu s-au prezentat pentru aprobare conducerii superioare. Această situație este determinată de faptul că pentru introducerea indicatorilor în cauză este nevoie în prealabil de o serie de măsuri premergătoare și anume: calcularea și urmărirea pe bază de evidență contabilă a cheltuielilor de producție pe produs și nu statistic, cum se procedează în prezent; amortizarea fondurilor fixe, parțial integrată a actualului fond de dezvoltare (18% din valoarea producției nete) să se constituie în mod distinct, precum și amplificarea unor lucrări de evidență contabilă. Pentru efectuarea acestor lucrări este necesară totodată încadrarea tuturor cooperativelor agricole de producție cu cadre tehnice și economice și contabili cu o pregătire economică și financiară calificată.

Gheorghe BREHUESCĂ

adjunct al ministrului finanțelor

Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice și ale eficienței

„In centrul preocupărilor tuturor întreprinderilor trebuie să se situeze permanent ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor. Se cer luată măsuri ferme pentru realizarea riguroasă a sarcinilor de asimilare a noi produse, asigurând capacitatea necesară de concepție și execuție, pregătirea tehnică a fabricației”.

NICOLAE CEAUȘESCU

ORGANIZAREA „CICLULUI DE INOVAȚIE” — condiție a eficienței produselor noi

NOILE PRODUSE sînt cele care, prir satisfacerea calitativ superioară a unor nevoi, valorifică superior resursele întreprinderii producătoare, contribuie la creșterea eficienței economice a activității acesteia și, astfel, la îndeplinirea obiectivelor majore ale societății. Aceasta presupune ca orice proces de innoire să constituie, în același timp, și un proces de sporire substanțială a eficienței prin reducerea cheltuielilor materiale, creșterea productivității muncii, diminuarea costurilor de producție, concomitent cu creșterea cantității și calității produselor. Innoirea produselor nu este un proces tehnic prin excelență, ci este, în aceeași măsură, un proces cu puternice implicații economice și sociale.

Conceptul, **ciclul de viață al produsului** este unul din instrumentele analitice importante utilizate în cercetare și în realizarea activității de diversificare a producției. Aproape în exclusivitate, bogata literatură de specialitate vede ciclul de viață al produsului suprapus peste evoluția rentabilității produsului în timp, reflectînd deci relația funcțională dintre vânzările produsului (și/sau beneficiile realizate) — variabilă dependentă — și timp — variabilă independentă; totodată, se consideră ca „viața produsului” perioada de la introducerea lui pe piață pînă la sfîrșitul vânzării lui. Această abordare nu exprimă întru totul realitatea, deoarece viața produsului începe cu mult timp înainte de vânzarea lui; iar această perioadă dinaintea lansării pe piață — de multe ori mai mare chiar decît ceea ce este recunoscut în mod obișnuit ca ciclul de viață al produsului — influențează în mod deosebit atît volumul vânzărilor, cît și al beneficiilor, deci eficiența economică.

Considerăm, deci, că **ciclul de viață al produsului trebuie privit ca întreaga perioadă scursă de la generarea noilor produse-idee pînă la stingerea comercială sau a utilității lor.**

Perioada de la generarea produsului-idee pînă la introducerea pe piață este hotărîtoare în determinarea unei lungi rentabilități, fiind cea care fixează trăsăturile caracteristice produsului, în funcție pe de o parte de cele mai noi realizări ale științei și tehnicii, iar pe de altă parte de nevoile sociale, realizînd acordarea acestora cu valorificarea superioară a resurselor de producție — garanția unei eficiențe economice îndelungate. Această fază nu poate fi, de fapt, despărțită de cea a comercializării, deoarece ele sînt strîns legate în ceea ce este denumit în mod curent „ciclul de viață”, lungimea duratei acestuia fiind direct dependentă de prima din cele două perioade.

Interpretarea ciclului de viață în acest sens larg permite, totodată, să se analizeze și perioada de amortizare a investițiilor necesitate de noul produs și aduce elemente importante în orientarea cheltuielilor de cercetare și dezvoltare.

este deasupra — ciclul de dezvoltare economică.

De la cercetare la introducerea în fabricație

CICLUL DE INOVAȚIE reprezintă acea parte din viața produsului care precede fabricarea lui pe baza programului de producție. El poate fi împărțit în șase segmente (fig. 2): ● **cercetare pură fundamentală**, ● **cercetări aplicative**, ● **configurația produsului**, ● **cercetare de piață (marketing)**, ● **faza pilot sau prototip**, ● **implementarea în procesul de producție.**

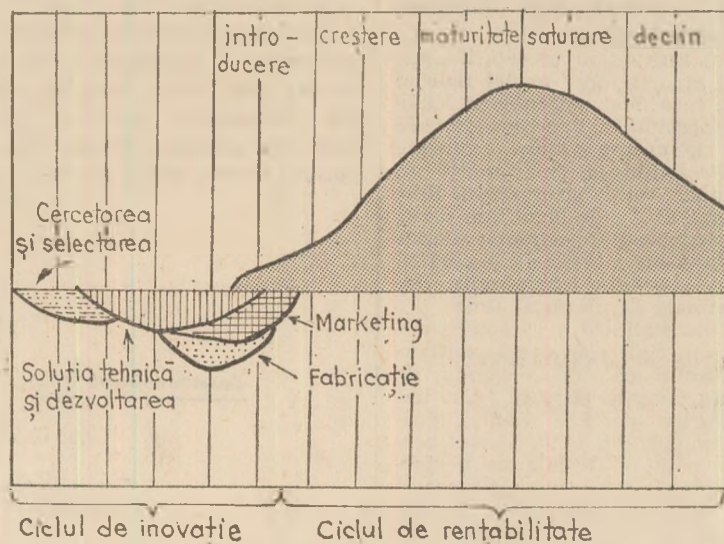

Fig. 1: Ciclul de viață al produsului

În opinia noastră, ciclul de viață al produsului este format din două subiecții: un **ciclul de inovație**, cuprins între generarea produsului-idee și implementarea lui în procesul de producție și un **ciclul de dezvoltare economică**, de la lansarea lui pe piață pînă la sfîrșitul comercial sau al utilității lui.

O reprezentare grafică a ciclului de viață care ar satisface această abordare este redată în fig. 1, în care ceea ce este sub axa timpului (orizontală) reprezintă ciclul de inovație, iar ceea ce

În practică sînt desigur, foarte greu de delimitat granițele acestor diviziuni (de pildă, unde se termină cercetarea pură fundamentală și unde începe cercetarea aplicativă). Odată concepută ideea de bază pentru un nou produs, întreprinderea trebuie să o transforme într-o entitate fizică, prin cercetarea aplicativă. Cercetarea de piață (determinarea vânzării potențiale) poate conduce la modificări; altele pot apare în proiectarea unui proces de producție potrivit. Cele mai multe schimbări intervin în faza pilot (prototip, cînd sînt

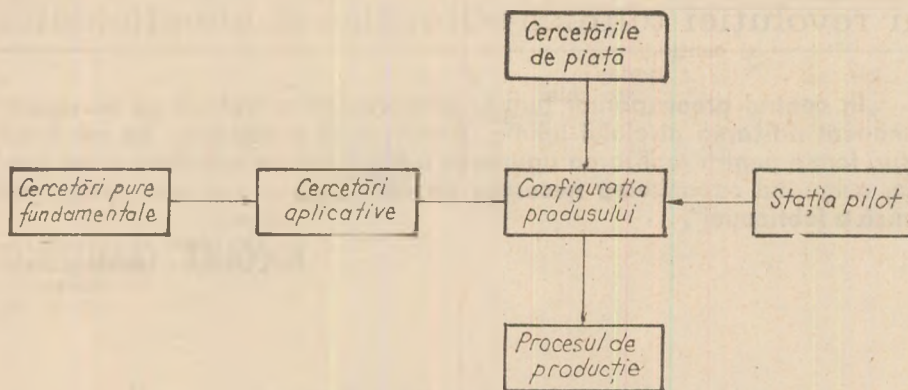

Fig. 2 : Ciclul de inovație al produsului

testate produsul și procesul de producție. După aceasta, proiectul produsului devine definitiv și este construit un proces de producție statornic, astfel ca produsul să poată fi fabricat și vândut.

Cercetarea pură (fundamentală) are ca obiect studiul legilor și fenomenelor de bază; aplicația practică a descoperirilor neconstituind întotdeauna un factor semnificativ; pe cind cercetarea aplicativă este orientată, dimpotrivă, aproape în întregime spre soluționarea problemelor practice, în lumea industrială obiectivul ei fiind proiectarea unui produs sau proces care va avea o valoare social-economică.

Putem identifica, în cazul cercetării aplicative, patru principale categorii de proiectare: de noi produse, de reproiectare a produselor existente, de identificare a noii folosințe pentru noile produse, de raționalizare și îmbunătățire a funcționalității lor etc.

Rezultatul imediat al cercetării aplicative este crearea unei **model fizic al produsului**, care demonstrează că ideile de bază ale acestuia sînt corespunzătoare din punct de vedere tehnic, economic și social. Prototipurile, chiar dacă nu seamănă întru totul cu produsul finit care urmează să fie desfăcut pe piață, ajută la vizualizarea caracteristicilor de exploatare ale acestuia; evaluarea prototipului ușurează foarte mult deciziile privitoare la produsul finit.

Procesul de stabilire a caracteristicilor produsului finit reprezintă **configurația produsului**, ca fază a ciclului de inovare. Informațiile pe care sînt bazate trăsăturile specifice finale provin, în principal, din două surse: cercetarea de piață și teste de performanță pe model (prototip). În această fază sînt luați în considerare factori ca: nivelul calității (caracteristici de exploatare, fiabilitate, aspect etc.), consumurile materiale, energetice și de muncă, costul producției, ambalajul ș.a., factori care deseori sînt în conflict (de pildă nivele înainte de calitate, fiabilitate pot să ridice costurile de producție la nivele necompetitive), fiind necesară adoptarea unei soluții de optimizare dictată de criteriul eficienței social maxime.

O cale de stabilire a acestei soluții de compromis ar putea fi aprecierea factorilor de configurație de către un colectiv compus din reprezentanții tuturor compartimentelor interesate: marketing, financiar (eficiența economică), conducere, fabricație și utili-

zare, asigurîndu-se, prin structura lui, ca nici un factor să nu primească o pondere exagerată. Pentru a ajuta procesul de decizie, acest colectiv ar urma să aibă acces, competență și autoritate în privința cercetării de piață, a studiilor de eficiență economică, pentru a putea evidenția influența factorilor specifici.

Ajuns în faza de a putea fi realizat, produsul cere înnoiri în producție sau instalarea de noi procese ce sînt, normal, supuse probelor de funcționalitate sau testate în **stații pilot**, unde fabricarea are loc în condițiile unor factori simulați. Cu acest prilej se descoperă uneori noi posibilități de reducere a consumurilor de materiale și de combustibil, de raționalizare a muncii a organizării fluxurilor de producție etc., ca și eventualele defecte sau insuficiențe încă existente ale produsului ori ale procesului de fabricație, cazurile de toleranță prea stricte față de posibilitățile tehnologiei aplicate. Viteza cu care este găsită o soluție depinde de măsura în care pot fi testate, în această

fază, trăsăturile caracteristice alternative ale produsului; de aceea, responsabilitatea supravegherii operațiilor din stația pilot sau a verificării prototipului și a seriei zero este încredințată, de regulă, compartimentului de proiectare și pregătirea producției. Stația pilot furnizează, de asemenea, conducerii posibilitatea de a testa canalul de distribuție selectat pentru produs. În mod similar, ideile de promovare a produsului și de reclamă pot fi corectate în mici arii de marketing, selectate pe baza observării reacțiilor beneficiarilor. Aceasta poate identifica nevoi de modificare în continuare a produsului, a concepției de promovare și a distribuției lui.

La încheierea fazei pilot, configurația produsului și procesul de producție vor fi cristalizate în formă finală, se vor putea adînci estimările costurilor în funcție de vânzările prevăzute și programele de producție proiectate. În general se va putea determina strategia de marketing.

În faza următoare — **producția seriei zero** — este necesar să se urmărească și îmbunătățească activitățile privind amplasarea și deservirea locurilor de muncă, sistemul de aprovizionare, cel de asigurare a calității produselor; mai pe scurt, să se ia deciziile referitoare la toate fazele de producție.

Întrucît un proces de fabricație inefficient are pentru întreprindere un efect negativ, se cere ca **cei care au creat produsul să supravegheze și fabricația în etapa ei incipientă**, pentru a fi siguri că trăsăturile proiectate de ei nu vor crea în viitor probleme în procesul de fabricație. O asemenea legătură strînsă cercetare-producție poate accelera considerabil fluxul noului produs prin ciclul de inovație.

Privind dinamic, în acțiune, aceste considerente referitoare la ciclul de inovație al produselor, ele pot fi reprezentate mai concludent într-o succesiune de tipul celei din fig. 3.

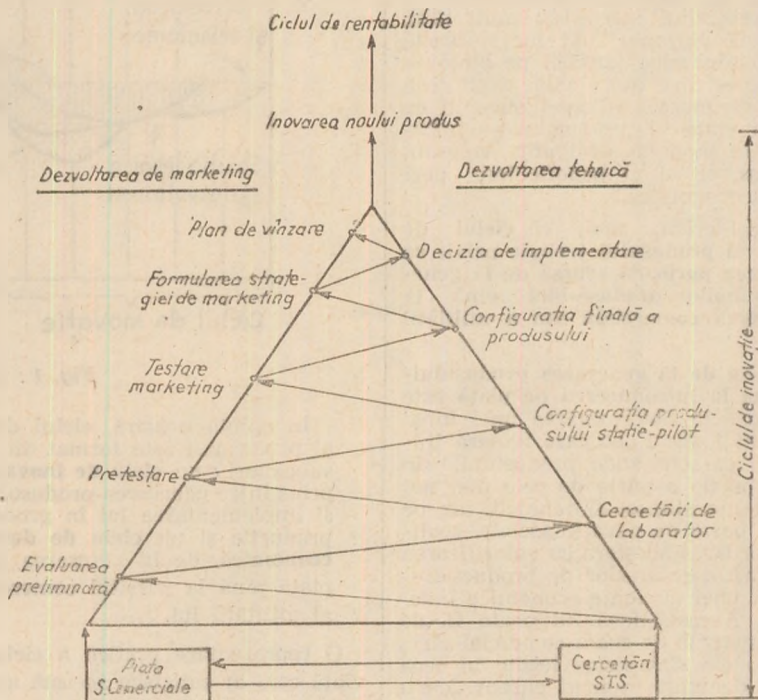

Fig. 3 : Reprezentarea dinamică a ciclului de inovație

Factori de temporizare

ANALIZÂND situația prin prisma celor prezentate, constatăm că ciclul de inovație : ● este, în mod frecvent, foarte mare (ajungând în unele cazuri pînă la 3—6 ani și chiar mai mult) ; ● este diferit de la o ramură la alta ; ● folosește un model empiric, care nu ține seama de aspectele prezentate în modelul dinamic ; ● nu rezolvă satisfacător cercetarea de marketing la bunurile de consum, deoarece cercetătorul lucrează uneori separat de producător, iar acesta separat de comerciant, care este cel ce omologhează produsele ; ● este afectat de o organizare încă destul de greoaie a integrării cercetării cu producția.

Cercetînd ciclul de inovații al produsului în unele întreprinderi constructoare de mașini, am putea identifica nu mai puțin de 46 de faze, fiecare necesară, însă doar aparent indispensabilă, întrucît multe dintre ele ar putea fi comasate, iar unele se justifică numai ca obligații rezultînd din prevederi normative ce se pretează la simplificare. De pildă, există 6 faze de avizare și 7 legate de omologare, chiar pentru produse puțin complicate.

O asemenea structură a ciclului de inovație ne dă o imagine asupra complexității și întinderii lui, explicînd (dar nu argumentînd) de ce asimilarea

probări ca și cantitățile industriale pentru producția curentă, iar uneori filiera de procurare este chiar mai complicată ; ● în organizarea și planificarea activităților din ciclul de inovație nu s-a asigurat o destul de bună și rațională programare, care să valorifice posibilitățile unei reduceri substanțiale a duratei acestui ciclu.

Din cercetările efectuate asupra ciclului de inovație pentru producția de utilaj minier am obținut graficul din fig. 4, din care se poate observa evoluția în timp a fiecărei faze, împreună cu costurile solicitate. Pare inexplicabil de mare faza de cercetare comparativ cu costul, dar dacă avem în vedere timpul pe care-l necesită avizările și obținerea materialelor, avem explicația necesară (dar nejustificată), vîdînd deficiențele în organizarea ciclului de inovație.

În unele sectoare producătoare de bunuri de consum apare un fenomen similar, însă amplificat. Astfel, este greu de închipuit ca ciclul de inovație al unui produs cosmetic să fie egal cu cel al unui produs din industria constructoare de mașini, dar acesta este cazul concret al balsamului pentru mâini „Modern“, al cărui ciclu de inovație a început în 1972 și s-a terminat în 1975 (în timp ce, de exemplu, pentru mașina de încălcat cu cupă și descărcare directă tip MIC 3P, folosită

ciclului de inovație pentru cîteva produse cosmetice.

Analiza ciclului de inovație pentru diferite categorii de bunuri de consum permit identificarea unor carențe comune :

- cercetarea este ruptă de sistemul de nevoi ale societății ;
- legătura cu sistemul de nevoi este realizată prin M.C.I., care are sarcina omologării ;
- cercetările de marketing nu pot fi imbinat cu cercetările de design și engineering, ele se desfășoară separat și nu se întreprind în ciclul de inovație ;
- legătura dintre cercetare și producție nu se face direct în ciclul de inovație, ci este mijlocită de M.C.I. ;
- faza de cercetare este destul de accelerată comparativ cu celelalte — respectiv aprobările și avizele au unei pondere cea mai mare ;
- ciclul de inovație nu presupune (cel puțin în fazele identificate și cercetate) existența mai multor variante — și chiar dacă acestea există, ele nu sînt evidențiate ;
- nu există un model al ciclului de inovație, care să prezinte modul de naștere a produsului de la idee la bun tangibil, pregătît pentru comercializare.

Correspondența între fazele ciclului și funcțiile întreprinderii

PENTRU A PUTEA REALIZA scurțarea duratei și reducerea costului ciclului de inovație, este foarte important să se cunoască fiecare fază a lui și rolul fiecăreia dintre ele, strîns legat de funcția corespunzătoare a întreprinderii. Considerăm, de asemenea, ca foarte importantă pentru cercetarea și dezvoltarea noilor produse, pentru orientarea cercetării și a finanțării, buna delimitare a ciclului de inovație de ciclul de rentabilitate (de viață propriu-zisă) al produsului.

În ce privește centrala industrială, acestea îi revine rolul :

- de a coordona variatele compartimente care participă la ciclul de inovație ;
- de a reduce durata ciclului de inovație, pentru a satisface cel mai bine nevoile sociale și a mări eficiența noului produs ;
- de a alocă în mod judicios resursele pentru cercetare ;
- de a organiza și planifica fiecare fază din ciclul de inovație ;
- de a controla eforturile cheltuite în timpul ciclului de inovație.

Ampla acțiune de înnoire și modernizare a produselor — obiectiv esențial al eforturilor desfășurate de oamenii muncii din industrie pentru înfăptuirea indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind accentuarea laturilor calitative ale activității economice — impune un nou mod de a privi și rezolva problematica amintită, pornind de la criteriul eficienței economice și sociale, al satisfacerii cerințelor economice noastre și ale populației, al creșterii competitivității ofertei la export. Mai buna organizare a ciclului de inovație, care nu implică eforturi financiare și materiale suplimentare, va contribui din plin la atingerea acestui scop.

lector dr. Gheorghe Gh. IONESCU
Facultatea de științe economice
Cluj-Napoca

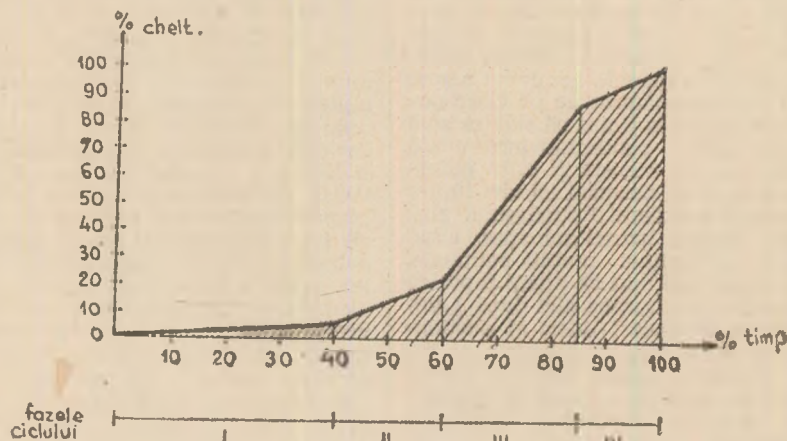

Fig. 4: Evoluția în timp a cheltuielilor ciclului de inovație

noilor produse durează uneori atît de mult

Cazurile de prelungire a ciclului de inovație au drept principale cauze : ● avizările, care în unele situații durează mai mult decît activitățile de cercetare, proiectare sau execuție ; ● faptul că orice material necesar efectuării cercetării, deci în cantități mici, poate fi obținut doar cu aceleași forme și a-

în minerit, ciclul s-a desfășurat între 1975 și 1977).

În industria bunurilor de consum, în general, ciclul de inovație comportă următoarele faze : cercetarea ; avizarea de către factorii competenți ; omologarea de către Ministerul Comerțului Interior ; aprobarea normei interne ; obținerea prețului ; introducerea în fabricație.

Pentru a ne forma o imagine mai clară, dăm, în tabelul nr. 1, structura

Tabelul nr 1
Ciclul de inovație al unor produse cosmetice introduse în fabricație în anul 1975

Produsul	Începerea cercetării	Terminarea cercetării	Obținerea aviz. Min. Săn.	Omologare M.C.I.	Aprobare normă int.	Aprobarea prețului
A	oct. 1972	feb. 1973	mai 1973	nov. 1973	ian. 1974	aug. 1974
B	ian. 1973	apr. 1973	oct. 1974	oct. 1974	nov. 1974	iun. 1975
C	mar. 1973	iul. 1973	aug. 1974	sep. 1974	nov. 1974	apr. 1975
D	mar. 1973	iun. 1973	mar. 1974	iun. 1974	iul. 1974	nov. 1974
E	ian. 1973	mar. 1974	mai 1974	iun. 1974	aug. 1974	nov. 1974
F	ian. 1974	sep. 1973	ian. 1975	apr. 1975	aug. 1975	nov. 1975

Produsele : A — balsam pentru mâini „Modern“ ; B — cremă pentru regenerarea părului „Magnolia“ ; C — crema antiacne „Tenofin“ ; D — șampon „Farmec“ ; E — șampon „Napoca“ ; F — antisudorific „Farmec“.

6 decenii de la făurirea statului național unitar român

DE LA UNIREA DIN 1918 LA UNIREA ÎNTREGULUI POPOR ÎN JURUL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

MOMENTUL UNIRII de la 1 decembrie 1918, de la care se împlinesc șase decenii, se înscrie între marile împliniri ale maselor populare și se adaugă temeliiilor de permanentă istorică pe care în evul socialist, ridicăm noi și strălucitoare lumini patriei noastre.

La Alba Iulia, acum șaiszeci de ani, 100 000 de reprezentanți ai milioaneilor de români din toate așezările Transilvaniei, veneau să pună înscrisul lor istoric pe marea carte a UNIRII, ale cărei file au fost scrise, generație, de generație, de către aceste milioane de harnici, viteji, statornici, neclintiți locuitori și de drept stăpînitori ai pămînturilor românești.

După cum relevă tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta sa cuvîntare la plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste „Actul unirii nu este o întîmplare, rezultatul unor momente conjuncturale, ci consecința unor cerințe legice, rodul luptei maselor largi populare hotărîte să facă totul pentru a se uni într-un stat unitar, conștiente că numai în acest fel își puteau deschide calea spre progres, spre afirmarea cu drepturi egale, în rîndul celorlalte popoare și națiuni ale lumii”. În acest fel secretarul general al partidului nostru releva deschiderea pe care a dat-o Unirea din 1918 pentru una din cele mai frămîntate și bogate epoci din istoria României.

Semnificația acestui mare moment ar fi pauperă cantonînd-o la evenimentele ce au precedat actului de la Alba Iulia. Deplina sa semnificație cere să stăruim asupra menținerii și consolidării unității României, asupra dezvoltării sale pe toate planurile economice, politice, sociale, culturale în hotarele sale naționale. Așa cum se arată în chemarea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste privind aniversarea a 60 de ani de la formarea statului național unitar român. „Prin unire s-a realizat cadrul propice pentru o mai accentuată dezvoltare a forțelor de producție, a economiei naționale, pentru o mai puternică înflorire a științei și culturii, pentru intensificarea mișcării muncitorești, revoluționare, a activității tuturor forțelor progresiste ale societății”.

ESTE BINECUNOSCUT că desăvîrșirea unității a fost dorită de întreaga națiune română. Dar tot atît de bine este cunoscut că una așteptau de la Unire masele populare și alta urmăreau clasele dominante. Afla-te la cirna statului, burghezia și moșierimea au folosit Unirea pentru consolidarea pozițiilor lor de clasă și intensificarea exploatării celor ce muncesc, astfel încît marile probleme ale vieții sociale nu au putut fi rezolvate, idealurile maselor nu și-au găsit împlinirea; din contră, contradicțiile sociale dintre clasele dominante exploatare și clasa muncitoare, țărănime, masele largi ale celor ce muncesc de la orașe și sate s-au menținut și s-au

accentuat. Aceasta a făcut ca în noile condiții create, mișcarea revoluționară, muncitorească, forțele progresiste să se afirme tot mai vigurose în viața politică a țării. Continuatori, astăzi, în România socialistă, ai acestei mișcări, datorii sintem a sublinia și restitui istoriei, mai plin, adevărul despre rolul important al mișcării revoluționare în lupta pentru libertate și unitate, despre valorile pe care această mișcare le-a dat luptei de eliberare națională și despre concepțiile profund democratice, pe care le așeza la fundația României unite. „România de astăzi trebuie să devină România socialistă de mîine”, susțineau conducătorii mișcării revoluționare după Unirea din 1918.

Reprezentanții mișcării muncitorești se delimitau de partidele burgheze, moșierești, și în problemele de clasă, sociale ca și prin viziunea înaintată față de problema unității naționale, față de ceea ce numim patriotism. Patriotismul adevărat s-a vădit încă odată, cînd cei ce au purtat în tranșee greul războiului erau în primul rînd, și mai ales, țărani și muncitori. Despre patriotism și despre conținutul unității naționale se cuvine a scrie și grăi cu discernămint de pe clare poziții de clasă. Este firesc să slăvim ziua de 1 decembrie, subliniind încă odată și încă odată că această zi intră puternic luminoasă în tezaurul istoriei luptelor maselor populare. Entuziasmul gîndurilor noastre îndreptate spre acest moment al deplinei unități naționale, nu ne poate face însă să uităm fapte ca cele petrecute la puține zile după 1 decembrie, cînd aceiași lideri ai partidelor, ce se autointitulau făuritori ai osmozei românești peste clase și patimi de partide, declanșau, la 13 decembrie, atacul forțelor represive împotriva muncitorimii.

Euforia ce cuprinsese după Unirea din 1918 mai toate partidele politice și mai ales pe liderii partidelor burgheze, care-și revendicau meritul exclusiv pentru realizarea marelui act din 1 decembrie 1918, era dublată de viziuni divergente, fără perspectivă, atît în politica economică cît și în politica externă. Deși, în deceniile care au urmat, în țara noastră a avut loc o intensă dezvoltare a industriei, a bazei tehnico-materiale a societății, burghezia a continuat să fie concesivă față de moșierime și să cedeze importante frîne industriale, financiare capitalului străin. Însuși rolul de clasă chemată să stimuleze economia capitalistă, în noul cadru național nu și l-a îndeplinit în întregime. În economia națională au continuat să se păstreze puternice rămășițe feudale care contribuiau la frînarea dezvoltării economico-sociale, a progresului societății.

UNIREA DIN 1918 putea fi apărată și garantată cu adevărat numai de masele largi ale poporului. Partidul Communist Român, încă din anii plămădirii sale, a înțeles că forța

independenței și unității naționale se află în propășirea democratică, în țaria maselor populare și în primul rînd a mișcării muncitorești. Slăbirea mișcării revoluționare, democratice, înseamnă nu numai ofensiva forțelor reacțiunii, dar și creșterea pericolului de pierdere a libertății și unității patriei. Politica desfășurată de clasele dominante, între cele două războaie mondiale, cu ascuțitul social îndreptat contra maselor muncitoare de la orașe și sate, nu era deplin compatibilă cu întărirea unității naționale, cu mobilizarea tuturor forțelor largi populare pentru apărarea independenței și integrității țării.

Cursul unor puteri europene spre fascism și război amenința direct România, fapt care impunea concentrarea maselor într-un larg front al libertății, păcii și suveranității patriei. A revenit clasei muncitoare, organizațiilor sale și în primul rînd Partidului Communist Român menirea de a se situa în avangarda luptei poporului pentru salvarea unității și independenței țării.

Din primul an al instaurării dictaturii hitleriste în Germania și al manifestărilor revanșarde, agresive, în ofensivă pe tot continentul, partidul nostru communist a ridicat în România baricada luptei antifasciste, chemînd în front unic muncitorimea spre a da o ripostă decisivă dușmanilor democrației, păcii și libertății patriei. Plenara C.C. al P.C.R. din iulie 1936 aprecia fascismul ca pericolul cel mai apropiat al pierderii integrității țării și ființei naționale a poporului român. Triumful hitlerismului, sublinia Plenara va duce la „dezmembrarea României în folosul țărilor vecine fasciste și la înrobirea poporului român, la acapararea bogățiilor țării de către imperialismul german”.

Platforma de luptă patriotică, propusă de partidul communist, chema să se grupeze într-un singur front antifascist toate forțele populare, toate partidele și grupările care înțeleg primejdia internă și externă care amenința unitatea și libertatea României. Partidul arăta că ei, comuniștii, consideră necesară „apărarea fiecărei palme de pămînt a țării” și vor „intra în primele rînduri ale luptătorilor pentru respingerea agresiunii fasciste”.

„Să nu capitulăm! Să ne împotrivim!” — cerea în acel timp Partidul Communist Român. „Comuniștii vor lupta cu arma în mînă în primele rînduri. Uniți-vă cu toții într-un singur front puternic contra lui Hitler și aliaților lui.”

Răspunzînd acestor chemări, forțe largi democratice, progresiste, patriotice s-au aflat pe poziții apropiate de cele ale Partidului communist în vederea salvării independenței și unității țării, ridicîndu-se vehement împotriva fascismului.

Pentru că, la numai două decenii de la înfăptuirea unității naționale, Româ-

nia se vedea cu hotarele direct amenințate. Unirea din 1918, săvârșită ca rezultat al luptei naționale eliberatoare a celor mai largi mase populare și sub impulsul valului mișcărilor democratice și proletare deschis de Marea revoluție din octombrie, avea să fie încălcată brutal prin decizia celor mai reacționare, antipopulare și agresive puteri europene. Prin dictatul fascist de la Viena, din august 1940, Ungaria hortistă primea de la Hitler și Musolini, partea de nord-vest a Transilvaniei. „Axa întrebuințează toponul, cu hărțile și datele care dovedesc dreptatea românilor” scria în 1940 New York Herald Tribune.

Calvarul României din momentul începerii celui de-al doilea război mondial și pînă la insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă din August 1944 reprezintă una din paginile cele mai dure ale istoriei poporului român. În aceste împrejurări, cînd se hotăra soarta libertății și unității noastre naționale, forța cea mai lucidă, cea mai tenace care a chemat întregul popor la realizarea unui front comun pentru salvarea României, a fost Partidul nostru comunist. Platforma rezistenței antifasciste, elaborată de P.C.R., în septembrie 1941, nu întimplător se intitula „Pentru independența și libertatea României”.

POPORUL ROMÂN a știut, în momente decisive pentru existența și viitorul lui, să realizeze supreme încordări ale energiilor patriotice. Cutezător, ferm și sigur pe drepturile sale istorice, poporul nostru și-a impus voința unității și independenței naționale, zădărnîcînd multe planuri coto-pitoare, agresive. O asemenea încordare și-a găsit întruchiparea în august 1944, cînd prin înfăptuirea insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, apoi prin desfășurarea victorioasă a revoluției populare, a edificării noii orînduirii, a fost inaugurată epoca unor profunde transformări innoitoare în societatea românească, a fost asigurată împlinirea idealurilor de dreptate socială și națională pentru care au luptat generații de înaintași, cucerirea deplină a independenței naționale, afirmarea dreptului sacru al poporului român de a fi stăpîn pe drepturile sale. „Ceea ce n-a realizat și nu putea realiza regimul burghezo-moșieresc, sublinia secretarul general al partidului în cuvîntarea rostită la plinara Frontului Unității Socialiste, s-a realizat odată cu înfăptuirea insurecției naționale armate, antifasciste și antiimperialiste, cu trecerea la revoluția democratică și apoi socialistă, cu cucerirea puterii politice de către masele largi populare, în momentul în care poporul a devenit cu adevărat stăpîn pe destinele sale, asumîndu-și rolul de făuritor conștient al propriei sale istorii libere și independente”. A revenit astfel Partidului Comunist Român misiunea istorică de a soluționa problemele fundamentale ale societății românești în interesul întregului popor. Unitatea și independența țării s-au așezat pe temelii mereu mai solide, an de an, pe măsura succeselor revoluției și înaintării în construcția socialismului. Revoluția populară și construcția socialismului au ridicat unitatea și suveranitatea națională la rang suprem între principalele atribute ale politicii Partidului Comunist Român.

Unirea din anul 1918 dobîndește astăzi valori noi, îmbogățite și innoitate

de radicale prefaceri în viața României socialiste, de osmoza națiunii pentru împlinirea celui mai înaintat program de dezvoltare a țării. UNIREA, în accepția generațiilor noastre, este și cadrul național în care s-a cimentat în anii socialismului, unitatea națiunii întregi în jurul forței călăuzitoare a noii istorii românești. Sub flamurile Partidului Comunist Român, națiunea noastră redimensionează, pe noile coordonate ale evului socialist, conceptul de unitate, independență și suveranitate națională. Aceste atribute, pe care le așezăm pe frontispiciul istoriei României contemporane, își au suportul adînci, de neclintit, în uriașa operă constructivă a milioanele de oameni ai muncii de la orașe și sate, în politica internă și externă a țării noastre, în promovarea înalțelor principii de făurire a omului nou în propria țară și a raporturilor de dreptate și egalitate între toate statele lumii. Documentele partidului nostru, Programul său, magistrala viziune politică precum și concepția asupra progresului economico-social a secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, înmănunchiază marile valori cu care România înaintează ferm pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Din nordul maramureșan pînă în sudul dobrogean, din părțile sucevene pînă în cele bănățene, se făurește armonios și unitar sinteza superioară a locului și rolului României independente și suverane în constelația popoarelor lumii.

UNIREA se îmbogățeste astăzi cu sensurile noi ale unirii pentru înfăptuirea unui țel comun al întregului popor, a clasei muncitoare, a maselor țărănimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Acest țel, al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate se bizuie pe comunitatea de interese economice și politice, fundamentale pentru întreaga națiune, determinînd întărirea unității morale, politice și ideologice a poporului în jurul partidului comunist.

În procesul de formare și dezvoltare a noii orînduirii sociale, națiunea a cunoscut profunde mutații în urma cărora s-a realizat o formă superioară de comunitate umană — națiunea socialistă, cu o unitate de monolit în jurul partidului conducător. Victoria revoluției, construirea socialismului și trecerea la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate au determinat rezolvarea, pe baze noi, a problemei naționale, ceea ce se reflectă atît în contribuția pleneră a oamenilor muncii maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități, înfrățiți cu oamenii muncii români, la înaintarea generală a țării, cît și în participarea reprezentanților tuturor naționalităților în organele locale și centrale ale puterii, în întreaga activitate politică și socială a României.

SUB ACEST SEMN, al unității calitativ superioare a națiunii socialiste, patria noastră se așează pe verticala unei impetuoase dezvoltări, cu o dinamică și cu ritmuri care dau garanții îndeplinirii obiectivelor de a situa România, la mijlocul deceniului următor, printre țările cu un nivel mediu de dezvoltare, iar în continuare să îndeplinească mărețele obiective ale programului de înaintare spre comunism.

Sinteza trăsăturilor dinamicii economiei noastre socialiste, apare deosebit de concludent în interviul acordat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în octombrie acest an, ziarului argentinian „Clarín”: „În anii construcției socialismului, în România s-a întregit o puternică dezvoltare a forțelor de producție și, în acest cadru, a industrializării. Aș menționa în acest sens faptul că în acest an, în comparație cu 1938 — anul cu producția cea mai înaltă din trecut — producția industrială a României este de 40 de ori mai mare. Aceasta a determinat profunde schimbări sociale, creșterea puternică a clasei muncitoare, a intelectualității, indeosebi a celei tehnice, a deschis perspectivele unui progres rapid în domeniul învățămîntului, științei și culturii, a accelerat creșterea venitului național și ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Pentru a realiza acest progres am făcut și facem eforturi, susținute, alocînd din venitul național mai mult de o treime în scopul dezvoltării. Experiența îndelungată ne-a demonstrat că numai pe această bază sînt posibile lichidarea rămînelor în urmă, dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, a tuturor domeniilor societății, ridicarea bunăstării poporului și crearea condițiilor pentru participarea activă a țării la colaborarea economică internațională”. Pe baza acestei politici științifice, a hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului partidului elaborat de acel Congres, vom continua în următorii ani — inclusiv în cincinalul 1981—1985 — dezvoltarea într-un ritm susținut atît a industriei, cît și a agriculturii și pe acest temelii a celorlalte sectoare. Astfel, pînă în 1985, România va depăși stadiul de țară în curs de dezvoltare, urmînd să treacă în rîndul țărilor cu o dezvoltare medie.

Se cuprind în acest dens bilanț forța de creație și innoire pusă în slujba înalțelor idealuri de pace, bunăstare și fericire a întregii națiuni. Atașamentul poporului român la cauza făuririi celei mai umane orînduirii din istorie se împletește cu atașamentul neclintit pentru unitatea și independența națională, dobîndind contraforturi mereu mai puternice prin coeziunea de țeluri a Partidului comunist conducător, cu idealurile unui popor de peste douăzeci și două de milioane.

În viziunea Partidului Comunist Român, aparține socialismului un asemenea viitor al civilizației în care condiția umană este ridicată, la rang suprem. În perioada triumfului socialismului cît și a clădirii societății comuniste, pentru multă vreme națiunea și statul național au de jucat un rol de mare însemnătate. Întărirea unității naționale a fiecărui stat socialist independent, constituie o necesitate logică, obiectivă.

La jubileul UNIRII din 1918, asociem, într-o înaltă conștiință socialistă, conceptul unității naționale, al independenței, suveranității cu acela al muncii și creației comune a tuturor celor ce muntesc pe pămîntul României socialiste, fără deosebire de naționalitate. Ideea unității naționale se întregeste astăzi cu valențe noi date de conștiințe noi, de oameni noi, uniți ferm în jurul partidului pentru împlinirea aceluiași țel comunist.

prof. dr. docent Titu GEORGESCU

Implicații ale modificării structurii producției asupra nivelului productivității muncii

ÎN CONDIȚIILE actualei etape de dezvoltare este firesc ca întreprinderile industriale să acorde o importanță deosebită creșterii productivității muncii — factor hotărâtor de care depinde sporirea venitului național, ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc, mersul tot mai ferm înainte al României pe calea progresului socialist. Comparativ cu anul 1950, în 1977 productivitatea muncii pe un lucrător în industrie a crescut de peste 7,5 ori, iar în primul semestru al acestui an, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, a crescut cu circa 8,5%.

Deși în prezent se pune, cum este firesc, un accent deosebit pe creșterea productivității muncii prin introducerea largă a progresului tehnic, perfecționarea organizării, conducerii producției și a muncii, pregătirea cadrelor și perfecționarea pregătirii acestora, cointeresarea materială și morală a personalului, practic întreprinderile care au un profil larg de fabricație, cu un nivel foarte diferit de productivitate a muncii de la un produs la altul, caută uneori să îndeplinească și depășească nivelul planificat de creștere a productivității muncii și pe seama modificării structurii producției, prin creșterea ponderii fabricării produselor și sortimentelor cu productivitate ridicată, restrângerea și eliminarea din producție a celor la care se realizează o productivitate relativ mai mică. Așa, de exemplu, la întreprinderea de mase plastice și încălțăminte „Victoria”-Timișoara, care fabrică peste 3 000 de produse și sortimente, al căror preț unitar (pe bucată, mp, kg) diferă de la câteva zeci de bani la zeci de sute și mii de lei, peste 50% din creșterea cu 26% a productivității muncii în perioada 1976—1978 s-a obținut pe seama schimbării structurii producției și numai diferența pe seama introducerii tehnicii noi, ridicarea calificării forței de muncă, cointeresarea materială și perfecționarea organizării științifice. De subliniat că din sporul producției globale de 200 milioane lei, peste 150 milioane lei s-a înregistrat la atelierul chimicale și secția mase plastice, care au o productivitate mai mare de 2—4 ori decât nivelul mediu pe întreprindere și de 5—10 ori față de cel al secțiilor de încălțăminte și accesorii metalice.

Structura personalului și nivelul productivității muncii la secțiile și atelierelor principale de fabricație pe baza datelor realizate în 1977 sînt prezentate în tabel.

	Ponderea personalului scriptic (%)	Nivelul productivității muncii (lei)	Nivelul productivității muncii față de media pe întreprindere (%)
Total întreprindere :	100,0	252 518	100,0
din care pe secții sau sectoare de producție			
— mase plastice	15,7	1 095 958	434,0
— chimicale	2,8	587 159	232,5
— confecții marochinărie	5,3	282 615	111,9
— încălțăminte	22,8	106 892	42,3
— accesorii metalice	16,8	122 639	48,6
— instrumente muzicale	2,7	66 015	26,7
— gablonturi	1,5	77 666	30,8

Trecerea la calcularea productivității muncii pe baza producției nete atenuază diferențele între nivelul productivității muncii realizat în fabricarea diferitelor produse și sortimente, de către secțiile și sectoarele de producție. Totuși, datorită nivelului diferit al producției nete în funcție de produse și sortimente, modificarea structurii producției întreprinderii continuă să influențeze nivelul productivității muncii. În cadrul acestui studiu ne-am propus să scoatem în evidență unele din implicațiile modificării structurii producției asupra creșterii productivității muncii, cu scopul de a propune măsuri care să ducă la înlăturarea și prevenirea efectelor negative, astfel încît creșterea productivității muncii individuale să se reflecte și în creșterea productivității muncii sociale, asupra întregii eficiențe economice a activității.

Avantajele specializării se manifestă numai în condițiile perfecționării cooperării în producție

DATORITĂ AVANTAJELOR pe care le prezintă specializarea producției și în mod deosebit în scopul sporirii mai rapide a productivității muncii, centralele industriale și întreprinderile, în cadrul strategiei dezvoltării lor economice, tind să extindă specializarea prin fabricarea unui grup cât mai restrîns de produse, pe piese și subansamble. În mod firesc adîncirea specializării și profilării producției trebuie să fie însoțită și de extinderea și îmbunătățirea cooperării în producție între întreprinderile din aceeași ramură cit și între întreprinderi din diferite ramuri. Numai în acest mod pot fi valorificate pe deplin avantajele specializării.

Analizînd implicațiile acestui proces în cadrul activității de producție a întreprinderii de mase plastice și încălțăminte „Victoria”-Timișoara, se constată și unele neajunsuri, care însă nu se singularizează la această întreprindere. În unele cazuri interesele locale ale întreprinderilor și centralelor industriale, subordonate scopului îndeplinirii și depășirii indicatorilor de plan, în special a celor de eficiență economică, cu minimum de efort, conduc la apariția anumitor contradicții în îndeplinirea cooperării în fabricarea și livrarea de produse în cantitățile și ritmul solicitat, la restrîngerea sau eliminarea din profilul de fabricație a unor produse necesare, la lipsa de preocupare pentru asimilarea în fabricație și dezvoltarea producției unor produse solicitate pe piața internă și la export. În schimb crește producția acelor produse și sortimente care asigură o productivitate, o producție netă și o rentabilitate cit mai ridicată, nivel de costuri, în special materiale față de prețul de producție cit mai scăzut, al căror proces de fabricație nu prezintă dificultăți și riscuri privind asigurarea calității cerută de beneficiari etc. Deși pentru centralele industriale și întreprinderile respective această schimbare a structurii producției contribuie la creșterea productivității muncii individuale și în general a eficienței economice, pentru întreprinderile beneficiare, populație și întreaga economie națională duce, din contră, la o serie de efecte negative.

Un caz concret, întreprinderea „Victoria” și celelalte întreprinderi producătoare de corpuri de iluminat pentru uz casnic, de ani de zile, și în special în ultimii ani, întîmpină greutăți în achiziționarea duliilor necesare fabricării acestor produse, mult solicitate pe piața internă și la export. Ca urmare producția de corpuri de iluminat nu se dezvoltă la nivelul cererii pieței din lipsă de dulii E.27 al căror preț este de 6,20 lei față de cele mai ieftine corpuri de iluminat al căror preț depășește 100 lei. Pînă în anul 1978 acest produs a fost fabricat aproape în exclusivitate de întreprinderea „Electrobanat” — Timișoara. Deși procesul de fabricație nu necesită o dotare deosebită, fabricația nu a fost preluată de celelalte întreprinderi producătoare de corpuri de iluminat și nici întreprinderea „Electrobanat” nu a mărit producția la nivelul cerințelor beneficiarilor. Dimpotrivă, pe măsura dezvoltării capacităților de producție, întreprinderea „Electrobanat” a asimilat în fabricație alte produse care asigură o productivitate și eficiență economică mai ridicată. Ca urmare în anul 1977 a satisfăcut numai cca. 50% din comenzile beneficiarilor, iar începînd cu anul 1978, o parte din producția de dulii a fost transferată la întreprinderea de aparataj electric și instalații Titu, care pînă acum nu a atins volumul producției planificate. În prezent există propuneri ca în viitor producția de dulii să fie transferată la alte întreprinderi, deoarece nici I.A.E.I. Titu nu este interesată în realizarea acestor produse, întrucît nivelul productivității muncii și al eficienței economice ale duliilor este cu mult sub nivelul mediu al produselor din profilul de fabricație.

Un alt exemplu care, deși poate părea minor, este totuși semnificativ il constituie necontractarea unor repere de valoare mică necesare fabricării unui nou produs, penarul școlar din material plastic. Furnizorii potențiali ai acestor piese (casete, plăcuțe, magneți) invocă diferite motive cum ar fi necesitatea obținerii prețului și lipsa de capacitate de producție. De fapt

ele au o valoare individuală și productivitate scăzute față de nivelul altor produse pe care le fabrică întreprinderile respective.

Din aceleași considerente și întreprinderea „Victoria”, în calitate de furnizor, limitează contractarea, nu dezvoltă producția și nu asimilează în fabricație produse și sortimente care au un nivel al productivității muncii cu mult sub nivelul mediu pe întreprindere cum sînt: accesoriile metalice pentru industria de marochinărie, gablonțurile, articolele de marochinărie care necesită un volum mai mare de manoperă etc. Dimpotrivă, există tendința restrîngerii volumului producției și a gamei sortimentale a acestor produse. În cadrul studiului de dezvoltare a întreprinderii există și propunerea transferării unor grupe de produse cum sînt instrumentele muzicale și gablonțurile la alte întreprinderi de profil sau la cooperăția meșteșugărească. Pentru întreprinderea „Victoria” înlocuirea din profilul de fabricație a produselor gablonțuri, instrumente muzicale și accesorii metalice și dezvoltarea la același nivel valoric a producției de chimicale și piele artificială ar conduce la o creștere medie a productivității muncii pe întreprindere cu peste 25%.

La nivelul centrelor industriale efectele modificării structurii producției asupra creșterii productivității muncii sînt și mai evidente. Ca urmare, există tendința de a impune un ritm mai mare de dezvoltare a producției la întreprinderile care au un nivel de productivitate mai ridicat decît media pe centrala industrială.

Necesitatea stimulării valorificării deșeurilor

DE ASEMENEA, din cauza nivelului mai scăzut al productivității muncii la produsele fabricate din deșuri, unele întreprinderi nu manifestă preocupare suficientă pentru prelucrarea lor. Astfel, o parte din aceste deșuri stau neutilizate, imobilizează spații și fonduri cu depozitarea, manipularea și transportul din incinta întreprinderii, sînt supuse degradărilor sau sînt valorificate doar la un nivel inferior. De exemplu, întreprinderea „Victoria” este producătoare de piele artificială. În condițiile tehnologiilor folosite o parte din producție, cca. 400 tone, reprezentînd peste 4 milioane lei anual, apare sub formă de capete de fișii (deșuri) rezultate din operațiile de sortare și ambalare. Marii utilizatori, care obțin cote la nivelul necesarului, nu acceptă să cumpere și să prelucreze aceste deșuri la un preț avantajos, în principal pe considerentul că utilizează croirea în serie mare, iar o croire individuală presupune o productivitate mai scăzută. Dimpotrivă, produc ei asemenea deșuri.

În anii trecuți o parte din aceste capete și fișii de piele artificială (deșuri) au fost prelucrate de anumite secții ale industriei locale. Prin trecerea acestora în subordonare republi-

cană, nu mai există aceeași preocupare pentru valorificarea deșeurilor. Din contră, în condițiile în care la prelucrarea acestuia nivelul productivității este sub media pe întreprindere, există tendința de a reduce volumul producției și a restrînge numărul sortimentelor din aceste materii prime, valorificarea acestor deșuri rămînd aproape în exclusivitate în sarcina cooperăției meșteșugărești.

În condițiile perfecționării mecanismului economico-financiar, ale rolului hotărîtor acordat producției nete în sistemul indicatorilor de plan, pentru prevenirea și înlăturarea implicațiilor negative generate de modificarea structurii producției prin dezvoltarea, restrîngerea, eliminarea din fabricație și neasimilarea unor produse, sortimente, tipodimensiuni, gabarite, forme și culori, în vederea ridicării eficienței economice, considerăm că este necesar să se dezvolte și să se perfecționeze relațiile de cooperare, cadrul organizatoric și formele de realizare a ei, astfel încît economia de muncă vie într-o întreprindere să nu se facă în detrimentul economiei de muncă trecută și să constituie o componentă a acțiunii de economisire a muncii la nivelul întregii societăți. În acest sens facem următoarele propuneri:

- M.A.T.M., prin intermediul bazelor județene de aprovizionare tehnico-materială și a celor specializate, să centralizeze, cu cel puțin 6 luni înaintea începerii perioadei de plan, produsele și sortimentele la care furnizorii existenți și cei potențiali nu satisfac cererile beneficiarilor, atît pentru perioada curentă, cît și pentru perioada de plan următoare, cauzele acestei situații și consecințele care decurg din lipsa acestor cantități, atît pentru produsele în fabricație cît și cele ce urmează a fi asimilate și, împreună cu C.S.P. și conducerea ministerelor, să stabilească sarcini de plan obligatorii pentru centralele industriale și întreprinderile furnizoare, precum și asigurarea condițiilor necesare folosirii produselor la nivelul necesarului;

- transferarea fabricației unor produse, parțial sau pentru întreaga producție planificată, de la o întreprindere la alta, să se efectueze numai dacă nivelul productivității muncii la produsul respectiv este superior nivelului productivității medii al întreprinderii la care se transferă, pentru a avea certitudinea fabricării lui;

- înființarea pe lîngă toate întreprinderile industriale care dispun de cantități mari de deșuri de secții sau sectoare independente, cu indicatori de plan separați, stabiliți la un nivel care să permită transformarea în condiții de înaltă eficiență economică a deșeurilor în produse solicitate pe piață, ceea ce ar răspunde exigențelor exprimate de secretarul general al partidului la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie a.c., privind creșterea indicelui de folosire a materiilor prime și recuperarea, pînă la ultimul gram, a materialelor care rămîn după prelucrarea industrială.

dr. Ioan I. NICOARA

Întreprinderea „Victoria” — Timișoara

BUGETUL DE STAT

(Urmare din pag. 5)

sură, locuitorii fiecărei localități care își pot aduce o contribuție însemnată la înfrumusețarea orașelor și comunelor.

Întărirea autofinanțării unităților administrativ-teritoriale constituie condiția esențială pentru asigurarea progresului multilateral al fiecărei localități. În vederea trecerii treptate la autofinanțarea acestor unități, comitetele executive ale consiliilor populare, organele lor de specialitate, trebuie să ia măsuri pentru mobilizarea la maximum a tuturor veniturilor proprii, precum și pentru sporirea continuă a bazei acestora prin dezvoltarea activității industriale, a prestărilor de servicii din fiecare localitate și a altor activi-

tăți producătoare de venituri. În aceeași ordine de idei, se includ și problemele legate de gospodărirea judicioasă și eficientă a fondurilor materiale și bănești și raționalizarea cheltuielilor tuturor unităților administrativ-teritoriale.

În vederea pregătirii condițiilor îndeplinirii integrale a prevederilor din bugetul de stat pe anul 1979, ministerele și comitetele executive ale consiliilor populare, cu sprijinul organelor financiar-bancare, trebuie să ia măsuri pentru desfășurarea indicatorilor financiari, corespunzător sarcinilor de plan, pe unitățile în subordine, sprijinirea acestora în definitivarea bugetelor lor de venituri și cheltuieli, precum și încadrarea în indicatorii financiari aprobați.

PRIN GRAIUL cifrelor pe care le cuprinde, bugetul de stat pe anul următor demonstrează în chip convingător obiectivele și sarcinile importante care urmează să fie realizate în vederea asigurării dezvoltării susținute și echilibrate a economiei naționale, în condițiile desfășurării unor largi și susținute acțiuni pentru o nouă calitate, în toate sectoarele producției materiale.

Îndeplinirea exemplară a prevederilor bugetului de stat impune creșterea răspunderii colectivelor de oameni ai muncii, a organelor de conducere colectivă din unitățile economice și instituțiile de stat pentru buna gospodărire a părții din avuția națională ce le-a fost încredințată spre administrare, pentru apărarea și dezvoltarea avutului obștesc, pentru ridicarea pe o treaptă superioară a calității întregii activități economico-financiare.

KEYNESISMUL s-a definit și afirmat ca un sistem de idei și procedee de analiză economică specifice punctului de vedere oficial al burgheziei în perioada capitalismului monopolist de stat. Din această cauză el a devenit curentul net dominant în gândirea economică burgheză contemporană, iar fizionomia lui este cea mai caracteristică pentru starea acesteia.

Keynesismul originar, așa cum l-a elaborat J.M. Keynes, a oferit suport teoretic căutărilor de politici economice pentru factorii de decizie ai lumii occidentale din principalele țări în deceniile patru și cinci ale secolului nostru. În tot acest timp, în care este inclusă și economia celui de-al doilea război mondial, ideea-forță a keynesismului — intervenția activă a statului în economie pentru facilitarea reproducerii prin stimularea cererii efective și mai ales a părții ei de investiții pentru a crea locuri de muncă și a mordera șomajul — părea salvatoare pentru capitalismul supus la grele încercări.

Neokeynesismul urmașilor lui J.M. Keynes — orientat spre creșterea economică — părea atât de adecvat lumii capitaliste a deceniilor șase și șapte, încât în cercurile oficiale se încetățenise credința că prin acest curent de gândire lumea occidentală a găsit calea spre supraviețuire, menținând fundamentele ordinii sociale tradiționale. Se credea că prin sinteza neoclasică s-a înlăturat, pe de o parte, unilateralitatea keynesismului, legată de accentul prea mare pus pe macroeconomie, pe intervenționismul statal în economie, pe moderarea șomajului, iar, pe de altă parte, unilateralitatea microeconomiei neoclasice, cu mecanismele automate ale pieței, legate implicit de subestimarea pericolului inflației. Să admitem în această sinteză și câteva idei — soluții ale neoliberalismului doctrinelor neoclasice. P.A. Samuelson aprecia că, prin imbinarea macroeconomiei cu microeconomia și prin combinarea măsurilor fiscale, de origine keynesistă, cu cele monetare, de origine neoclasică, s-ar fi asigurat depășirea ciclurilor în dezvoltarea

Doctrinile economice burgheze în fața unor mari confruntări (I)

De către cine și de ce este controversat keynesismul?

capitalismului, crizelor periculoase luându-le locul recesiunilor controlate, stagnării — creșterea economică susținută însoțită de șomaj acceptabil și de o inflație moderată, țiritoare. Același lucru îl susțineau economiști ca Walter Heller, H. Okun, James Tobin (care au făcut parte din rindul consilierilor prezidențiali), și chiar reprezentanți de frunte ai monetarismului neoliberal ca șeful Școlii de la Chicago, Milton Friedman; doar el a afirmat la un moment dat că „într-un fel sau altul, cu toții sintem keynesiști”.

În deceniul al șaptelea la economiștii establishment-ului mai era încă puternic înrădăcinată părerea despre caracterul salvator al keynesismului și despre eficacitatea măsurilor lui pe linia stăpînirii evoluției capitalismului. Ideea că ciclurile au fost învinse, acestora luându-le locul evoluțiile fără oscilații de mare amplitudine, s-a reflectat și în pășirea, pentru o vreme, a ideii de ciclu. În timpul crizei din 1969—1970 A.M. Okun își mai permitea să scrie că „printre economiștii actuali, preocupați de cercetarea științifică, foarte puțini au mai rămas dintre cei care consideră ciclul ca o schemă utilă pentru analiza generală a activității econo-

mice”¹⁾. Tot el făcea și remarcă cu privire la schimbarea denumirii revistei lunare de statistică economică, începând cu noiembrie 1968, din „Mișcarea ciclului economic” în „Date despre situația economică”.

Dacă recesiunea din 1969—1970 n-a putut, după cât se pare, convinge că ciclul este o realitate majoră, apoi criza începută în 1973 a evidențiat nu numai atât, dar a pus în lumină și incapacitatea politicilor economice de inspirație keynesistă de a învinge crizele. Din momentul în care prezența crizei a început să se facă simțită, existența ciclului nu a putut să nu mai fie recunoscută în cercurile economiștilor establishment-ului, iar în Raportul prezidențial despre starea S.U.A. din 1976 s-a inclus un capitol aparte despre „Starea actuală a ciclului”.

Capitalismul a debutat în deceniul actual prin criza din 1969—1970 limitată, e drept, la o parte a lumii occidentale și oprită în alunecarea ei spre niveluri prea scăzute ale activității economice. Dar anii 1973—1974 marchează începutul unei noi crize, mai puternice decît oricare din cele care au urmat după 1929—1933. Mai mult decît atât, ea a cuprins întreaga lume capitalistă și se manifestă în chip nou: accentuata criză de supraproducție este însoțită de crize valutare-financiare, de materii prime și surse de energie, de acute crize ecologice. Începută practic în 1973, criza a atins punctul culminant în 1975, după care n-a urmat o fază de învioreare; economia occidentală se mișcă tiris, fapt care a dezmințit pronosticurile optimiste din 1975. Deruta a fost amplificată de „neșteptată” concomitență a crizei profunde cu șomajul de masă și cu inflația galopantă — fenomene cunoscute, în diverse combinații, sub denumirile de stagflație și slumpflație — cînd după teorie așa ceva n-ar fi putut și n-ar fi trebuit să fie. După „Curba Phillips”, prețurilor scăzute, adică deflației, le-ar corespunde un șomaj mai ridicat și recesiuni, iar prețurilor ridicate, adică inflației în concepția respectivă, o perioadă de avînt și șo-

FIȘE

DEZBATERI IDEOLOGICE

● De unde în trecut — spune Andrei Roth în lucrarea Omul creativ (Editura politică, 1978, 100 p) — numai creatorii de excepție, talentele și mai ales geniile, au stîrnit interesul gânditorilor, astăzi sarcina este

dublă: nevoia socială de creativitate se referă atât la crearea condițiilor optime de manifestare a creativității personalităților, cît și la stimularea dezvoltării la scară de masă a creativității, inclusiv a celei de rang mai modest. Revoluția tehnico-științifică contemporană, ritmul, nemiintlnit în alte epoci, al inovației tehnice și științifice permit și pretind în același timp dezvoltarea pe o scară mai largă ca oricînd a creativității celor angajați în producție și în cercetare. Același lucru trebuie spus în legătură cu intensificarea generală a ritmului transformărilor sociale, cu atragerea unor noi și noi straturi ale populației la noi forme de participare la viața publică. Toate acestea explică de ce problematica creativității a ajuns în focarul preocupărilor diferitelor discipline științifice. Din cuprins: Ce este creativitatea? Fazele procesului creativ; Gradele creativității; Creativitate și inteligență; Tipurile creativității; Creativitate și productivitate; Muncă și creativitate.

Simpozion cu tema „Perfecționarea mecanismului economico-financiar”

● În zilele de 3—4 noiembrie 1978 Facultatea de Științe Economice din Cluj-Napoca a găzduit o amplă manifestare științifică avînd ca temă problema perfecționării mecanismului economico-financiar. Au fost prezentate, cu acest prilej, peste 150 de comunicări care, prin conținutul lor, se înscriu în sarcinile trasate de partidul nostru cercetării economice pe linia perfecționării continue a sistemului autoconducerii și autogestunii întreprinderilor socialiste. În acest context cei peste 200 de participanți, provenind din întreaga țară — cadre didactice din învățămîntul superior, cercetători, economiști și ingineri — au dezbătut pe larg probleme ale locului și rolului unor indicatori economici în cadrul finanțelor unităților socialiste, diferitelor metode și tehnici ale planificării curente și de perspectivă, aspecte ale programării

producției, normării și retribuiriil muncii. De asemenea, multe dintre lucrări s-au referit la posibilități de îmbunătățiri a sistemului informațional la nivel microeconomic, precum și la problemele teoretice, metodologice pe care le ridică calculul eficienței economice.

Prin conținutul bogat de idei, prin aria largă de cuprindere a fenomenelor economice, prin schimbul de păreri pe care l-a înlesnit, simpozionul a adus o însemnată contribuție la dezbateră problemelor privind creșterea autonomiei funcționale a unităților economice în elaborarea planului. Totodată, simpozionul a pus încă o dată în lumină posibilitățile de care dispune cercetarea noastră economică în descoperirea și valorificarea rezervelor de creștere a eficienței.

O analiză a complexelor agro-industriale din Bulgaria

● Analizînd rezultatele economice actuale ale complexe-

maj scăzut. Cu forța pe care-o dă realitatea faptelor, criza a dinamizat bazele „New Economics”-ului. Locul ritmurilor ridicate ale creșterii economice din deceniul anterior a fost luat de ritmul cel mai scăzut în perioada postbelică; în loc de ocupare deplină a forței de muncă, șomajul era în 1976 de două ori mai mare decât „norma admisă”; inflația galopantă și creșterea rapidă a scumpetei arătau totală lipsă de temeie a tezei stabilității prețurilor sau a menținerii oscilațiilor acestora în limite rezonabile; promisa stabilitate a puterii de cumpărare a banilor s-a tradus în fapt prin continuarea lor devalorizare etc. O realitate atît de dură, în flagrantă contradicție cu tezele unei economii polițice și polițice economice de inspirație keynesistă, a provocat mare derută în rîndul economiștilor burghezi. Subminarea de către realități a punctelor teoretice de sprijin pentru formularea polițicilor economice n-a putut fi urmată de elaborarea altora; se caută febril un nou Keynes sau un nou nekeynesism. Sciziunile, schismele și dizidențele sînt la ordinea zilei în gîndirea economică burgheză. Într-un raport despre starea teoriei economice și elaborarea polițicii, prezentat în 1975 la „University Colledge” din Londra, T. Bologh aprecia ca foarte caracteristică în știința economică actuală „sciziunea apărută în vechea și noua orientare a ortodoxiei”²⁾ burgheze și o „ne-maipomenită harababură”. În 1977 „Frankfurter Allgemeine Zeitung” publică un adevărat manifest antikeynesist³⁾, în care zece profesori neoliberali — Karl Brunner (Rochester și Berna), Allan-H. Meltzer (Pittsburgh), Peter Bernholz (Bâle), André Fourçans (Paris), Michèle Fratianni (Louvain), Brian Griffith (Londra), Pieter Kortweg (Rotterdam), Manfred Neumann (Berlin), Michael Parkin (Londra, Ontario) și Jean Rosa (Paris) — pun pe seama keynesismului generalizarea și accelerarea inflației, propunînd soluții monetariste pentru combaterea ei. În S.U.A. s-a constituit un grup al keynesiștilor dizidenți, printre care se numără

Paul Davidson, Robert Clower, Axel Leijonhufvud, Hayman Minsky, Sydney Weintraub ș.a. care-i acuză pe adepții „New Economicsului” de deformarea teoriei keynesiste; în Anglia „Noua Școală de la Cambridge”, rîminînd credincioasă unor teze ale keynesismului, respinge altele, iar pe cele reținute le folosește în scopuri diferite de cele ale lui Keynes; în Franța, în timp ce Alain Barrère apără keynesismul de atacurile neoliberale, susținînd realitatea „adevăratului spirit dirijist al keynesismului”⁴⁾, „Mișcarea pentru critica științelor sociale”, de orientare radicală, dă în vileag păcatele originare ale keynesismului. Unul dintre animatorii acestei mișcări, economistul radical Jacques Attali, declară unei publicații că „ne agățăm de mijloacele definite de Keynes, uitînd că el nu le-a recomandat decît pentru că, la timpul său, ele permiteau să se atingă ocuparea deplină a brațelor de muncă și să se restabilească profitabilitatea economiei”⁵⁾, dar tocmai utilizarea mijloacelor de maximizare a profiturilor a condus la apariția de fenomene negative, insolubile prin mijloace keynesiste.

Cititorului neavizat îi este greu să se descurce în labirintul controverselor burgheze actuale, în care keynesismul pare a fi principalul cal de bătaie, iar, după unii, și principala victimă. Neoliberalii, printre care Jacques Rueff, proclamau „sfrîșitul erei keynesismului” pentru că, în timpul ei, în loc să se înlăture instabilitatea capitalismului, mai mult s-a agravat; sau tot neoliberalii, dar de factură mai veche, ca F.A. Hayek, vorbesc de „criza iremediabilă a keynesismului”, pentru că polițicile sugerate de această doctrină ar fi stat la baza marii depresiuni economice din deceniul nostru. Dar și econometricienii de talia lui W. Leontief au declarat că „marea epocă a keynesismului se termină pentru că, această doctrină nu mai permite să se controleze inflația...”⁶⁾ decît cu riscul unui șomaj de peste 15%.

La cea de-a 88-a reuniune a Asociației economiștilor americani, din dec. 1975, în raportul prezidențial, susținut de economistul R.A. Gordon, keynesismul — la fel ca și neoclasicismul — este acuzat de inconsistență științifică și dogmatism, fiindcă nu ține seamă de mersul real al vieții economice. Joan Robinson dezavuează keynesismul ortodox care, pus în acțiune, a condus la adîncirea prăpastiei dintre nivelurile veniturilor claselor sociale și astfel „visul plăcut al lui Keynes a devenit un coșmar teribil”⁷⁾. J.K. Galbraith învinuiește keynesismul practicat pînă nu de mult de favorizare a „sectorului planificat al celor circa 2000 de mari corporații”⁸⁾.

În concertul zgomotos al controversării keynesismului nu lipsesc nici apărătorii. Ei sînt de orientări variate și dau semnificații diferite salvării keynesismului. Varietatea aprecierilor ține și de individualitatea fiecărui economist dar nu atît de ea; aceasta ține mai ales de poziția lor în principalele curente de gîndire economică existente pînă acum sau care tind să se contureze chiar în procesul marilor controverse, cînd au loc modificări de poziții, schimbări de unghiuri de abordare, reevaluarea fundamentelor teoretice și a polițicii economice.

Ivanciu NICOLAE-VĂLEANU

¹⁾ Arthur M. Okun, *The Political Economy of Prosperity*, Washington, 1970.

²⁾ Tibor Balogh, *Teoria vîrăbotki polițicii*. În „Mirovaia ekonomika i mejdunarodnie otnoșeniia”, nr. 1/1978.

³⁾ Les propositions de dix professeurs d'économie monétaristes pour vaincre l'inflation, „Problemes économiques”, 13 iulie 1977.

⁴⁾ Alain Barrère, *Controverse sur le système keynesien*, Paris, 1976, p. 29.

⁵⁾ „L'Expansion”, nr. 89/1975.

⁶⁾ „L'Expansion”, nr. 81/1975.

⁷⁾ Joan Robinson, *La théorie de Keynes et la crise actuelle de la pensée économique*, „Problemes économiques” nr. 1303/1973.

⁸⁾ J.K. Galbraith, *Power and useful economist*, „American Economic Review”, martie 1973.

lor agro-industriale și zoo-industriale din R.P. Bulgaria, A. Konarev ajunge, în articolul *Ikonomiceska efekivnost i projektirane na vertikalnata integracija (Eficiența economică și proiectarea integrării verticale)*, apărut în revista *IKONOMICESKA MISL* nr. 5/1978, la concluzia că în prezent integrarea verticală nu sporește eficiența producției. Cauzele sînt atît de ordin obiectiv, cît și subiectiv. Pentru a depăși această situație, autorul cere optimizarea dimensiunilor complexelor în așa fel încît să corespundă posibilităților de gestiune. Ar fi necesare, de asemenea, introducerea tehnologiilor industriale în agricultură, ridicarea nivelului concentrării și specializării în complexe. Autorul propune o metodologie de studiu economic și de proiectare a complexelor agro-industriale, care să aibă în vedere: obiectivul și condițiile creării complexului; analiza și proiectarea specializării și concentrării producției agricole și a industriei de transformare; stabilirea echi-

librului relațiilor de producție între unitățile agricole și cele industriale; elaborarea variantelor de complexe și opțiunea pentru una din ele; calcularea eficienței lor economice. Metoda a fost experimentată în regiunea Plovdiv cu rezultate pozitive.

Inflația — „categorie” a economiei polițice occidentale

● În *Encyclopédie de l'économie*. Le présent en question (*Librairie Larousse*, 1978, 464 p.), lucrare amplă și documentată, elaborată de Andréea Brignone, Jean Lambert, Alain Martinet și Henri Savall, găsăm, printre altele, exprimată oarecum involuntar, ideea că inflația este un fenomen inevitabil al „economiei dezvoltate” (capitaliste) în proces de creștere, un „mecanism infernal” care împiedică mecanismele tradiționale de echilibru dintre cerere și ofertă să continue a funcționa. Printre

factorii care ar deconecta cererea de ofertă ar fi apariția, în procesul creșterii, a unei presiuni a cererii avînd drept rezultat creșterea prețurilor. De altă parte, statul ar fi nevoit tot mai mult „să facă față carenței investitorilor privați”, fie în sectoarele de vîrf a căror rentabilitate nu este imediată, fie în anumite sectoare tradiționale, în care „inițiativa s-a fosilizat de-a binelea”. Desigur, sînt arătate și alte cauze ale inflației, dar faptul că statul capitalist este nevoit să ia asupra sa ceea ce piața nu mai poate face este o mărturie implicită a desuetudinii mecanismelor capitaliste clasice, considerate ca funcționînd în mod automat.

Metode de programare

● Este o mare și costisitoare greșală — scrie dr. ing. Romulus Florea în cartea sa *Metode de programare în industria lemnului* (Editura tehnică, 1978, 278 p.) — să se considere că domeniul programării aparține exclu-

FIȘE

siv matematicienilor și informaticienilor. Adaptarea metodelor generale la problemele concrete ale sectorului nu se poate realiza fără participarea specialistului în industrializarea lemnului, fie că acesta este inginer, tehnician, maistru sau șef de echipă. Este deci necesară o colaborare strînsă între specialistul în programare și specialistii tehnologi. Această colaborare nu este însă posibilă dacă tehnologul nu posedă un minim necesar de cunoștințe de programare, care să-i permită un dialog eficient cu specialistul, sau chiar rezolvarea cu forțe proprii a unor probleme mai puțin complexe pentru început. În acest sens, autorul adresează lucrarea sa — o introducere în domeniul metodelor moderne de programare — inginerilor, subinginerilor, tehnicienilor și economiștilor care își desfășoară activitatea în industria lemnului.

Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU — idei în acțiune

INTENSIFICAREA PREOCUPĂRILOR INTERNAȚIONALE PENTRU LICHIDAREA MAI GRABNICĂ A SUBDEZVOLTĂRII

PROBLEMELE legate de făurirea noii ordini economice internaționale, de lichidarea subdezvoltării sînt probleme esențiale ale lumii de astăzi. Este vorba de a se pune capăt împărțirii lumii în bogați și săraci, de a asigura dezvoltarea mai rapidă a economiilor care au rămas în urmă ca efect al îndelungatei dominații imperialiste și colonialiste, de a asigura progresul și bunăstarea tuturor națiunilor.

Rezolvarea acestor cerințe, odată cu înfăptuirea dezarmării generale, în primul rînd a celei nucleare, și cu realizarea unei politici de pace constituie, așa cum postulează în mod consecvent pozițiile României pe plan internațional, condiții determinante pentru soluționarea multor probleme complexe, litigioase ale lumii contemporane. Tocmai în acest sens sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea din 3 august a.c. în fața activului central de partid și de stat că „este necesar ca în activitatea internațională să se pună un accent mai mare pe lupta pentru dezvoltarea economică independentă a fiecărei națiuni, pentru consolidarea independenței naționale a tuturor statelor. Cu atît mai mult trebuie să facem aceasta, cu cît iese tot mai puternic în evidență faptul că tendințele spre reîmpărțirea zonelor de influență pun direct în pericol independența și suveranitatea multor state. Sprijinirea independenței naționale, a dezvoltării economice de-sine-stătătoare a tuturor națiunilor constituie, în momentul de față, o latură esențială a întregii vieți internaționale“.

Fiind vorba de probleme complexe, de fenomene cu cauze adînci, este necesar ca măsurile și căile adecvate pentru soluționarea lor, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, să facă obiectul unor dezbateri și reuniuni cu participarea tuturor statelor, în cadrul Organizației Națiunilor Unite, al organismelor internaționale de specialitate. Un astfel de organism, în care au o pondere deosebită dezbaterile asupra problemelor lichidării subdezvoltării, este și U.N.C.T.A.D.

Fațete ale dialogului economic internațional

ÎN ULTIMII ANI, mult mai pregnant decît în trecut, Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) a fost cadrul unui concret și intensiv proces de dezbateri în problemele economice complexe ale vieții internaționale, urmărindu-se cu insistență transpunerea în acțiuni a cerințelor înfăptuirii unei noi ordini economice internaționale. Cea de-a IV-a Conferință pentru comerț și dezvoltare, de la Nairobi, a lansat un proces major de negocieri, fără egal în istoria de pînă atunci a U.N.C.T.A.D., în domeniul de primă importanță care necesită schimbări structurale fundamentale, cum sînt: comerțul cu materii prime și produse industriale finite, finanțarea dezvoltării și sistemul monetar internațional, transferul de tehnologie, măsuri speciale în favoarea țărilor cel mai puțin avansate dintre țările în curs de dezvoltare, cooperarea economică între țări în curs de dezvoltare etc.

Convocată pentru luna mai 1979, la Manila, cea de-a V-a sesiune U.N.C.T.A.D. nu poate să nu se înscrie în acest proces. În primul rînd, este necesar a se face o evaluare a rezultatelor ce au fost obținute în cadrul negocierilor și acțiunilor de pînă acum. Se așteaptă ca pînă la conferința de la Manila să se încheie negocierile în curs în această organizație, în special cele privind Programul integrat pentru produse de bază și Codul de conduită privind transferul de tehnologie, precum și actuala rundă de negocieri comerciale multilaterale organizate de G.A.T.T. În al doilea rînd, în domeniile în care nu s-au obținut rezultatele scontate, conferința, ținînd seama de ezitățile și întîrzierile produse, urmează să continue eforturile spre găsirea altor căi și mijloace, astfel ca în final să se ajungă la schimbările dorite și în principiu convenite în 1976, la Nairobi. Cu alte cuvinte, U.N.C.T.A.D. V nu poate să nu se adreseze problemelor majore care au o importanță deosebită pentru făurirea noilor raporturi internaționale, probleme care au fost și în analiza U.N.C.T.A.D. IV. Diferența esențială este că U.N.C.T.A.D. va analiza aceste probleme într-un nou context,

în lumina evoluțiilor și evenimentelor ce au avut loc între timp. În al treilea rînd, de la terminarea sesiunii de la Nairobi au apărut și alte probleme care se impun a fi luate în considerație. U.N.C.T.A.D. V va avea loc în pragul unui nou deceniu, al anilor '80, pentru care comunitatea internațională pregătește o nouă strategie a dezvoltării, la care U.N.C.T.A.D. va trebui să aducă un aport însemnat. De asemenea, conferința de la Manila va trebui să prefigureze contribuția U.N.C.T.A.D. la pregătirea sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. din 1980, consacrată noii ordini economice internaționale, moment de analiză dar și de elaborare a unor programe concrete privind statornicirea unor raporturi economice echitabile între state.

Necesitatea facilitării schimbărilor structurale

ÎN AFARA ACESTOR ASPECTE ale dialogului economic internațional, U.N.C.T.A.D. are permanent în vedere — așa cum a reieșit și la sesiunea din septembrie a.c. a organului său executiv, Consiliul pentru Comerț și Dezvoltare, care a aprobat ordinea de zi provizorie a viitoarei conferințe de la Manila — situația economiei mondiale, ale cărei dificultăți actuale se accentuează în continuare pe diverse planuri și riscă să pună în pericol pacea și securitatea popoarelor. Manifestarea unor fenomene de criză în domeniul energiei, materiilor prime, relațiilor financiare și monetare, existența unor rate înalte ale inflației, imposibilitatea folosirii în întregime a forței de muncă, fenomene care emană din vechea politică imperialistă, colonialistă și neocolonialistă, din risipa nejustificată a resurselor planetei, afectează întreaga comunitate internațională din punct de vedere economic.

Reprezentanții țărilor în curs de dezvoltare care formează „Grupul celor 77“ au arătat și arată că aspirațiile tinerelor state privind lichidarea subdezvoltării și înfăptuirea noii ordini economice internaționale nu sînt materializate datorită lipsei de voință politică a țărilor capitaliste dezvoltate de a întreprinde acțiuni concrete în direcția obiectivelor deja convenite în cadrul organizațiilor internaționale. „Grupul celor 77“ condamnă totodată încercările de rezolvare a problemelor actuale de către un grup restrîns de țări, arătînd că economia mondială nu mai poate fi lăsată la voia unor „întîlniri semi-secrete“, chiar dacă acestea sînt la nivel înalt, ale unor reprezentanți ai țărilor dezvoltate, profund atașați unor mentalități învechite de mare putere și care caută să depășească efectele crizei lovind în alte țări.

În temeiul unor astfel de considerații Consiliul pentru Comerț și Dezvoltare a recomandat în cadrul sesiunii sale din septembrie a.c., la insistențele țărilor în curs de dezvoltare, să se introducă pentru prima dată pe ordinea de zi a unei Conferințe a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare un punct special care invită comunitatea internațională să definească, în cadrul competențelor U.N.C.T.A.D., noi orientări și programe de acțiune în vederea facilitării schimbărilor structurale cerute de instaurarea noii ordini economice internaționale. Recunoscînd necesitatea adoptării unor metode de analiză globale și cuprinzătoare, Consiliul a recomandat ca evoluția economiei mondiale precum și politicile ce vor fi definite să fie dezbătute în cadrul acestui punct special, ținîndu-se seama și de interdependența care există între problemele comerciale, monetare și financiare.

Cadru internațional adecvat pentru analiza interdependențelor

DEȘI SE POATE SPUNE că există un consens general asupra importanței deosebite a problemei interdependenței, în ultima perioadă s-a manifestat tendința ca relațiile comerciale, monetare și financiare să fie analizate separat, în foruri internaționale distincte. În legătură cu abordarea autorizată a interdependenței ca o problemă cheie a raporturilor economice mondiale există deci carențe ale cadrului instituțional actual. Tă-

riile în curs de dezvoltare vor prezenta cu siguranță la conferința de la Manila propuneri de largire a rolului U.N.C.T.A.D. în vederea adaptării acestei organizații la cerințele izvorite din evoluțiile anilor recentți, astfel ca ea să poată aborda cu succes fenomenele complexe și corelate ale vieții economice internaționale, evitându-se luarea deciziilor în mod compartimentat, în organizații și organisme diferite.

Este suficient a menționa câteva din „legăturile” apărute în ultima perioadă de timp: expansiunea recentă fără precedent a piețelor financiare internaționale se poate explica numai ca fiind o replică la dezechilibrele înregistrate în balanțele comerciale ale majorității țărilor, în special ale țărilor în curs de dezvoltare; creșterea neuniformă a economiilor țărilor în curs de dezvoltare — țărilor exportatoare de petrol și cele cu sectoare industriale mai dinamice au înregistrat sporuri anuale de 8—9% ale producției naționale, în timp ce țările importatoare de petrol au avut creșteri de 4—5% — este reflectarea între altele, a unui nivel și a unei compoziții necorespunzătoare a transferurilor de resurse către aceste țări; fluxurile financiare către țările în curs de dezvoltare pot fi compensate prin fluxuri de produse către țările dezvoltate, dar sistemul comercial și monetar trebuie nu numai să permită teoretic, ci să încurajeze și să faciliteze practic acest lucru. Adaptarea la schimbările intervenite în economia mondială, ajustarea regulilor și principiilor care au guvernat pînă acum comerțul internațional și relațiile valutar-financiare, trebuie efectuate deci în cadrul unui „paquet” de măsuri coerente și coordonate, astfel existînd riscul ca sistemul să conducă la dezordine și la noi dereglări economice.

Stadiul unor negocieri și interesul general

ÎN MOD FIRESC U.N.C.T.A.D. V își va îndrepta atenția asupra transpunerii în viață a celei mai importante decizii luate la Nairobi, cea cu privire la Programul integrat pentru produse de bază, ale cărui obiective sînt menite să conducă la stabilizarea prețurilor unor materii prime de un interes deosebit pentru exportul țărilor în curs de dezvoltare. Aspectele majore ale Programului integrat — Fondul comun de finanțare a stocurilor regulatorii și Acordurile internaționale pe produse — au făcut obiectul unor negocieri continue după Nairobi. Pînă în prezent progresul înregistrat în negocierile privind acordurile pe produse este minim, cu excepția cîtorva dintre ele (cum este cazul cauciucului natural pentru care a fost convocată o conferință în luna octombrie a.c.). Lucrările pregătitoare pentru unele materii prime incluse în program se află într-un stadiu incipient, iar despre altele, deși după un lung proces de dezbateri și studii, nu se poate spune că se află în pragul adoptării deciziilor finale. Țările capitaliste dezvoltate au în continuare ezitări privind realizarea programului, ezitări legate de teama că acordurile încheiate vor deranja mecanismele așa-zisei piețe libere a materiilor prime. Atitudinea guvernelor acestor țări este încă dominată de abordarea „produs cu produs”, care nu ține seama de interesul general, atît al țărilor în curs de dezvoltare cît și al celor dezvoltate, al comunității internaționale în întregul ei.

Or, pe plan internațional necesitatea unor înțelegeri între state pentru o judicioasă reglementare a prețurilor apare astăzi tot mai evidentă. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea din 3 august, relevînd această necesitate, „se impun măsuri pentru realizarea unui raport mai echitabil între prețurile diferitelor produse, și îndeosebi între prețurile produselor industriale și cele ale materiilor prime, astfel încît acestea să stimuleze atît țările producătoare de materii prime, cît și țările industrializate. Măsurile respective trebuie să corespundă intereselor tuturor țărilor, ale dezvoltării economice generale a popoarelor”.

Lipsa de rezultate în lucrările pregătitoare pentru încheierea acordurilor internaționale precum și refuzul unor guverne de a examina operațional măsurile corespunzătoare pentru atingerea obiectivelor Programului integrat se datoresc și incertitudinii privind sursele de finanțare a stocurilor de materii prime. Acest lucru subliniază necesitatea reluării negocierilor privind Fondul comun, căruia de la început i-a fost recunoscută importanța și rolul cheie în cadrul Programului integrat. Deși de la suspendarea negocierilor (decembrie 1977) sînt anumite semne de apropiere a pozițiilor diferitelor grupe de țări, divergențele rămase privind aspectele fundamentale ale Fondului comun sînt încă în discuție în cadrul unor consultări semif oficiale.

Complexul protecționism — datorii

UNA DINTRE CELE MAI EVIDENTE MANIFESTĂRI ale crizei în sistemul economic internațional este recurgerea la politici protecționiste în țările dezvoltate, problemă care afec-

tează grav și direct exportul țărilor în curs de dezvoltare. Procesul de creștere și ridicare economică a țărilor în curs de dezvoltare se bazează și pe rezultatele care se obțin prin sporirea capacităților de export. Tendința de accentuare a măsurilor protecționiste în țările capitaliste dezvoltate, lovind în exportul țărilor în curs de dezvoltare, riscă să afecteze grav economiile acestui din urmă grup de țări și să dezorganizeze producția și comerțul mondial. Se poate spune că protecționismul are tendința să perpetueze actuala diviziune internațională a muncii și să concentreze în continuare puterea economică în țările dezvoltate. Analiza politicilor protecționiste este în atenția unui grup de experți ai U.N.C.T.A.D. și U.N.I.D.O., însă conferința de la Manila va fi aceea care va trebui să adopte măsuri energice de remediere atît pe termen scurt, prin formularea unor reguli și proceduri care să fie respectate de toate statele, cît și pe termen lung, în sensul unor ajustări structurale ce se impun în economiile țărilor dezvoltate pentru a facilita dezvoltarea sectoarelor industriale în țările slab dezvoltate.

Este de așteptat ca negocierile comerciale multilaterale, din cadrul G.A.T.T., să se încheie înainte de începerea lucrărilor U.N.C.T.A.D. V, care vor avea deci posibilitatea de a evalua contribuția rundei actuale de negocieri privind reducerea barierelor comerciale la îmbunătățirea cadrului pentru desfășurarea comerțului internațional. Ritmul lent al desfășurării rundei, concesiile limitate — în ciuda angajamentelor incluse în Declarația de la Tokio — și lipsa unor răspunsuri pozitive la propunerile concrete făcute de țările în curs de dezvoltare au determinat îndoiele din partea acestora față de obținerea unor rezultate în negocieri. De o deosebită importanță ar fi realizarea obiectivelor Declarației de la Tokio cu privire în special la tratamentele favorabile, la reciprocitate și la procedurile speciale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare. Obiectivul imediat al U.N.C.T.A.D. V în acest domeniu va fi să compare rezultatele rundeii cu prevederile din Declarația de la Tokio și să ceară țărilor dezvoltate să respecte, fie și cu o anumită întârziere, angajamentele asumate față de țările în curs de dezvoltare.

Pe de altă parte, în problema datoriei oficiale a țărilor în curs de dezvoltare, strîns legată de poziția externă de ansamblu a acestor țări, rezoluția adoptată de sesiunea specială din martie a.c., la nivel ministerial, a Consiliului pentru Comerț și Dezvoltare a prevăzut luarea unor măsuri din partea țărilor occidentale pentru reajustarea datoriilor și creșterea asistenței publice pentru dezvoltare, urmînd ca fiecare țară creditoare să stabilească fluxurile de asistență în contextul politicii sale de ajutor. Sigur că această rezoluție nu rezolvă toate problemele. „Grupul celor 77” consideră necesară ușurarea imediată a datoriei publice a țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate și a celor mai afectate de criza economică, prin transformarea în donații a împrumuturilor acordate anterior sau prin recalcularea datoriilor în condițiile oferite de Asociația Internațională pentru Dezvoltare (termen lung, fără dobîndă, se plătește un comision de 1%). Conferința de la Manila va examina și problematica datoriei comerciale a țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv stabilirea unor principii directe pentru reamenajarea în viitor a datoriilor.

Impulsuri pozitive așteptate de comunitatea internațională

O SERIE DE ALTE PROBLEME stau de asemenea în atenția viitoareii sesiuni U.N.C.T.A.D. Îndeplinind mandatul de la Nairobi, un grup de experți a pregătit proiectul unui Cod de conduită privind transferul de tehnologie, negocierile fiind continuate în cadrul unei conferințe speciale convocate în această toamnă și la care „Grupul celor 77” a depus din nou eforturi pentru conferirea unui caracter juridic obligatoriu acestui instrument. În problema transferului de tehnologie U.N.C.T.A.D. V va analiza între altele sistemul de proprietate industrială, întărirea capacității tehnologice a țărilor în curs de dezvoltare, aspecte ale transferului invers de tehnologie.

Contextul internațional în care se convoacă U.N.C.T.A.D. V face necesar ca un număr destul de mare de probleme să fie supuse atenției reuniunii. Trebuie amintit în legătură cu aceasta că agenda conferinței de la Nairobi a fost limitată ca număr de probleme în comparație cu sesiunile precedente ale U.N.C.T.A.D. Or, de atunci problemele nu au devenit mai puțin numeroase, iar complexitatea lor a crescut. Din această cauză succesul conferinței de la Manila va depinde de prioritatea ce va fi acordată acelor probleme care prin rezolvarea lor să dea impulsul așteptat de întreaga comunitate internațională, în direcția înlăptuirii noilor raporturi care trebuie să guverneze relațiile economice dintre state.

Don ANTONESCU

C. E. E. : șomaj și strategie economică

ÎN ȚĂRILE Pieței comune vest-europene există în prezent 6 milioane de șomeri, relatează buletinul Euroforum.

Nivelul șomajului, în % din populația activă

	1974	1978
Danemarca	3,1	7,2
R.F.G.	2,2	3,9
Franta	2,8	5,5
Olanda	5,7	8,9
Italia	5,2	7,6
Olanda	2,8	4,2
Belgia	3,1	8,2
Luxemburg	—	1,2
Anglia	2,4	6,0

care precizează că s-a ajuns la acest nivel al șomajului ca urmare a încetinirii creșterii economice — ritmul mediu anual a fost de 1,8% între 1973 și 1977, reprezentând numai o treime din ritmul celor cinci ani precedenți. În aceste condiții, sub auspiciile Comisiei C.E.E. au loc dezbateri pentru elaborarea unei strategii economice care să reducă incertitudinile existente și să stimuleze creșterea producției, îndeosebi prin sporirea investițiilor. Se preconizează între altele o mărire a investițiilor din fonduri publice, care au regresat sau stagnat în ultimii ani. Actualmente, chiar și o prognoză optimistă pe 1978 nu prevede un ritm de creștere economică mai mare de 2,6%.

Producția mondială de grâu

CONSILIUL INTERNAȚIONAL AL GRÂULUI estimează pentru

acest an un posibil record al recoltei de grâu pe plan mondial: 420 mil. tone, cu 10 mil. tone mai mult față de estimarea din 11 septembrie. Consiliul este totuși precaut în estimarea sa globală, relevând că evaluarea recoltei în emisfera sudică, îndeosebi în Australia și Argentina, se bazează pe cifre preliminare. Noua estimare intervine într-un moment când țările cultivatează și cele importatoare de grâu au început la Geneva, sub auspiciile UNCTAD, ultima rundă a convorbirilor vizând elaborarea unui nou acord internațional al grâului.

Dinamici pe piața lînii

ÎN SEZONUL 1977/78 producția de lînă în lume a rămas la nivelul înregistrat în sezonul precedent, respectiv de 2,5 mil. tone (lînă neșpalată).

Ca urmare a încetirii activității în industria lînii din țările capitaliste, cât și a creșterii decalajului dintre prețurile la lînă și cele la fibrele chimice în favoarea acestora din urmă, consumul de lînă brută de către industria țârilor respective s-a redus în 1977 cu 7% față de anul precedent (în Japonia cu 16%). În principalele noi țări capitaliste consumatoare de lînă, ponderea acesteia în volumul total al materiei prime utilizate de industria corespunzătoare s-a micșorat de la 35% în 1976 la 33,5%

anul trecut. S-a resimțit de asemenea și comerțul cu țesături de lînă, exporturile principalelor exportatori — țările Pieței comune vest-europene și Japonia — restrângându-se în 1977 cu 3%.

Consumul de energie și combustibil în Cehoslovacia

ÎN 1980 consumul de energie și combustibil în Cehoslovacia va fi de patru ori, iar în 1990 de cinci ori mai mare față de 1948, relatează agenția C.T.K. Cu toată evoluția pozitivă din ultimii ani, consumul de energie și combustibil pe o unitate de produs social este considerat încă foarte ridicat. El este de două ori mai mare decât în unele țări ale lumii capitaliste și de asemenea mai mare decât în majoritatea țărilor socialiste. De aceea, utilizarea economică și asigurarea necesarului crescând de combustibil și energie sint apreciate ca făcând parte dintre cele mai complexe probleme ale dezvoltării Cehoslovaciei. Planul aprovizionării cu energie electrică pe anul acesta prevede între altele furnizarea de energie electrică de către primul bloc al centralei atomoelectrice de la Jaslovske Bohunice, regiunea Slovaciei de vest, care va fi dată în exploatare de probă. Se are în vedere construcția și a altor centrale. Cehoslovacia dispunând de o cantitate considerată suficientă de combustibil nuclear.

Orientări în dezvoltarea economică

Republica Democratică Madagascar : adinci transformări social-economice

AVÎND DREPT OBIECTIV dezvoltarea economică și socială independentă pe baza opțiunii socialiste proclamate în 1975, R. D. Madagascar s-a angajat în ultimii ani într-un proces de adinci transformări cu caracter progresist. De curind, Adunarea Populară Națională a aprobat un plan de dezvoltare pe termen lung (1978—2000) prevăzând sporirea investițiilor publice, ca și o serie de măsuri în domeniul agriculturii, care să asigure în perspectivă dublarea venitului pe locuitor. Statul controlează în prezent principalele sectoare ale activității economice, avind un rol hotărâtor în orientarea întregii economii; finanțarea investițiilor urmează a fi asigurată în proporție de peste 70% din resurse interne.

Aprofundarea reformei agrare, unirea țăranilor în cooperative și mai buna utilizare a terenurilor agricole, executarea unor importante lucrări hidro-tehnice și sporirea gradului de mecanizare sint menite să contribuie la creșterea și diversificarea producției agricole, reprezentată de culturile de orez (50% din valoarea producției agricole), cafea, bumbac, trestie de zahăr, precum și de vanilie, la care Madagascarul este cel mai mare exportator mondial. Țara dispune și de unul din cele mai numeroase șepteluri din Africa (circa 10 milioane de vite cornute și aproape 2 milioane de ovine și caprine), valorificat în mare măsură la export.

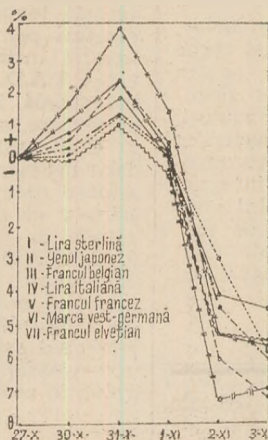
Progresul industriei reprezintă una din opțiunile de bază ale programului național de dezvoltare. S-au intensificat cercetările și prospecțiunile în vederea valorificării mai ample a resurselor subsolului (hulă, bauxită, crom, nichel, grafit, marmură, minereu de fier și de uraniu), care se află în întregime în proprietatea statului. Industria prelucrătoare este reprezentată de fabrici de zahăr, de conserve de legume și sucuri de fructe, fabrici de confecții, țesături și încălțăminte. Se dezvoltă totodată ramuri industriale noi: industria electronică, industria de montaj de autovehicule, industria chimică și petrochimică, industria materialelor de construcții. Se acordă o importanță deosebită valorificării potențialului hidroenergetic și dezvoltării transporturilor rutiere și feroviare. Dezvoltarea și modernizarea învățământului și intensificarea procesului de formare a cadrelor fac de asemenea obiectul unor ample programe guvernamentale.

O continuă creștere și diversificare a cunoscut în ultimii ani comerțul exterior. În acest context, o evoluție favorabilă cunosc relațiile de colaborare dintre România și Madagascar. Țara noastră exportă mașini și utilaje, tractoare, autocamioane, autobuze, autoturisme, produse chimice, aparate de radio și televizoare, frigider etc. și importă fibre vegetale. Cele două țări apreciază că există largi posibilități pentru dezvoltarea și diversificarea raporturilor reciproce pe țărîm politic, economic, tehnico-științific, al formării de cadre și în alte sfere de activitate.

M.M.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 30.X. — 3.XI.1978 a fost caracterizată printr-o inversare spectaculoasă de tendință a evoluției cursului dolarului S.U.A. pe piețele valutare, în raport cu celelalte valute occidentale. După ce în prima parte a intervalului deprecierea dolarului a continuat la noi nivele istorice, în special față de monedele din „minișarpele” valutare vest-europene (la 1,7150 mărci vest-germane/1 dolar și 26,70 franci belgieni/1 dolar pe 31.X.1978), noul plan de măsuri anunțat de Administrația americană pe 1.XI.1978 pentru apărarea cursului dolarului, ajuns la „cote periculoase de joase”, a avut o puternică influență favorabilă asupra situației monedei americane. Acest plan de măsuri prevede: creșterea taxei oficiale a scontului de la 8,5% la 9,5%; creșterea rezervelor minime obligatorii cu 2% pentru depozitele ce depășesc 100 000 dolari ale băncilor comerciale americane; dublarea valorii acordurilor de împrumut „swap” (de la 7,6 la 15 miliarde dolari) încheiate de Sistemul Federal de Rezerve american cu băncile centrale din R.F.G., Japonia și Elveția; folosirea într-o perioadă scurtă a peste 5 miliarde dolari din drepturile S.U.A. la F.M.I. în vederea intervențiilor pe piețele valutare; emiterea de hirtii de valoare de către autoritățile americane exprimate în monedă străină (mărci vest-germane, yen și franci elvețieni) în sumă de 10 miliarde dolari, sumele astfel obținute urmînd a fi utilizate pentru intervenții pe piață; dublarea cantității de aur vindute lunar de Trezoreria americană pe piață (la 1 500 030 uncii), începînd cu luna de-

cembrie a.c. Dacă la aceste măsuri se mai adaugă și faptul că dobînzile la depozitele în dolari au înregistrat creșteri la toate perioadele (dobînda preferențială „prime rate” a marilor bănci comerciale americane fiind majorată la 10,75%), avem explicația schimbării tendinței cursului dolarului pe piețele valutare, care a recuperat în perioada analizată între 4 și 7% în relația sa cu celelalte valute occidentale.

Piața rămîne însă destul de circumspecă privind redresarea de ansamblu și pe un termen mai îndelungat a dolarului, avînd în vedere puternicul deficit comercial al S.U.A., care ar putea depăși în acest an 35 miliarde dolari.

Prețul aurului la Londra, în relație inversă cu situația dolarului pe piețele valutare, după ce pe 31.X a fost tranzacționat la un moment dat la nivelul record de 248 dolari/uncie, a înregistrat o scădere spectaculoasă, la 215,20 dolari/uncie, la 3.XI.1978.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 30.X—3.XI, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 27.X.1978

Consumuri energetice: evoluții 1973-1977

EVOLUȚIA din ultimii ani a economiei mondiale permite constatarea că scumpirea petrolului — produs care se impusese în ultimele decenii în multe țări ca principala sursă de energie, deși era procurată cel mai adesea din import — a declanșat și stimulat preocupările, pe care pînă atunci puțini le considerau de actualitate, pentru economisirea nu numai a petrolului, dar și a resurselor energetice în general.

O analiză a situației din principalele șapte țări capitaliste dezvoltate membre ale O.C.D.E., întreprinsă de Richard D. Erb, de la „American Enterprise Institute for Public Policy Research“ și publicată în buletinul lunar The AEI Economist al acestui organism de cercetare (sub redacția lui Herbert Stein) pe august 1978, verifică, în linii mari, această constatare (vezi tabelul nr. 1). Pe ansamblul

creșterea al consumului de energie primară (petrol, gaze, cărbune, energie nucleară, hidroenergie, energie geotermică) a fost mai scăzută, în unele cazuri chiar cu mult mai scăzută, decît ritmul de creștere al produsului intern brut. Or, tendința istorică a consumului de energie în țările membre ale O.C.D.E. fusese pînă atunci de a spori în același ritm cu produsul intern brut.

Această reducere a consumului de energie primară în raport cu evoluția ritmului activității economice se poate observa atît în perioada de recesiune 1974—1975, cînd cantitatea de energie utilizată a cunoscut chiar o scădere, cît și în 1977 (cu excepția Angliei și Italiei), după ce în anul de înviore a 1976 consumul de energie și produsul intern brut sporiseră în ritmuri apropiate.

Totuși, constată analiza,

Tabelul nr. 1

Consumul total de energie și produsul intern brut (modificarea în %)

	Variația față de anul precedent				1977 față de 1973
	1974	1975	1976	1977	
S.U.A.					
Energie	-2,9	-2,6	5,1	2,1	1,4
P.I.B.	-1,3	-1,1	5,9	4,9	8,4
Canada					
Energie	3,5	-1,3	6,0	1,0	9,4
P.I.B.	3,2	1,1	4,9	2,6	12,2
Japonia					
Energie	-0,5	-4,0	4,2	1,0	0,5
P.I.B.	-1,1	2,4	6,0	5,1	13,1
R.F.G.					
Energie	-3,3	-6,0	7,6	-0,3	-2,5
P.I.B.	0,7	-2,5	5,7	2,4	6,1
Anglia					
Energie	4,4	-5,0	1,5	2,3	-5,7
P.I.B.	0,3	-1,6	2,3	0,7	0,7
Franța					
Energie	-1,3	-5,9	6,7	2,1	1,1
P.I.B.	2,9	-1,2	4,6	3,0	9,5
Italia					
Energie	-0,4	-4,0	6,6	2,0	3,9
P.I.B.	3,4	-3,7	5,7	1,7	7,2

perioadei de patru ani care a urmat declanșării, în 1973, a „crizei energetice“, ritmul de

evoluția consumului de energie nu reflectă numai amploarea, mai mare sau mai mică.

a măsurilor de economisire întreprinse în diferite țări, ci este tributară și diferențelor existente între aceste țări, atît sub aspectul structurii pe ramuri a economiei lor, și, legat de aceasta, al ponderii diferitelor ramuri în totalul consumului național de energie, cît și sub cel conexas al ponderii diferitelor surse în structura consumului total de energie pe plan național.

Sub primul dintre aspectele structurale menționate, se relevă, de pildă, că industria participă cu 40% la totalul consumului de energie al Japoniei, cu circa 30% la cel al R.F.G., dar cu numai 20% în cazul S.U.A., în vreme ce transporturile figurează cu 12% în consumul total al Japoniei, ca și al R.F.G., dar cu aproape 25% în cel al S.U.A. De aceea, pentru aprecierea influenței reale asupra consumului național de energie a modificărilor consumului în diferitele

Un interes deosebit prezintă și analiza comparativă a evoluției consumului pe principalele surse de energie primară, ilustrată de tabelul nr. 3.

Datele evidențiază ca o trăsătură generală creșterea accelerată a consumului altor resurse energetice — în primul rînd energie nucleară și gaze naturale dar și hidroenergie — decît petrolul, al cărui consum a scăzut în cinci din cele șapte țări menționate în tabel. Diferențele de structură existente între aceste țări și-au spus cuvîntul în special în ce privește evoluția consumului de petrol. Astfel, sporirea cu 6,1% în perioada 1973—1977 a cantității de petrol utilizate în S.U.A. își găsește în bună măsură explicația în faptul că jumătate din consumul american de petrol are loc în trans-

Tabelul nr. 2

Modificarea consumului de energie pe sectoare, 1973—1976 (în %)

	Total	Producția de energie	Industria	Transporturi	Locuințe și alte clădiri*)
S.U.A.	0,0	6,9	-13,5	4,1	7,1
Canada	5,8	6,9	2,2	11,7	6,1
Japonia	3,4	9,8	1,8	8,8	-0,5
R.F.G.	-2,0	9,1	-10,8	4,8	-1,8
Anglia	-7,8	-10,1	-12,3	-1,0	-2,9
Franța	-3,2	10,8	-4,7	9,2	-9,5
Italia	2,8	-6,2	5,1	-6,2	13,6

*) Include comerțul și agricultura

sectoare (așa cum apar în tabelul nr. 2), trebuie neapărat să se țină seama de greutatea specifică a acestor sectoare în consumul total de energie. Astfel, de pildă, este evident că reducerea cu 13,5% în perioa-

porturi (față de numai 20% în R.F.G. și sub 15% în Japonia), înlocuirea petrolului fiind dificilă în acest sector.

Rezultă, în ansamblu, că alături de reducerea consumului de energie ca urmare a

Tabelul nr. 3

Modificări în consumul de energie pe surse, 1973—1977 (în %)

	Total	Petrol	Gaze	Cărbune	Energie nucleară	Hidroenergie
S.U.A.	1,4	6,1	-13,5	6,8	196,0	-16,9
Canada	9,4	2,0	9,8	28,2	15,0	10,0
Japonia	0,5	-3,3	135,8	-3,1	190,0	-1,0
R.F.G.	-2,5	-8,4	42,6	-14,2	210,4	19,6
Anglia	-5,7	-18,6	41,4	-6,4	28,6	-4,3
Franța	1,1	-10,0	29,9	7,6	23,2	67,4
Italia	3,9	-7,4	63,9	-5,7	7,2	31,2

da 1973—1976 a cantității de energie utilizate în industria americană are o altă implicație cantitativă asupra consumului total decît reducerea cu 10,8% a consumului de energie în industria R.F.G.

măsurilor de economisire intervin și alți factori, de natură structurală, care explică mărirea și uneori chiar sensu modificărilor prezentate.

D.D.

Spirala cheltuielilor militare

ÎN VREME CE omenirea este confruntată cu o serie de probleme complexe care continuă să-și aștepte soluționarea din lipsă de fonduri, cursa înarmărilor a cunoscut în ultimele trei decenii o intensificare pînă la niveluri care constituie un pericol con-

scara întregului glob. Imperativul gospodăririi mai judicioase a resurselor de lemn, inclusiv în industria prelucrătoare — cum rezultă din publicația **Development Forum** editată de Centrul de informații economice și sociale al O.N.U., care redă concluziile studiului — se impune de aceea pe primul plan al actualității.

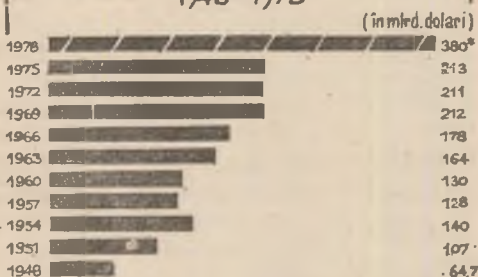
R. P. Mongola: dezvoltarea accelerată a economiei

ECONOMIA R.P. MONGOLE cunoaște un ritm tot mai susținut de dezvoltare, scrie publicația „Ediin zashiin asuudal”. Aceasta se exprimă, între altele, în creșterea venitului național într-un ritm mediu anual de 7,25% în cincinalul actual, față de 1,8% în perioada 1961—1965, de 3,4% în anii 1966—1970 și de 6,7% în 1971—1975.

La o serie de indicatori economici de bază, R.P. Mongolă a început să depășească ritmul de creștere realizat în medie pe țările membre ale C.A.E.R., ca expresie a legității obiective de apropiere și egalizare treptată a nivelurilor lor de dezvoltare.

Concomitent, sporește importanța industriei în cadrul economiei naționale a R.P. Mongole. Ponderea industriei în formarea venitului național s-a mărit de la 14,6% în 1960 la 31,6% în 1975 și urmează să ajungă la 36,2% în 1980. Pe de altă parte, se modifică harta repartiției geografice a forțelor de producție, prin apariția și dezvoltarea unor complexe teritoriale-economice, ca cel de la Erdenet, de la Darhan, cel din zona centrală sau din zona de est a țării. O expresie calitativă a dezvoltării economiei mongole o constituie creșterea continuă a productivității muncii, urmînd ca în anii cincinalului în curs, pe această cale să se obțină cel puțin 70% din sporul venitului național.

EVOLUȚIA CHELTUIELILOR MILITARE MONDIALE, 1948-1978

* Cifra estimativă

Costul unui bombardier (83 mil. dolari) = costul pe 10 ani al programului O.M.S. pentru eliminarea variolei

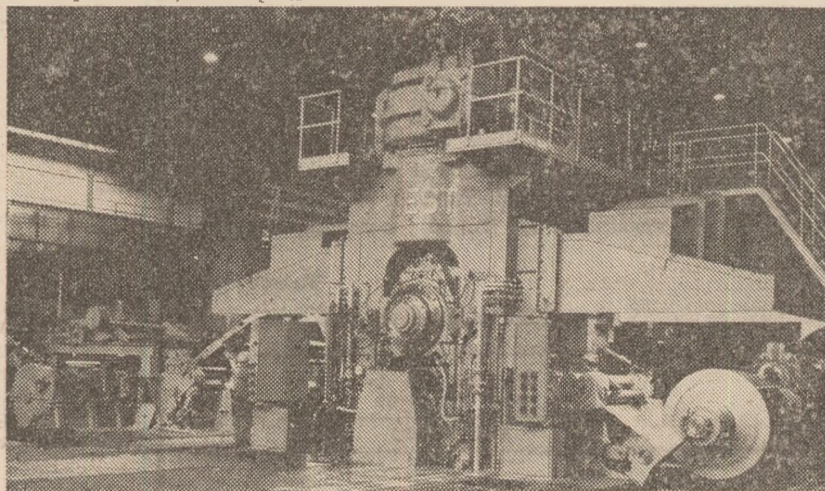
450 mil. dolari, adică jumătate din cheltuielile militare pe o zi = costul programului O.M.S. de eliminare totală a paludismului

400 mld. dolari, actuala sumă a cheltuielilor militare mondiale anuale = 25 de ani de asistență financiară pentru țările în curs de dezvoltare (la nivelul actual)

Austria: performanțele siderurgiei

ÎN ANUL 1977 Austria a produs circa 560 kg oțel pe locuitor. De performanțele tehnice ale siderurgiei austriece este legată, între altele, inventarea procedurii „LD” (Linz-Donawitz) de obținerea rapidă a oțelului prin insufla-

rea de oxigen, care avea să cunoască apoi o largă răspindire pe plan mondial. Combinatul metalurgic „Voest-Alpine” din orașul dunărean Linz, combinat aflat în proprietatea statului austriac aduce o însemnată contribuție la valorificarea superioară a celor peste 4,2 milioane t de oțel brut pe care Austria le produce anual. În imagine: un laminor la rece al cunoscutului combinat austriac.

stant pentru însăși viața pe planeta noastră. Anul acesta cheltuielile militare efectuate pe plan mondial se apropie de nivelul de 400 miliarde de dolari, față de circa 65 miliarde în 1948, fără ca prin aceasta lumea să se poată simți mai în siguranță. În plus, această uriașă acumulare de armament tot mai distrugător reprezintă o grea povară pe umerii popoarelor. Comparațiile din grafic relevă, de pildă, că numai cu jumătate din cheltuielile zilnice în scopuri militare paludismul ar putea fi eliminat.

Actualitatea gospodăririi raționale a lemnului

RESURSELE DE LEMN ale planetei noastre se consumă într-un ritm tot mai rapid, care întrece în multe zone ritmul de regenerare. Un studiu elaborat de F.A.O. atrage atenția că în următorii 10—15 ani, decalajul dintre producție și necesarul de consum al industriei prelucrătoare și al sectorului casnic într-o serie de țări și regiuni economice dezvoltate, în special în Europa occidentală și în Japonia, precum și în multe țări în curs de dezvoltare, va deveni critic chiar dacă pe plan mondial potențialul pădurilor mai întrece încă în ansamblu necesarul respectiv. În studiu se arată că această situație va favoriza puținele țări care posedă vaste resurse forestiere, dar va accentua resursele de degradare a mediului inconjurător, foarte mare acum în cazul pădurilor tropicale și cu implicații nebanuite la

Cod de conduită pentru companiile transnaționale

POTRIVIT unui studiu elaborat în luna mai a.c. de Comisia economică a O.N.U. pentru America Latină, în colaborare cu Centrul pentru Companiile Transnaționale creat de Consiliul Economic și Social al O.N.U., investițiile directe cumulate în America Latină ale țărilor capitaliste dezvoltate membre ale O.C.D.E. se ridicau în 1975 la 41 miliarde dolari, dintr-un total al investițiilor lor pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare estimat la circa 76 miliarde dolari. În perioada 1967—1975, analizată în studiu, ponderea S.U.A. în investițiile străine directe pe continentul latino-american s-a redus de la 68% la 58%, sporind în același timp ponderea investițiilor vest-europene și japoneze. Din totalul

investițiilor străine la nivelul anului 1975, circa 28% erau efectuate în economia Braziliei, alte destinații importante fiind Argentina și Mexicul, relevă publicația **Comercio exterior de Mexico**, care prezintă principalele concluzii ale studiului.

Aceeași publicație relevă că la cererea țărilor membre ale Sistemului Economic Latino-American (SELA), această organizație a pregătit anteproiectul unui cod de conduită pentru companiile transnaționale care activează pe teritoriul statelor respective. Documentul stipulează că aceste companii pot aduce o contribuție la dezvoltarea regiunii „cîtă vreme ele respectă suveranitatea țărilor în care operează și își adaptează activitatea planurilor și programelor de dezvoltare ale acestor țări”. Companiilor transnaționale li se cere între altele să respecte „dreptul inalienabil al fiecărei țări de a poseda, controla și pune în valoare bogățiile, resursele și activitățile lor economice”.

GLOSAR

Raport de schimb [I]

ACEST TERMEN (engl. terms of trade, fr. termes de l'échange) este utilizat atît în legătură cu schimburile economice interne, cît și cu cele internaționale. În actualele condiții de mare instabilitate a cursurilor valutare, importanța economică indeosebi a raportului de schimb pe plan internațional a crescut foarte mult, acest raport contribuind la exprimarea eficienței comerțului exterior al unei țări.

În general, schimbul reprezintă un mijloc indirect de a produce în mod avantajos bunurile de care au nevoie consumatorii. Să luăm pentru început cazul cel mai simplu al unui producător individual, izolat de alți producători. Admițind că acest producător se află în situația de a produce un bun x, pentru care poate să-și pună în valoare întreaga lui capacitate, superioară capacității oricărui alt producător, el va reuși să-l producă în cele mai bune condiții. Cu alte cuvinte, producătorul va obține un avantaj comparativ, putînd produce într-o oră, să zicem, o cantitate qx din bunul amintit.

Să admitem acum că acest producător renunță la producerea bunului x și trece la producerea unui alt bun, y, de care are nevoie, dar pentru care nu dispune de cele mai bune condiții. El va produce într-o oră cantitatea q'y. Dacă acest producător își va pune întrebarea: ce este mai avantajos să producă, el se va afla în fața unui raport (R₁) între cele două producții, deci: R₁ = q'y/qx.

Să mergem mai departe și să introducem pe producătorul nostru în procesul schimburilor economice. El va produce deci bunul x, pentru care este cel mai calificat, și va avea posibilitatea să-l schimbe cu bunul y produs de un alt producător, pe o piață de schimb în natură pe care qx = q'y'k. Raportul de schimb (R₂) va fi: R₂ = q'y'/qx. Dat fiind că diviziunea muncii îmbunătățește randamentul, putem admite că q'y' > q'y și deci că R₂ > R₁. Raportul de schimb ne arată că, între schimb și autarhie, este preferabil schimbul.

Să complicăm lucrurile mai departe și să trecem la schimbul monetar. Introducînd moneda, vom avea de-a face cu prețul, deci tot cu un raport și anume între cantitatea de bunuri cedate de vânzător și cantitatea de monedă cedată de cumpărător. El indică numărul unităților monetare în schimbul cărora se obține o unitate din bunul x. În cazul în care producătorul vinde qx în schimbul unui număr M de unități monetare, prețul este px = M/qx, întrucît schimbul constă în egalitatea M = px.qx. Ecuația schimbului devine în acest caz px.qx = px.qy = M. Raportul de schimb monetar se poate deci defini ca fiind raportul dintre prețurile bunurilor schimbate R₃ = px/py = q'y'/qx. Altfel exprimat, identitatea valorilor schimbate face ca raportul de schimb al unui bun față de un alt bun să fie egal în mod necesar cu inversul raportului dintre cantitățile schimbate.

Trecînd acum de la un caz particular la ansamblurile economice, vom constata că în economia occidentală de piață, raporturile de schimb dintre două produse diferite sînt în funcție de intensitatea relativă a cererilor și ofertelor. Cu alte cuvinte, raportul de schimb al bunului x se îmbunătățește dacă px/py crește, adică dacă qx/qy se micșorează. Totuși, pe măsură ce producția și oferta bunului x cresc (în condițiile în care nevoile consumatorilor și condițiile producției și cererii altor categorii de bunuri rămîn neschimbate), raportul de schimb dintre x și y se deteriorează, puterea de cumpărare a unei unități x se micșorează. Raportul de schimb reprezintă deci un instrument important pentru orientarea politicii micro- și macroeconomice interne în funcție de eficiență.

C. K.

Conservarea energiei

Dumitru Chiorean, Baia Mare — 1) Conferința mondială a energiei — care și-a ținut a zecea sesiune, menționată în articol, în toamna anului trecut la Istanbul — este o organizație internațio-

nală creată în urmă cu 55 de ani și numără actualmente 76 de comitate naționale. Vechimea acestei organizații reflectă atît locul de seamă pe care îl ocupă producerea și utilizarea rațională a energiei în viața economică a secolului nostru, cît și necesitatea, timpuriu resimțită, a schimbului de experiență și cooperării internaționale în acest domeniu.

Conferința mondială a energiei are ca obiectiv promovarea dezvoltării și utilizării pașnice a resurselor energetice în interesul general, atît pe plan național cît și internațional. În acest scop ea își propune: studierea resurselor potențiale și a tuturor mijloacelor de a produce, transforma și utiliza energia sub toate formele ei; studierea consumului de energie în ansamblul raporturilor sale cu creșterea economică din fiecare regiune; culegera și publicarea de informații și organizarea de conferințe internaționale în aceste domenii.

Semn al necesităților timpului, în anul 1972, deci încă înainte de declanșarea „crizei petrolului“, a fost propusă crearea — în cadrul Conferinței — a unei Comisii pentru conservarea energiei, care a fost creată efectiv în anul 1975. Misiunea ei, care acoperă perioada 1985—2020, constă în examinarea căilor și mijloacelor prin care aprovizionarea cu energie provenind din surse reînnoibile și nereînnoibile ar putea fi îmbunătățită; evaluarea posibilităților de conservare a petrolului și gazelor prin înlocuirea lor cu alte surse reînnoibile disponibile în cantități suficiente; determinarea reducerii posibile a cererii de energie ca urmare a aplicării unor măsuri de economisire.

2) Reținem propunerea dv. de a publica mai mult material documentar pe tema conservării energiei.

Lărgirea

Pieței Comune

Simion Priceputu, Drobeta-Turnu Severin — Spania, Portugalia și Grecia, țări care și-au exprimat intenția de a adera la Piața comună vest-europeană, beneficiază în prezent de reduceri mai mici de tarife vamale la unele produse agricole decît o serie de alte țări din zona Mediteranei care au încheiat în ultimii ani acorduri comerciale preferențiale cu această organizație. De pildă, în privința citricelor, C.E.E. acordă Algeriei, Tunisiei și Marocului reduceri tarifare în proporție de 80%, Israelului de 60%, iar Spaniei în proporție de numai 40%. Aderarea Spaniei și a celorlalte țări candidate ar antrena sporierea gradului de autoaprovizionare al C.E.E. la o serie de produse, ceea ce în virtutea prevederilor politicii agricole comune ar antrena o reducere a importului din țări terțe, datorită scăderii prețurilor pe piața C.E.E. sub pragul stabilit în fie-

care primăvară. Or, în cazul Marocului și Tunisiei, pînă la 70% din produsele agricole de export sînt destinate țărilor Pieței comune, în condițiile în care produsele agricole ocupă un loc central în exportul total al statelor respective.

De aceea, pentru a se reduce prejudiciile pe care lărgirea C.E.E. le-ar aduce unor țări în curs de dezvoltare din zona Mediteranei, se studiază în prezent posibilitatea unei reduceri mai timpurii a barierei vamale ale celor trei țări care aderă la C.E.E. față de unele din produsele „sensibile“ ale țărilor mediteraneene în cauză.

Dominica

Marian Croitoru, București — Dintre fostele colonii britanice, la 1 octombrie și-a dobîndit independența statul Tuvalu, denumire care desemnează fostele insule Ellice din sud-vestul Oceanului Pacific. Tuvalu a devenit cel de al 38-lea membru al Commonwealthului, fiind după numărul populației (8 000 locuitori) cel mai mic dintre statele membre ale acestei organizații. În ultimii ani, dintre coloniile britanice au devenit independente în cadrul Commonwealthului insulele Bahamas (1973), Grenada (1974), Papua Noua Guinee (1975), Seychelles (1976), insulele Solomon (1978). La 3 noiembrie și-a dobîndit independența în cadrul Commonwealthului insula Dominica (751 km², 74 000 locuitori) din arhipelagul Antilelor Mici, posesiune britanică din anul 1805.

Etalon aur-devize

Ștefan Rusu, Horezu — 1) Etalonul aur-devize, care în 1944 fusese pus și la baza sistemului monetar internațional de la Bretton Woods, fiind apoi înlăturat în 1971, se caracteriza prin: definirea unității monetare printr-o cantitate de aur sau în funcție de o anumită valută (ca de exemplu dolarul); lipsa aurului din circulația internă; convertibilitatea bancnotelor (în aur sau în mijloacele de plată ale unor țări cu monedă convertibilă) la un anumit curs; deținerea unei rezerve de mijloace de plată internaționale (compuse din aur, anumite valute și alte active); transferabilitatea liberă sau cu anumite restricții a fondurilor. 2) Țara noastră a adoptat etalonul aur-devize în anul 1929 și l-a abando-

nat cu ocazia reformei monetare din 1947.

Acumulare

Vasile Gogonea, Tirgu Jiu — 1) Ponderea investițiilor finanțate din surse interne în produsul intern brut al principalilor grupuri de țări în curs de dezvoltare, în anul 1975, ultimul an pentru care există date de ansamblu, era de 16,7% în țările cel mai puțin dezvoltate din Asia și de 8,4% în cele din Africa, și de 22,1% în cazul țărilor cu venit „intermediar“ (adică cu un P.I.B. pe locuitor de peste 250 dolari pe locuitor). Aportul net de resurse externe pentru dezvoltare reprezenta, în aceeași ordine, 2,5%, 10% și respectiv 4,3% din P.I.B. al grupurilor de țări amintite.

2) Grupul țărilor nealiniate cuprinde în prezent 88 de membri cu drepturi depline, între care cel mai recent a fost admisă Organizația Poporului din Africa de Sud-Vest (SWAPO). După cum cunoașteți, România participă la activitatea miscării țărilor nealiniate în calitate de invitat.

Fondul de echipament al O. N. U.

Mihai Cocos, Aleșd — 1) Fondul pentru echipament al Națiunilor Unite este un organism care colaborează strîns cu Programul Națiunilor Unite pentru dezvoltare (PNUD). El asigură celor mai puțin avansate dintre țările în curs de dezvoltare, care nu prezintă suficient garanții pentru instituțiile financiare tradiționale, finanțarea unor achiziții de unelte agricole, a efectuării unor lucrări de irigații sau a construirii unor depozite pentru produse agricole, atîciere meșteșugărești, școli rurale, centre de pregătire profesională, dispensare, locuințe ieftine, drumuri de acces către piețele agricole, crearea de case de credit etc. De această finanțare beneficiază actualmente circa 25 de țări, cu sume între 60 000 și 1,9 milioane dolari de proiect. Patru cincimi dintre aceste contribuții sînt destinate zonelor rurale, urmărind să amelioreze situația păturilor celor mai sărace ale populației.

2) Întrucît urmații cursurilor învățămîntului politico-ideologic, sinteți îndreptățiți să beneficiezi de abonamentul individual la revista noastră la prețul de 130 pe an. Pentru abonare nu este nevoie să prezentați vreo dovadă.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 45 din 10 noiembrie 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- O treaptă superioară în dezvoltarea economico-socială a României
 - Dinamism susținut, accentuarea laturilor calitative - trăsături fundamentale ale planului pe 1979 (Toma Melinte) 1
 - Bugetul de stat, expresie a dezvoltării echilibrate a economiei românești (Gh. Picoș) 4
- Producția de prefabricate - în cantitățile și sortimentele planificate (L. Țintea) 6
- O cerință de bază a dezvoltării industriei bihorene. Utilizarea maximă a tuturor componentelor de resurse și energie (Gheorghe Blaj) 8
- Sursă însemnată de economisire a materiilor prime. Folosirea materialelor secundare (Ionete Sioian) 11
- Determinarea cheltuielilor energetice în agricultură (dr. Ion Teșu, Vasile Baghinschi) 12
- Perfecționarea mecanismului economico-financiar. Prețul - instrument de măsurare și stimulare a eficienței progresului științifico-tehnic (II) (Andrei Pincu, Marin Popescu) 14
- Cititorii au cuvântul 16

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice și ale eficienței. Organizarea „ciclului de inovație” - condiție a eficienței produselor noi (lector dr. Gheorghe Gh. Ionescu) 17

TEORII ● IDEI

- 6 decenii de la făurirea statului național unitar român. De la unirea din 1919 la unirea întregului popor în jurul partidului comunist român (prof. dr. doc. Titu Georgescu) 20
- Implicații ale modificării structurii producției asupra nivelului productivității muncii (dr. Ioan I. Nicoară) 22
- Școli ● curente ● economiști. Doctrinile economice burgheze în fața unor mari confruntări (I) (Ivanciu Nicolae-Văleanu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU - idei în acțiune. Intensificarea preocupărilor internaționale pentru lichidarea mai grabnică a subdezvoltării (Dan Antonescu) 26
- Tendințe - conjuncturi 28
- Documentar. Consumuri energetice : evoluții 1973-1977 29
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI : Curier economic-legislativ.

IN THIS ISSUE

- Sustained growth, emphasis on the qualitative aspects - basic features of the plan for 1979 (Toma Melinte) 1
- An important requirement of developing the industry of Bihor district. The maximum use of all components of resources and energy (Gheorghe Blaj) 8
- Prices, instrument for measuring and stimulating efficiency of scientific-technical progress (II) (Andrei Pincu, Marin Popescu) 14
- Six decades since the formation of the Romanian national unitary state. The option for socialism, the way to achieving the people's social ideals (Prof. dr. Titu Georgescu) 20
- Implications of modifying the production structure on the level of labour productivity (Dr. Ioan I. Nicoară) 22
- The intensification of international concern with quickening the elimination of underdevelopment (Dan Antonescu) 26

DANS LE NUMÉRO

- Le dynamisme soutenu, l'accent sur la qualité - dimensions fondamentales du plan pour l'année 1979 (Toma Melinte) 1
- Une importante exigence du développement de l'industrie de Bihor. L'utilisation maximale de toutes les composantes des ressources et de l'énergie (Gheorghe Blaj) 8
- Le prix - instrument de mesure et de stimulation de l'efficacité du progrès scientifique et technique (II) (Andrei Pincu, Marin Popescu) 14
- Six décennies depuis la formation de l'Etat national unitaire roumain. L'option pour le socialisme, voie de l'accomplissement des idéaux sociaux des masses populaires (prof. dr. Titu Georgescu) 20
- Implications de la modification structurale de la production sur le niveau de la productivité du travail (dr. Ioan I. Nicoară) 22
- Le renforcement des préoccupations internationales pour la liquidation plus rapide du sous-développement (Dan Antonescu) 26

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Высокая динамичность, упор на качественные стороны - основные характеристики плана на 1979 год (Том Мелинте) 1
- Максимальное использование всех ресурсов и энергии (Георге Блай) 8
- Цена - инструмент для измерения эффективности научно-технического прогресса (II) (Андрей Пинку, Марин Попеску) .. 14
- Шестидесятилетие создания единого румынского национального государства. Путь социализма, путь осуществления социальных идеалов народных масс (проф. др. доц. Титу Джорджееску) .. 20
- Влияние изменения структуры продукции на уровень производительности труда (др. Иоан И. Никоарэ) 22
- Усиление внимания на международной арене к скорейшей ликвидации слабозажитости (Дан Антонеску) 26

Redacția și administrația : Calca Dorobanților nr. 11-25, 71 181 București, telefon 12 13 69. Cont I.S.I.A.P. nr. 61.51.301.52 B.N.R.S.R. - filiala sect. 1 București. Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) : pentru întreprinderi și instituții - 260 lei anual ; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți - 120 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului : 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

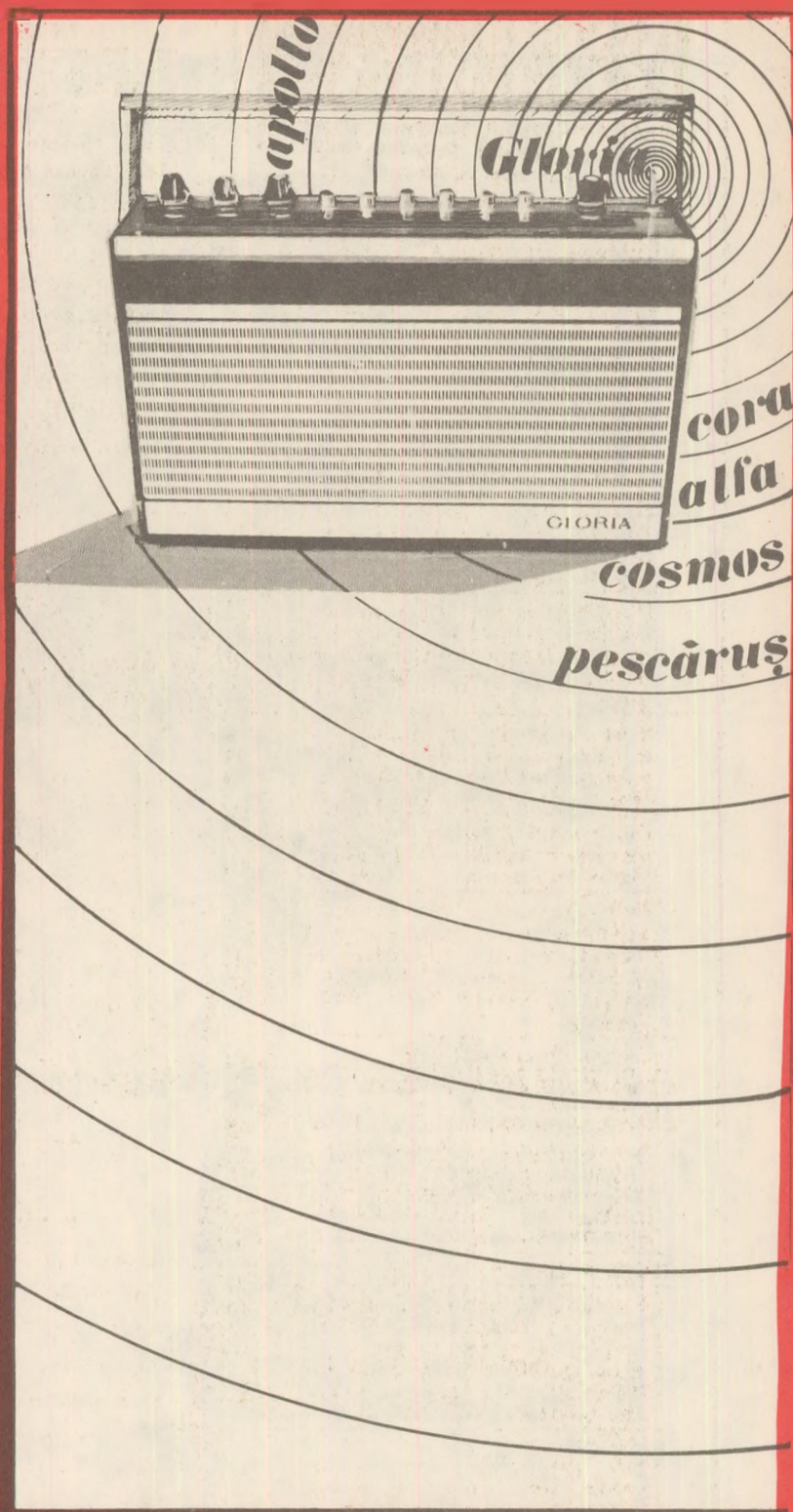
RADIO-RECEPTOARE PORTABILE

Omul modern simte o acută nevoie de informare, chiar și în timpul drumețiilor sau al excursiilor de sfârșit de săptămână.

REȚINEȚI !

Numai un aparat de radio portabil vă poate oferi, oriunde vă aflați, ultimele știri. Radio-receptorul portabil este un mijloc de informare de neînlocuit, dar și un tovarăș agreabil în clipele de destindere.

În magazinele comerțului de stat există următoarele tipuri de radio-receptoare ușoare, de mare sensibilitate și selectivitate, asigurând o audiție clară și plăcută :

	G.U.	Preț
Cora	1	345 lei
Apollo	1	345 lei
Pescăruș	2	450 lei
Alfa	2	450 lei
Cosmos	3	645-740 lei
Gloria	4	1 450 lei

AD
Recom

Radio-receptoarele portabile se vând și cu plata în 18 rate lunare. Avansul este de numai 20% !

PROSPETIMEA ȘI TUȘEUL PLĂCUT AL LENJERIEI DE PAT depind de...MODUL DE ÎNTRETINERE!

 40° se spală cu
apa ușor încălzită

 se calcă cu
fierul ușor încălzit

 nu se curăță
chimic

**SE
SPALĂ
NUMAI
CU
DETERGENȚI**

Țesăturile din amestec de fibre de bumbac sau cele din fibră cu poliester utilizate la realizarea lenjeriei de pat sînt foarte frumoase. În orice dormitor ele aduc eleganța tradițională... în alb sau veselia florilor și a culorilor vii ori pastel.

Un motiv în plus ca să preferați aceste țesături ; pentru menținerea prospețimii și a tușeului lor plăcut nu sînt necesare eforturi speciale cî, dimpotrivă, gospodinele trebuie să renunțe la unele practici tradiționale ! **NU SE FIERB** și după clătire **NU SE STORC** (apa se elimină prin presare).